

Bransjeregnskap for Yrkesskadeforsikringer pr. 31. desember 2002
En rapport basert på data fra seks skadeforsikringsselskap og et livsforsikringsselskap

0. Innledning

Bransjeregnskapet som presenteres i den foreliggende rapporten, er basert på data fra de seks skadeforsikringsselskapene

- Gjensidige NOR Forsikring
- If Skadeforsikring NUF (tidligere Storebrand Skadeforsikring AS)
- Vesta Forsikring AS
- SpareBank1 Skadeforsikring AS
- KLP Skadeforsikring AS
- Fiskernes Gjensidige Trygdslag

samt fra livsforsikringsselskapet Vital Forsikring ASA. Dataene fra Vital Forsikring ASA omfatter imidlertid kun skadeårgang 2002.

De syv forsikringsselskapene hadde i 2002 en markedsandel innenfor hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer på 97.0 prosent målt ved disse selskaperes bruttopremier (bestandspremier pr. 30. juni) og 97.5 prosent målt ved antall forsikrede (pr. 30. juni), jf. premiestatistikken for skadeforsikring utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH).

Rapporten er utarbeidet i regi av Kredittilsynet, men Det tekniske beregningsutvalg for avsetningsmetoder mv. i skadeforsikring¹ (Beregningsutvalget) er i denne forbindelse blitt benyttet som en forsikringsteknisk ekspertgruppe. Beregningsutvalget har dessuten hatt et ansvar for den praktiske gjennomføringen av arbeidet med rapporten. De syv forannevnte selskap har alle nedlagt et betydelig arbeid med å fremskaffe og tilrettelegge et omfattende datagrunnlag.

I bransjeregnskapet som presenteres i rapporten, er det innført enkelte forenklende forutsetninger. En viktig forutsetning er at det ses bort fra all yrkesskadeforsikring relatert til skadeårgang 1990 og tidligere skadeårganger. I denne sammenheng skal det påpekes at det er flere grunner til å velge 1991 som basisår for bransjeregnskapet:

- Da lov om yrkesskadeforsikring ble innført i 1990, var det allerede en rekke bedrifter som hadde opprettet yrkesskadeforsikringer for sine ansatte. For de fleste av disse bedriftene ble de gjeldende kontrakter fornyet med premie beregnet etter ny tariff først ved hovedforfall (i 1990). Forsikringsdekningene kunne fram til dette hovedforfallet være spredt på en lang rekke bransjer (ansvarsforsikringer, bedriftsforsikringer, trygg-

¹ Det tekniske beregningsutvalg for avsetningsmetoder mv. i skadeforsikring ble oppnevnt av Kredittilsynet i oktober 1993 og har som mandat bl.a. å utrede ulike spørsmål relatert til regelverket for forsikringstekniske avsetninger.

hetsforsikringer mv.). Det vil derfor i ettertid være vanskelig å skille ut hva som var lovpålagt yrkesskade forut for fornyelsen av forsikringsavtalene (i 1990).

- Standarderstatningene ble først innført i 1991. I 1990 hadde skadelidte krav på den høyeste erstatning av det som fulgte av yrkesskadeforsikringsloven og erstatning beregnet etter vanlige regler for personskadeerstatning.
- Refusjonen til Rikstrygdeverket (RTV) ble først innført i 1991 med de konsekvenser den fikk for premie- og erstatningsnivået.

Videre skal det påpekes at fordelingen av premier, betalte erstatninger, forsikringstekniske avsetninger mv. mellom delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer ikke er ført lenger tilbake enn til regnskapsår/skadeårgang 1994. Bakgrunnen for dette er at den fordelingen av bl.a. premier og erstatningsavsetninger mellom de to delbransjene som nå er gjort i ettertid ikke vil bli eksakt og i enda mindre grad hvis man går lenger tilbake i tid enn 1994.

For øvrig er det i kapitlene 1–8 etter behov redegjort for de forutsetninger som er lagt til grunn ved utarbeidingen av de tabeller og figurer som presenteres.

I kapittel 1 presenteres først hovedstørrelser fra bransjeregnskapet for 2002. Denne presentasjonen omfatter det forsikringstekniske bruttoresultatet, det forsikringstekniske resultatet for egen regning samt en oversikt over utviklingen av de forsikringstekniske avsetninger i løpet av 2002. Deretter blir det i kapittel 2 gitt en mer summarisk oversikt over de forsikringstekniske bruttostørrelser og egenregningsstørrelser for regnskapsårene 1991–2002 vurdert samlet. Denne oversikten omfatter også oversikter over bl.a. de påløpne brutto skadeprosenter for regnskapsårene 1991–2002.

Kapitlene 3–8 inneholder mer detaljert informasjon om enkelte sentrale utviklingstrekk i perioden 1991–2002. I kapittel 3 gis oversikter over utviklingen av opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader (både samlet og pr. forsikret) samt oversikter over utviklingen av anslåtte brutto skadeprosenter. I kapitlene 4–6 går det i mer detalj inn på utviklingstrekk hva angår anslåtte brutto erstatningskostnader for hhv. hovedbransjen Yrkeskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Til slutt blir det i kapitlene 7 og 8 redegjort for fordelingen av hhv. forsikringsrelaterte driftskostnader og allokert investeringsavkastning mellom bransjer, samt de prinsipper og metoder som er anvendt ved fastsettelsen av disse størrelser.

Vedleggene A–G inneholder tilleggsinformasjon til enkelte av kapitlene samt oversikter over sentrale deler av grunnlagsdataene. I tilknytning til vedlegg A skal det nevnes at det er foretatt noen mindre justeringer i oversikten over de forsikringstekniske resultater for regnskapsårene 1999–2001. Disse justeringene gjelder først og fremst fordelingen av anslåtte erstatningskostnader (brutto og for egen regning) og erstatningsavsetninger (brutto og for egen regning) mellom de to delbransjene.

Hvis det er et forhold ved den foreliggende rapporten som skal fremheves, må det være den markerte oppjusteringen av de anslåtte brutto erstatningskostnader relatert til delbransjen Yrkessykdomsforsikringer fra utløpet av 2001 til utløpet av 2002. For skadeårgangene 1994–

2001 sett under ett er oppjusteringen 10.2 prosent, og anslaget på brutto erstatningskostnader oppjusteres for alle de åtte skadeårgangene.

For delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er derimot justeringen av anslagene på brutto erstatningskostnader mer moderat. For skadeårgangene 1994–2001 sett under ett er oppjusteringen kun 0.5 prosent i løpet av regnskapsår 2002, og for tre av de åtte skadeårgangene har de anslåtte brutto erstatningskostnader faktisk blitt nedjustert.

Behovet for oppjustering av anslagene på brutto erstatningskostnader pr. skadeårgang for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer i løpet av regnskapsår 2002 bekreftes gjennom beregninger som er utført av en arbeidsgruppe nedsatt av FNHs Fagutvalg Aktuar Skade (FUAS), jf. rapporten ”En vurdering av erstatningsutviklingen innen yrkesskade 1991–2002” (Aktuar-rapport nr. 1 2003).

1. Bransjeregnskapet pr. 31. desember 2002

1.1 Bruttoregnskapet pr. 31. desember 2002

I tabell 1.1 gis en oversikt over det forsikringstekniske bruttoresultatet for regnskapsåret 2002 for de seks skadeforsikringsselskapene og det ene livsforsikringsselskapet sett under ett.

Tabell 1.1. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 2002. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	1716.0	1319.0	397.0
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning ¹⁾	504.6	377.9	126.7
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	23.4	18.7	4.7
Påløpne bruttoerstatninger	– 1959.9	– 1332.4	– 627.5
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1662.2	– 1305.2	– 357.0
– Brutto avviklingsresultat	– 297.8	– 27.2	– 270.5
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 240.0	– 184.6	– 55.3
Forsikringsteknisk bruttoresultat	44.1	198.5	– 154.4

1) Dette er kun en beregningsteknisk størrelse, noe som er nærmere forklart på side 4.

Tabellen viser at hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer for første gang på lenge har et positivt forsikringsteknisk bruttoresultat (44.1 mill. kr). I delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er det forsikringstekniske bruttoresultatet nærmere 200 mill. kr og utgjør ca. 15 prosent av den opptjente bruttopremien i delbransjen. Det forsikringstekniske bruttoresultatet i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer viser imidlertid et meget stort underskudd på 154.4 mill. kr. Underskuddet utgjør nesten 48 prosent av delbransjens opptjente bruttopremie.

Både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er det forsikringstekniske bruttoresultatet kraftig forbedret i forhold til 2001. Dette skyldes først og fremst en betydelig økning i de opptjente bruttopremier i løpet av det siste året. For hovedbransjen er økningen på over 350 mill. kr, hvorav 257 mill. kr kan føres tilbake på premieøkninger i de seks skadeforsikringsselskapene. De tilsvarende økninger i bruttopremiene for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er hhv. 277 ½ og 238 mill. kr. På den annen side er avviklingstapet for hovedbransjen mer enn fordoblet i forhold til foregående regnskapsår – fra 131 til 298 mill. kr. For delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er imidlertid avviklingstapet halvert – fra 60 ½ mill. kr i 2001 til 27 mill. kr i 2002.

Hovedårsaken til det negative tekniske bruttoresultatet for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er det meget store avviklingstapet (270 ½ mill. kr) som alene utgjør 68 prosent av delbransjens opptjente bruttopremie i 2002.

Av de samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader på 240 mill. kr er 77 prosent allokert til delbransjen Yrkesulykkeforsikringer, mens de resterende 23 prosent er allokert til delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Videre utgjør de samlede brutto driftskostnader 14.0 prosent av de samlede bruttopremier. Hvis kostnadsprosenten alternativt beregnes i prosent av opptjente bruttopremier eksklusive det a priori forventede RTV-bidraget (dvs. i prosent av 10/22-deler av de opptjente bruttopremier angitt i tabell 1.1), blir kostnadsprosenten 30.8 for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

Siden de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader er fordelt mellom delbransjene i samme forhold som de opptjente bruttopremier, vil de forannevnte kostnadsprosenter nødvendigvis bli de samme for de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer.²

Ved vurderingen av størrelsen på de brutto kostnadsprosenter som kan beregnes på grunnlag av det forsikringstekniske bruttoregnskapet, er det i tidligere rapporter vist til at man bør ta høyde for at selskapenes bruttopremier ikke har vært tilstrekkelige til å dekke de anslåtte brutto erstatningskostnader. Med dette som utgangspunkt har det blitt presentert alternative beregninger der brutto driftskostnader har blitt målt mot de anslåtte brutto erstatningskostnader. Av tabell 1.1 fremgår det at dette ikke er en relevant problemstilling i forbindelse med det forsikringstekniske bruttoregnskapet for 2002. Det vises for øvrig til redegjørelsen for beregningen av de forsikringsrelaterte brutto driftskostnader i kapittel 7.

Ved stipuleringen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er summen av brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning (årsgjennomsnitt) benyttet som beregningsgrunnlag. Den forsikringstekniske rente som er anvendt på dette beregningsgrunnlaget, er den samme som den rente som benyttes ved beregningen av allokert investeringsavkastning, jf. oversikten i kapittel 8. Av den samlede beregningstekniske brutto investeringsavkastning på 504.6 mill. kr er 74.9 prosent allokert til delbransjen Yrkesulykkeforsikringer, mens 25.1 prosent er tilordnet delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

I denne sammenheng skal det påpekes at størrelsen beregningsteknisk brutto investeringsavkastning strengt tatt bare har mening i de tilfeller der skadeforsikringsselskapene ikke avgir noe av den tegnede bruttoforretning til sine reassurandører. I de tilfeller der selskapene avgir deler av den tegnede forretning, noe som er tilfelle for de aktuelle selskap, vil ikke selskapene forvalte reassurandørenes andeler av hhv. brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning. Det er således først og fremst for illustrasjonsformål at størrelsen beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er innarbeidet i det forsikringstekniske bruttoregnskapet. I tillegg kan det argumenteres for at det på denne måten etableres en større grad av symmetri mellom de forsikringstekniske resultatregnskaper på hhv. bruttobasis og egenregningsbasis.

Ifølge gjeldende praksis skal skadeforsikringsselskapene overføre den andelen som RTV-refusjonen utgjør av betalte bruttoerstatninger i løpet av et regnskapsår, til Rikstrygdeverket innen 1. mars i det etterfølgende regnskapsår. Siden det må betales renter på dette beløpet for perioden 1. januar – 1. mars (i det etterfølgende regnskapsår), vil selskapene i gjennomsnitt ha renteinntekter av den forvaltede RTV-refusjonen i et halvt år, noe det er tatt høyde for i bransjeregnskapet. Også i dette tilfellet benyttes den samme forsikringstekniske rente som ved beregningen av allokert investeringsavkastning, jf. kommentarene i kapittel 8. Av tabell

² Det kan likevel bli noen mindre forskjeller, noe som skyldes metoden som er benyttet for beregning av brutto driftskostnader. Den anvendte metoden innebærer at man først beregner brutto driftskostnader pr. forsikret (i hele kroner) – for både hovedbransjen og de to delbransjene – og deretter multipliserer med antall forsikrede.

1.1 fremgår det at renteinntektene på RTV-andelen av de betalte bruttoerstatninger utgjør 23.4 mill. kr for regnskapsår 2002. Av dette beløpet er 18.7 mill. kr relatert til betalte bruttoerstatninger for yrkesulykker, mens 4.7 mill. kr gjelder betalte bruttoerstatninger for yrkesykdommer.

Som allerede anført er de anslåtte brutto erstatningskostnader for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer for første gang på lenge lavere enn de opptjente bruttopremier. Tilsvarende gjelder for delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. For hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett er anslått brutto skadeprosent (dvs. de anslåtte brutto erstatningskostnader regnet i prosent av opptjente bruttopremier) 96.9 for regnskapsåret 2002. På grunn av fortsatt betydelig avviklingstap på bruttobasis er den påløpne brutto skadeprosenten 17.3 prosentpoeng høyere enn dette. Videre er anslått brutto skadeprosent vesentlig høyere (9.1 prosentpoeng) i delbransjen Yrkesulykkeforsikringer enn i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. På grunn av spesielt store avviklingstap for delbransjen Yrkesykdomsforsikringer i 2002 er imidlertid påløpt brutto skadeprosent betydelig høyere for denne delbransjen enn for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer, jf. oversikten i tabell 1.2.

Tabell 1.2. Brutto skadeprosent for regnskapsår 2002. Prosent.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Anslått brutto skadeprosent	96.9	99.0	89.9
Påløpt brutto skadeprosent	114.2	101.0	158.1

1.2 Egenregningsregnskapet pr. 31. desember 2002

Tabell 1.3 gir en oversikt over det forsikringstekniske resultatet for egen regning (f.e.r.) for regnskapsåret 2002. Oversikten omfatter de seks skadeforsikringsselskapene sett under ett.

For regnskapsåret 2002 viser det forsikringstekniske resultatet for egen regning et lite underskudd på 8.9 mill. kr for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett. Bak dette skjuler det seg et overskudd på hele 230.4 mill. kr i delbransjen Yrkesulykkeforsikringer og et underskudd beregnet til 239.1 mill. kr i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

I denne sammenheng er det verdt å merke seg at regnskapsårets gjenforsikringsresultat er positivt. Reassurandørenes andel av bruttoerstatninger påløpt i 2002 overstiger disses andel av de opptjente bruttopremier med 118.2 mill. kr. (De avgitte premier utgjør 592.4 mill. kr, mens reassurandørenes andel av de påløpne bruttoerstatninger er 710.6 mill. kr.) Videre har de syv selskapene i 2002 mottatt 122.3 mill. kr i provisjoner fra sine reassurandører, et beløp som utgjør mer enn 50 prosent av selskapenes beregnede brutto driftskostnader.

På den annen side er andelen av samlet investeringsavkastning (358.0 mill. kr.) som er allokert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer over 145 mill. kr lavere enn den beregnings-tekniske brutto investeringsavkastning for denne hovedbransjen (504.6 mill. kr).

Det skal også nevnes at den delen av selskapenes samlede sikkerhetsavsetninger i vid forstand som er allokert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer har økt med 147 mill. kr i løpet av 2002, hvorav 135 mill. kr kan relateres til de seks skadeforsikringsselskapene.

Tabell 1.3. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 2002. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	1123.7	857.8	265.9
Andel av allokert investeringsavkastning	358.0	260.6	97.4
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	23.4	18.7	4.7
Påløpne erstatninger f.e.r.	- 1249.3	- 731.6	- 517.6
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	- 1091.5	- 857.0	- 234.5
– Avviklingsresultat f.e.r.	- 157.8	125.4	- 283.2
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	- 117.8	- 90.4	- 27.4
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	138.0	315.1	- 177.1
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	- 146.9	- 84.9	- 62.0
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	- 8.9	230.2	- 239.1

Ved hjelp av tabell 1.3 kan anslått og påløpt skadeprosent for egen regning for regnskapsåret 2002 beregnes til hhv. 97.1 og 111.2 for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett. Anslått skadeprosent for egen regning er således litt høyere (0.2 prosentpoeng) enn anslått brutto skadeprosent. Når det gjelder påløpt skadeprosent er forholdet motsatt, idet påløpt skadeprosent for egen regning er 3.0 prosentpoeng lavere enn påløpt brutto skadeprosent.

Også for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er anslått skadeprosent for egen regning litt høyere enn anslått brutto skadeprosent, mens påløpt skadeprosent for egen regning er markert lavere enn påløpt brutto skadeprosent. For delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er imidlertid forholdet omvendt, og det er spesielt påløpt skadeprosent for egen regning som er betydelig høyere enn den tilsvarende skadeprosent basert på bruttostørrelser.

Tabell 1.4. Skadeprosenter f.e.r. for regnskapsår 2002. Prosent.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Anslått skadeprosent f.e.r.	97.1	99.9	88.2
Påløpt skadeprosent f.e.r.	111.2	85.3	194.7

Boks 1. Definisjoner mv. av størrelsene anslåtte og påløpne brutto erstatningskostnader.

Anslåtte brutto erstatningskostnader og påløpne brutto erstatningskostnader

Begrepene anslåtte brutto erstatningskostnader (anslått brutto skadeprosent) og påløpne brutto erstatningskostnader (påløpt brutto skadeprosent) anvendes gjentatte ganger i den foreliggende rapporten om bransjeregnskapet for Yrkesskadeforsikringer. Nedenfor blir det gitt noen definisjoner av og kommentarer til disse begrepene.

Anslåtte brutto erstatningskostnader

Med anslåtte brutto erstatningskostnader for et gitt skadeår (og på et gitt betraktningstidspunkt) menes summen av betalte bruttoerstatninger for skader inntruffet i løpet av skadeåret og de brutto erstatningsavsetninger som er foretatt for å dekke skader som er inntruffet i løpet av skadeåret men som på betraktningstidspunktet ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet. De sistnevnte skader inndeles vanligvis i to grupper:

- skader som er meldt til forsikringsselskapet, men der behandlingen av skadesaken ennå ikke er avsluttet i forsikringsselskapet (de såkalte RBNS-skader),
- skader som er inntruffet men ennå ikke meldt til forsikringsselskapet (de såkalte IBNR-skader).

Anslaget på brutto erstatningskostnader for et gitt skadeår blir oppdatert etter hvert som forsikringsselskapet får mer informasjon om den aktuelle skadeårgangen. Ved utarbeidingen av slike anslag benytter selskapet som regel informasjon fra flere kilder, herunder bl.a. erfaringene fra tidligere skadeårganger, kunnskap om forhold som vil påvirke utviklingen av gjennomsnittlig (brutto) erstatningsbeløp eller erstatningsbeløpene relatert til spesielle typer av skader som faller inn under den aktuelle skadeforsikringsbransje mv.

Med anslått brutto skadeprosent for et gitt skadeår (og på et gitt betraktningstidspunkt) menes skadeårets anslåtte brutto erstatningskostnader regnet i prosent av opptjent bruttopremie for den samme årgangen. Anslått brutto skadeprosent vil nødvendigvis bli oppdatert i takt med oppdateringen av de anslåtte brutto erstatningskostnader.

Påløpne brutto erstatningskostnader

Med påløpne brutto erstatningskostnader for et gitt regnskapsår menes summen av følgende størrelser:

- de bruttoerstatninger som er betalt i løpet av regnskapsåret uavhengig av hvilket skadeår disse bruttoerstatningene er relatert til,
- brutto erstatningsavsetningene for alle skader som er inntruffet innen utløpet av regnskapsåret (uavhengig av i hvilket skadeår skaden har inntruffet) men som ved utløpet av regnskapsåret ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet, fratrukket brutto erstatningsavsetningene for alle skader som var inntruffet ved utløpet av foregående regnskapsår (uavhengig av i hvilket skadeår skaden hadde inntruffet) men som på det tidspunktet ikke var oppgjort av forsikringsselskapet.

Boks 1 (forts.).

De påløpne brutto erstatningskostnader for et gitt regnskapsår vil bli fastsatt en gang for alle og vil – i motsetning til de anslåtte brutto erstatningskostnader – ikke være gjenstand for (årlige) oppdateringer.

Med påløpt brutto skadeprosent for et gitt regnskapsår menes regnskapsårets påløpte brutto erstatningskostnader regnet i prosent av opptjent bruttopremie for regnskapsåret. Også den påløpte brutto skadeprosent (for gitt regnskapsår) vil være fastsatt en gang for alle.

Sammenhengen mellom anslåtte og påløpne brutto erstatningskostnader

En finere inndeling av de komponenter som til sammen utgjør de påløpne bruttoerstatninger er følgende:

- (1) de bruttoerstatninger som er betalt i løpet av regnskapsåret for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret,
- (2) de bruttoerstatninger som er betalt i løpet av regnskapsåret for skader inntruffet før det aktuelle regnskapsåret,
- (3) brutto erstatningsavsetninger for skader som er inntruffet i løpet av regnskapsåret og som ved utløpet av regnskapsåret ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet,
- (4) brutto erstatningsavsetninger for skader som er inntruffet før det aktuelle regnskapsåret og som ved utløpet av regnskapsåret ennå ikke er oppgjort av forsikringsselskapet,
- (5) brutto erstatningsavsetninger for alle skader som var inntruffet ved utløpet av foregående regnskapsår (uavhengig av i hvilket skadeår skaden hadde inntruffet) men som på det tidspunktet ikke var oppgjort av forsikringsselskapet.

Av dette følger:

- De påløpne brutto erstatningskostnader for det aktuelle regnskapsår er lik summen av postene (1)–(4) fratrasket post (5).
- De anslåtte brutto erstatningskostnader slik dette anslaget utarbeides ved utløpet av det aktuelle regnskapsåret er lik summen av postene (1) og (3).
- Brutto avviklingsresultat for det aktuelle regnskapsår defineres som post (5) fratrasket summen av postene (2) og (4).

For det aktuelle regnskapsår gir dette videre følgende definisjonssammenheng:

$$\text{Påløpne bruttoerstatninger} = \text{Anslåtte bruttoerstatninger} - \text{Brutto avviklingsresultat}$$

Hvis avviklingsresultatet er positivt, vil de påløpne bruttoerstatninger være mindre enn de anslåtte bruttoerstatninger (slik dette anslaget fremkommer ved utløpet av det aktuelle regnskapsåret).

Hvis avviklingsresultatet er negativt, vil de påløpne bruttoerstatninger være større enn de anslåtte bruttoerstatninger (slik dette anslaget fremkommer ved utløpet av det aktuelle regnskapsåret).

1.3 Utviklingen av de forsikringstekniske avsetninger i løpet av 2002

Utviklingen fra utløpet av 2001 til utløpet av 2002 i de forsikringstekniske avsetninger relatert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer er vist i tabell 1.5.A.

*Tabell 1.5.A. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i 2001 og 2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

	Pr. 31.12.2001	Pr. 31.12.2002
Brutto premieavsetning	378.7	418.3
Brutto erstatningsavsetning	7176.0	7796.0
Premieavsetning f.e.r.	288.7	271.3
Erstatningsavsetning f.e.r.	4182.5	4654.4
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	471.8	579.2
Reassuranseavsetning	104.1	123.4
Administrasjonsavsetning	240.3	266.7
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	5293.5	5894.9

Av tabell 1.5.A fremgår det bl.a. at de samlede forsikringstekniske avsetninger for egen regning økte med 601.4 mill. kr (dvs. 11.4 prosent) fra utløpet av 2001 til utløpet av 2002. Av dette kan ca. 550 mill. kr relateres til de seks skadeforsikringsselskapene.

Videre fremgår det at selskapenes samlede brutto erstatningsavsetninger i løpet av 2002 økte med 620.0 mill. kr (8.6 prosent), mens økningen i erstatningsavsetninger for egen regning var 471.9 mill. kr (11.3 prosent) i samme periode. Av disse økningene gjelder ca. 535 mill. kr (brutto) og ca. 440 mill. kr (for egen regning) de seks skadeforsikringsselskapene.

Tilsvarende oversikter over utviklingen av de forsikringstekniske avsetninger i løpet av 2002 for delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomforsikringer er gitt ved tabellene 1.5.B og 1.5.C.

De samlede forsikringstekniske avsetninger for egen regning relatert til delbransjen Yrkesulykkeforsikringer økte med 276.3 mill. kr (7.0 prosent) i løpet av 2002. I samme periode var økningen i de forsikringstekniske avsetninger for egen regning 325.2 mill. kr (23.9 prosent) i delbransjen Yrkessykdomforsikringer. Av de nevnte beløpene kan hhv. ca. 235 mill. kr og ca. 315 mill. kr relateres til de seks skadeforsikringsselskapene.

Økningen i brutto erstatningsavsetning fra utløpet av 2001 til utløpet av 2002 var hhv. 263.3 mill. kr (4.8 prosent) og 356.7 mill. kr (21.0 prosent) i de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomforsikringer. (De tilsvarende økninger for de seks skadeforsikringsselskaper var i underkant av hhv. 200 mill. kr og 350 mill. kr.) Videre var endringen i erstatningsavsetningen for egen regning hhv. 203.6 mill. kr eller 6.6 prosent for Yrkesulykkeforsikringer og 268.3 mill. kr eller 24.7 prosent for Yrkessykdomforsikringer i løpet av 2002.

(De tilsvarende økninger for de seks skadeforsikringsselskapene var hhv. snaut 180 mill. kr og ca. 260 mill. kr.)

*Tabell 1.5.B. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i 2001 og 2002.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Mill. kr.*

	Pr. 31.12.2001	Pr. 31.12.2002
Brutto premieavsetning	284.2	315.3
Brutto erstatningsavsetning	5473.4	5736.7
Premieavsetning f.e.r.	216.7	204.4
Erstatningsavsetning f.e.r.	3096.8	3300.4
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	365.2	426.6
Reassuranseavsetning	76.5	88.5
Administrasjonsavsetning	178.6	190.1
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	3933.7	4210.0

*Tabell 1.5.C. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i 2001 og 2002.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Pr. 31.12.2001	Pr. 31.12.2002
Brutto premieavsetning	94.5	103.0
Brutto erstatningsavsetning	1702.6	2059.3
Premieavsetning f.e.r.	72.0	66.9
Erstatningsavsetning f.e.r.	1085.7	1354.0
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	112.9	152.6
Reassuranseavsetning	27.6	34.9
Administrasjonsavsetning	61.6	76.6
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	1359.8	1685.0

En samlet oversikt over de forsikringstekniske resultater (både brutto og for egen regning) for regnskapsårene 1991–2002 er gitt i vedlegg A.

Utfyllende oversikter over utviklingen gjennom perioden 1991–2002 av de forsikringstekniske avsetninger relatert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer med tilhørende delbransjer er gitt i vedlegg B.

2. Brutto- og egenregningsresultater for regnskapsårene 1991–2002

2.1 Forsikringstekniske bruttoresultater

I tabell 1.1 foran er det vist at de syv forsikringsselskapene i regnskapsåret 2002 har et positivt forsikringsteknisk bruttoresultat på 44 mill. kr. Det forsikringstekniske bruttoresultatet er dermed kraftig forbedret i forhold til foregående regnskapsår og særlig i forhold til regnskapsårene 1997–2000. For de fire regnskapsårene 1997–2000 sett under ett var det akkumulerde forsikringstekniske underskuddet nærmere 2.7 mrd. kr på bruttobasis.

For regnskapsårene 1991–2002 sett under ett har selskapene erfart et samlet negativt bruttoresultat på drøyt 1930 mill. kr. Det er de dårlige resultatene for regnskapsårene 1997–2000 som er hovedårsak til det negative resultatet for hele perioden sett under ett, jf. tabell 2.1.

Tabell 2.1 viser også hvorledes det forsikringstekniske bruttoresultatet for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer er fordelt på de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Denne oversikten omfatter imidlertid kun regnskapsårene 1994–2002. Av tabellen fremgår det at samlet negativt bruttoresultat for regnskapsårene 1994–2002 beløper seg til 1935 mill. kr. Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer har i denne perioden et samlet negativt bruttoresultat på 2165 mill. kr som følge av store negative bruttoresultater i hvert av regnskapsårene 1996–2000. I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er imidlertid bruttoresultatet positivt med 230 mill. kr dersom hele perioden betraktes under ett – til tross for store negative bruttoresultater i regnskapsårene 1998, 1999 og 2002.

Tabell 2.1. Forsikringsteknisk bruttoresultat 1991–2002. Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	– 43.8	–	–
1992	– 5.5	–	–
1993	51.7	–	–
1994	222.2	85.3	137.0
1995	326.2	138.2	188.0
1996	160.9	– 125.2	286.2
1997	– 430.6	– 434.5	4.0
1998	– 924.8	– 791.6	– 133.2
1999	– 1021.5	– 921.6	– 99.9
2000	– 308.9	– 310.1	1.2
2001	– 2.4	– 3.9	1.5
2002	44.1	198.5	– 154.4
Sum 1994–2002	– 1934.8	– 2164.9	230.4
Sum 1991–2002	– 1932.4	–	–

Hovedårsaken til de negative tekniske bruttoresultatene er å finne i det forhold at de opptjente bruttopremiene ikke har vært tilstrekkelige til å dekke de påløpne brutto erstatningskostnader.

Dette gjelder spesielt for regnskapsårene 1997–2000, der kombinasjonen av følgende to forhold har bidratt til at de negative utslagene har blitt særlig store:

- Et markert fall i brutto premieinntekter sammenliknet med nivået i regnskapsårene 1994 og 1995.
- En sterk økning i de påløpne brutto erstatningskostnader bl.a. som følge av store negative avviklingsresultater.³

Som en konsekvens av de nevnte forhold økte påløpt brutto skadeprosent for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer fra et nivå på ca. 75–100 for regnskapsårene 1991–1996 via ca. 160 i regnskapsår 1997 til rundt 230 for regnskapsårene 1998 og 1999, jf. tabell 2.2.A.

Fra 1999 til 2002 har imidlertid påløpt brutto skadeprosent falt fra ca. 230 til i underkant av 115. Dette skyldes for det første en markert økning i de opptjente bruttopremier i løpet av de tre årene – både sett under ett (89.8 prosent) og pr. forsikret (87.1 prosent) – og for det andre betydelig lavere avviklingstap i regnskapsårene 2000 og 2001 (og i noe mindre grad i 2002) enn i regnskapsårene 1998 og 1999.

*Tabell 2.2.A. Opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader. Mill. kr.
Påløpne brutto skadeprosenter.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.*

Regnskapsår	Opptjente bruttopremier	Påløpne brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto skadeprosenter
1991	836.3	795.1	95.1 pst
1992	1020.4	1039.6	101.9 pst
1993	1075.0	1043.0	97.0 pst
1994	1058.2	897.3	84.8 pst
1995	1016.0	774.0	76.2 pst
1996	896.3	800.3	89.3 pst
1997	802.9	1278.1	159.2 pst
1998	820.3	1854.5	226.1 pst
1999	904.3	2083.8	230.4 pst
2000	1110.2	1693.5	152.5 pst
2001	1364.5	1648.2	120.8 pst
2002	1716.0	1959.9	114.2 pst
Sum 1991–2002	12620.4	15867.3	125.7 pst

I tabellene 2.2.B og 2.2.C gis tilsvarende sammenlikninger av opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader for delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Disse oversiktene er imidlertid begrenset til regnskapsårene 1994–2002.

Utviklingen av påløpt brutto skadeprosent i delbransjen Yrkesulykkeforsikringer har likhetstrekk med utviklingen som de syv selskapene har erfart hva angår hovedbransjen Yrkes-

³ Mer detaljerte opplysninger om oppjusteringen av brutto erstatningsavsetninger og brutto erstatningskostnader relatert til de tidligere skadeårganger gis i forbindelse med drøftingen i kapitlene 4–6.

skadeforsikringer. Imidlertid startet den negative utviklingen tidligere i denne delbransjen. I regnskapsårene 1994 og 1995 lå påløpt brutto skadeprosent for Yrkesulykkeforsikringer på rundt 90–95, for deretter å øke kraftig til hhv. 128 og 183 i regnskapsårene 1996 og 1997 og videre til hhv. 240 og drøyt 250 i regnskapsårene 1998 og 1999. Fra 1999 til 2001 har påløpt skadeprosent blitt kraftig redusert fra ca. 250 til drøyt 100.

*Tabell 2.2.B. Opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader. Mill. kr.
Påløpne brutto skadeprosenter.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.*

Regnskapsår	Opptjente bruttopremier	Påløpne brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto skadeprosenter
1994	704.4	669.1	95.0 pst
1995	718.2	640.8	89.2 pst
1996	639.4	816.6	127.7 pst
1997	571.9	1047.0	183.1 pst
1998	623.3	1497.9	240.3 pst
1999	688.8	1732.4	251.5 pst
2000	849.3	1372.0	161.5 pst
2001	1041.5	1261.9	121.2 pst
2002	1319.0	1332.4	101.0 pst
Sum 1994–2002	7155.8	10370.1	144.9 pst

*Tabell 2.2.C. Opptjente bruttopremier og påløpne brutto erstatningskostnader. Mill. kr.
Påløpne brutto skadeprosenter.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

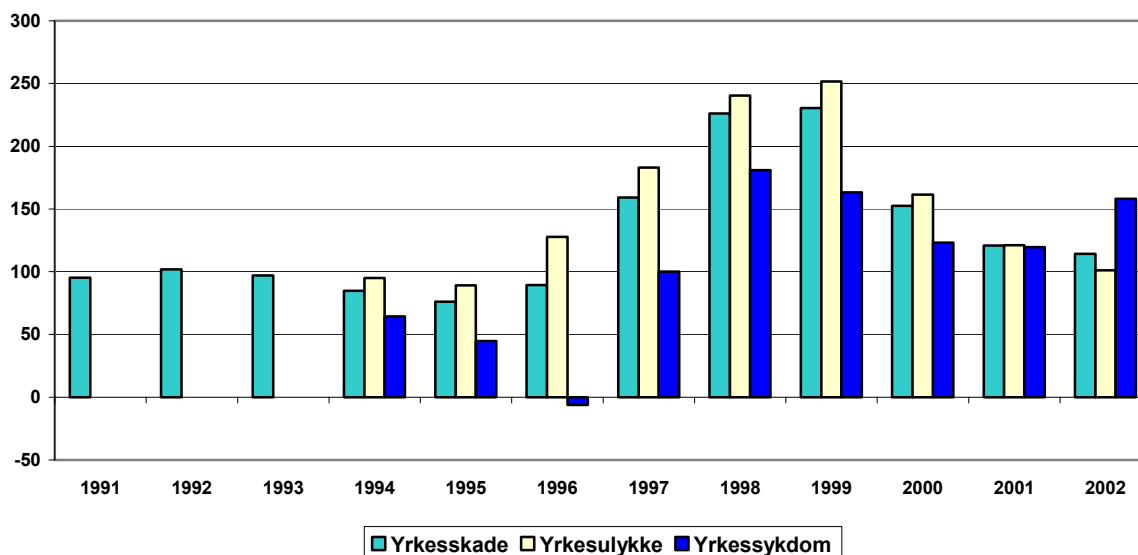
Regnskapsår	Opptjente bruttopremier	Påløpne brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto skadeprosenter
1994	353.8	228.1	64.5 pst
1995	297.7	133.3	44.8 pst
1996	256.9	– 16.3	– 6.3 pst
1997	231.0	231.1	100.0 pst
1998	197.1	356.7	181.0 pst
1999	215.5	351.4	163.1 pst
2000	260.9	321.5	123.2 pst
2001	323.0	386.3	119.6 pst
2002	397.0	627.5	158.1 pst
Sum 1994–2002	2135.9	2619.6	103.4 pst

I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer har påløpt brutto skadeprosent hatt en ganske annerledes utvikling. Bl.a. som følge av store positive avviklingsresultater for denne delbransjen i regnskapsårene 1995 og 1996 var påløpt brutto skadeprosent særlig lav i disse to regnskaps-

årene. For regnskapsåret 1996 var det positive avviklingsresultatet faktisk større enn anslått brutto erstatningskostnad, slik at påløpt brutto erstatningskostnad – og dermed også påløpt brutto skadeprosent – ble negativ. I løpet av 1997 og 1998 økte imidlertid påløpt brutto skadeprosent kraftig til hhv. 100 og drøyt 180, for deretter å falle markert i løpet av de tre neste regnskapsårene til snaut 120 i 2001. Årsakene til reduksjonen av påløpt brutto skadeprosent fra regnskapsårene 1998/1999 til 2001 er de samme som for hovedbransjen og delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Fra 2001 til 2002 har imidlertid påløpt brutto skadeprosent igjen økt kraftig – med 38 ½ prosentpoeng til 158. Hovedårsaken til denne økningen er det meget store avviklingstapet i denne delbransjen, jf. tabell 1.1.

I figur 2.1 nedenfor illustreres forskjellene mellom Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer hva angår utviklingen av påløpt brutto skadeprosent i perioden 1994–2002. Videre vises utviklingen av påløpt brutto skadeprosent i hele perioden 1991–2002 for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

Figur 2.1. Påløpne brutto skadeprosenter for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer.

I kapitlene 4–6 gis det mer detaljerte oversikter over utviklingen av de anslåtte brutto erstatningskostnader for hver av skadeårgangene 1991–2001.

2.2 Forsikringstekniske egenregningsresultater

Av tabell 2.3 nedenfor fremgår det at de seks skadeforsikringsselskapene for regnskapsårene 1991–2002 sett under ett har hatt et negativt forsikringsteknisk resultat for egen regning på 1239 mill. kr. For regnskapsårene 1991–1994 og 1997–2000 var de forsikringstekniske resultatene til dels meget negative, jf. spesielt regnskapsårene 1997–1999. På den annen side oppviste regnskapsårene 1995 og 1996 store positive forsikringstekniske resultater.

Av tabell 2.3 fremgår det videre at det først og fremst er i delbransjen Yrkesulykkeforsikringer at det forsikringstekniske egenregningsresultatet har vært negativt for regnskapsårene 1994–2002, jf. det samlede forsikringstekniske resultatet på –1011 mill. kr. Det skal imidler-

tid nevnes at delbransjens samlede forsikringstekniske egenregningsresultat er forbedret i løpet av 2001 og 2002, idet disse to regnskapsårene har oppvist et positivt egenregningsresultat på snaut 275 mill. kr til sammen.

I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er det forsikringstekniske resultatet for egen regning positivt med 235 mill. kr dersom de ni regnskapsårene betraktes under ett, noe som kan føres tilbake på de store positive forsikringstekniske egenregningsresultatene for regnskapsårene 1995 og 1996. For regnskapsåret 2002 er imidlertid delbransjens egenregningsresultat svært negativt (–239 mill. kr).

Tabell 2.3. *Forsikringsteknisk resultat for egen regning 1991–2002. Mill. kr.*

Regnskapsår	Yrkesskedeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	– 143.5	–	–
1992	– 195.1	–	–
1993	– 124.6	–	–
1994	– 77.2	– 105.5	28.3
1995	337.4	144.1	193.3
1996	224.2	– 49.5	273.8
1997	– 285.9	– 277.6	– 8.3
1998	– 494.4	– 438.2	– 56.2
1999	– 419.2	– 444.7	25.5
2000	– 107.2	– 112.8	5.6
2001	55.2	42.8	12.3
2002	– 8.9	230.2	– 239.1
Sum 1994–2002	– 776.0	– 1011.2	235.2
Sum 1991–2002	– 1239.2	–	–

Forskjellen mellom de forsikringstekniske bruttoresultater og de forsikringstekniske resultater for egen regning kan – for hvert regnskapsår – føres tilbake på følgende tre størrelser (sml. forspaltene i tabellene 1.1 og 1.3):

- gjenforsikringsresultatet,
- differansen mellom allokert investeringsavkastning og beregningsteknisk brutto investeringsavkastning,
- endringen i sikkerhetsavsetning mv.

I denne sammenheng skal gjenforsikringsresultatet forstås som summen av gjenforsikringsandelen av de påløpne brutto erstatningskostnader og tilbakeførte provisjoner fra gjenforsikrere fratrasket gjenforsikringsandelen av de opptjente bruttopremier.

Når det gjelder differansen mellom allokert investeringsavkastning og beregningsteknisk brutto investeringsavkastning kan det opplyses at beregningsgrunnlaget for den førstnevnte størrelsen består av de samlede forsikringstekniske avsetninger for egen regning, mens beregningsgrunnlaget for den sistnevnte størrelsen er summen av brutto premieavsetning og brutto

erstatningsavsetning. Det anvendes imidlertid den samme forsikringstekniske rente på begge beregningsgrunnlag.

I tabell 2.4 gis en oversikt over utviklingen av de tre ovennevnte størrelser i perioden 1991–2002. Oversikten gjelder hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

Tabell 2.4. Komponenter i differansen mellom forsikringsteknisk bruttoresultat og forsikringsteknisk egenregningsresultat 1991–2002. Mill. kr.

Regnskapsår	Gjenforsikringsresultat	Differanse i investeringsavkastn.	Endring i sikkerhetsavsetn.
1991	1.2	1.7	– 102.6
1992	50.9	7.4	– 247.9
1993	– 2.2	8.9	– 183.0
1994	33.1	18.1	– 350.6
1995	20.3	25.1	– 34.2
1996	31.8	20.7	10.9
1997	110.7	15.1	18.8
1998	407.8	– 16.6	39.2
1999	625.2	– 74.8	51.8
2000	332.3	– 131.5	0.9
2001	225.1	– 141.9	– 25.5
2002	240.4	– 146.6	– 146.9
Sum 1991–2002	2076.6	– 414.4	– 969.1

Av tabellen fremgår det at det samlede gjenforsikringsresultatet for hele perioden 1991–2002 er 2077 mill. kr. Av dette står bidragene fra regnskapsårene 1998–2002 for 1830 mill. kr.

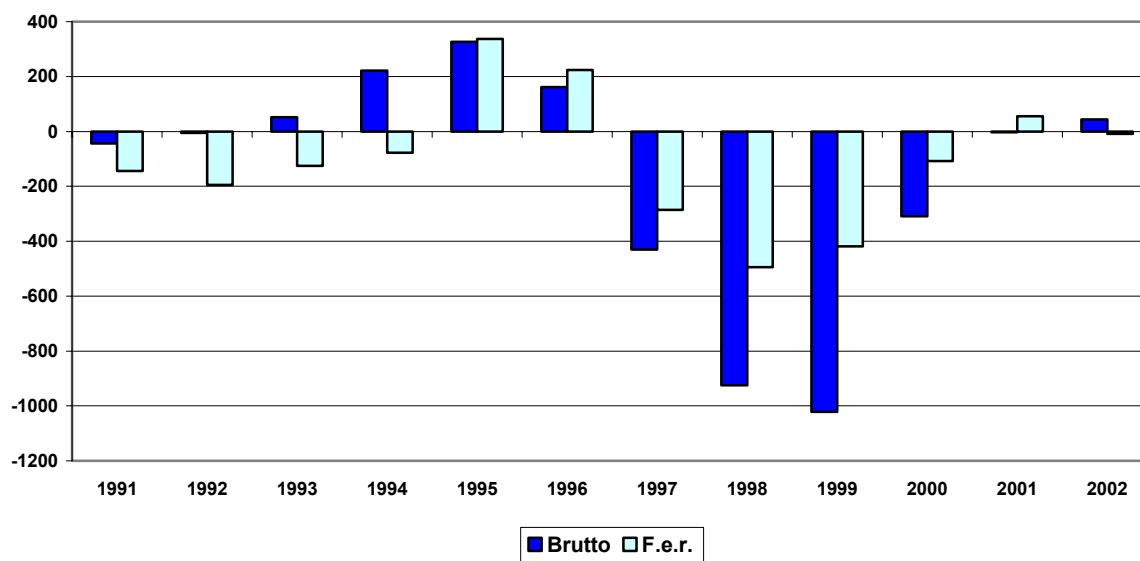
Videre viser tabellen at differansen mellom allokert investeringsavkastning og beregnings-teknisk brutto investeringsavkastning utgjør 414 mill. kr for regnskapsårene 1991–2002 sett under ett. Det forhold at denne differansen gradvis avtar fra og med regnskapsår 1995 for til slutt å bli negativ (for regnskapsårene 1998–2002), gjenspeiler at selskapene i løpet av denne perioden har begynt å reassurere en større andel av den tegnede bruttoforretningen.

Når det gjelder den samlede endringen i sikkerhetsavsetninger mv. på 969 mill. kr⁴, så tilsvarer denne (pr. forutsetning) selskapenes samlede sikkerhetsavsetninger mv. ved utløpet av 2002, jf. tabell 1.5.A.

I figur 2.2 sammenliknes utviklingen av det forsikringstekniske bruttoresultat og det forsikringstekniske resultat for egen regning for hele perioden 1991–2002. Sammenlikningen er begrenset til å gjelde hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.

⁴ I tabell 2.4 er fortegnet negativt i de regnskapsårene der de tre selskapenes samlede sikkerhetsavsetninger øker, siden dette representerer en kostnad for selskapene.

Figur 2.2. Forsikringsteknisk bruttoresultat og egenregningsresultat 1991–2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.

3. Opptjente bruttopremier, anslåtte brutto erstatningskostnader og skadeprosenter

I dette kapitlet gis noen hovedoversikter over utviklingen av opptjente bruttopremier, anslåtte brutto erstatningskostnader og anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1991–2002. Oversiktene omfatter både samlede bruttopremier og brutto erstatningskostnader og premier og erstatningskostnader pr. forsikret. Mer detaljerte oversikter over utviklingstrekk hva angår brutto erstatningskostnader både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene finnes i kapitlene 4–6.

3.1 Opptjente bruttopremier – Samlet og pr. forsikret

I tabell 3.1.A blir det vist hvorledes de samlede opptjente bruttopremier har utviklet seg i perioden 1991–2002 for selskapene som leverer grunnlagsdata til bransjeregnskapet. Tabellen gir dessuten informasjon om antall forsikrede samt opptjent bruttopremie pr. forsikret i den samme perioden. Tilsvarende oversikter for delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkes sykdomsforsikringer fremgår av tabellene 3.1.B og 3.1.C. Imidlertid dekker de sistnevnte tabeller kun årene 1994–2002.

Tabell 3.1.A. Opptjente bruttopremier 1991–2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.

Regnskapsår (Skadeårgang)	Opptjent brutto- premie (mill. kr)	Antall forsikrede ¹⁾²⁾	Bruttopremie pr. forsikret (kr)
1991	836.3	1 022 525	818
1992	1020.4	1 178 314	866
1993	1075.0	1 225 744	877
1994	1058.2	1 234 829	857
1995	1016.0	1 338 246	759
1996	896.3	1 301 327	689
1997	802.9	1 394 795	576
1998	820.3	1 434 454	572
1999	904.3	1 392 258	650
2000	1110.2	1 298 204	855
2001	1364.5	1 297 191	1052
2002	1716.0	1 411 469	1216

- 1) Når det gjelder nedgangen i antall forsikrede fra 1998 til 2000 synes en rimelig forklaring å være at utenlandske skadeforsikringsselskaper (som opererer i Norge gjennom en filial eller via grenseoverskridende virksomhet) i denne perioden økte sin markedsandel innen Yrkesskadeforsikringer. Den fortsatte stagnasjon i antall forsikrede i 2001 skyldes imidlertid at de mindre norske forsikringsselskaper (som ikke omfattes av bransjeregnskapet) har klart å øke sine markedsandeler.
- 2) Den markerte økningen i antall forsikrede fra 2001 til 2002 skyldes i all hovedsak at gruppen av forsikringsselskaper som leverer grunnlagsdata til bransjeregnskapet er utvidet til å omfatte Vital Forsikring ASA

Av tabell 3.1.A fremgår det bl.a. at bruttopremien pr. forsikret falt kraftig fra 1993 til 1997–1998 etter å ha ligget rundt 865–880 kr i årene 1992 og 1993. I 1997 og 1998 utgjorde brutto-

premien pr. forsikret rundt 2/3 av bruttopremien pr. forsikret i 1992 og 1993. I løpet av årene 1999–2002 har imidlertid bruttopremien pr. forsikret økt med 112 ½ prosent, dvs. at den i 2002 ligger nesten 40 prosent over nivået fra 1993.

En tilsvarende utvikling kan registreres når det gjelder bruttopremien pr. forsikret i delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer, jf tabellene 3.1.B og 3.1.C. Bruttopremien pr. forsikret for Yrkesulykkeforsikringer var imidlertid på sitt laveste i 1997.

*Tabell 3.1.B. Opptjente bruttopremier 1994–2002.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.*

Regnskapsår (Skadeårgang)	Opptjent brutto- premie (mill. kr)	Bruttopremie pr. forsikret (kr)
1994	704.4	570
1995	718.2	537
1996	639.4	491
1997	571.9	410
1998	623.3	434
1999	688.8	495
2000	849.3	654
2001	1041.5	803
2002	1319.0	934

*Tabell 3.1.C. Opptjente bruttopremier 1994–2002.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Regnskapsår (Skadeårgang)	Opptjent brutto- premie (mill. kr)	Bruttopremie pr. forsikret (kr)
1994	353.8	286
1995	297.7	222
1996	256.9	197
1997	231.0	166
1998	197.1	137
1999	215.5	155
2000	260.9	201
2001	323.0	249
2002	397.0	281

Når det gjelder den relative fordelingen av den samlede opptjente bruttopremien mellom delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer, så har denne endret seg noe i løpet av perioden 1994–2002. Av tabell 3.2 fremgår det at andelen av de samlede opptjente bruttopremier som er allokert til delbransjen Yrkesulykkesforsikringer, har økt fra i underkant av 67 prosent til 76–77 prosent i løpet av den nevnte perioden. I denne forbindelse skal det imidlertid påpekes at i de første årene ble premien fastsatt for yrkesskadeproduktet

som helhet og ikke separat for de to delbransjene. Premiefordelingen for denne perioden er basert på hvorledes selskapene på det aktuelle tidspunkt mente erstatningskostnadene ville fordele seg mellom de to delbransjene. Senere har den stadige økningen i andelen yrkesulykker medført en tilsvarende glidning i premiefordelingen.

Tabell 3.2. Relativ fordeling av opptjente bruttopremier 1994–2002. Prosent.

Regnskapsår (Skadeårgang)	Andeler av samlet opptjent bruttopremie Yrkesulykke	Yrkessykdom
1994	66.6	33.4
1995	70.7	29.3
1996	71.3	28.7
1997	71.2	28.8
1998	76.0	24.0
1999	76.2	23.8
2000	76.5	23.5
2001	76.3	23.7
2002	76.9	23.1

3.2 Anslåtte brutto erstatningskostnader – Samlet og pr. forsikret

I tabell 3.3.A blir det vist hvorledes selskapenes anslåtte brutto erstatningskostnader har utviklet seg i perioden 1991–2002. Tabellen gir informasjon både om de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader og om anslåtte brutto erstatningskostnader pr. forsikret. Tilsvarende oversikter for delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer er gitt i tabellene 3.3.B og 3.3.C. De sistnevnte tabeller dekker imidlertid kun skadeårgangene 1994–2002. Det skal presiseres at for alle skadeårganger er dataene over brutto erstatningskostnader som presenteres i tabellene 3.3.A–C og 3.4 basert på anslag pr. 31. desember 2002.

Av tabell 3.3.A fremgår det at mens anslaget på brutto erstatningskostnad pr. forsikret for Yrkesskadeforsikringer sett under falt noe fra 1991 (861 kr) til 1993 (826 kr), har dette anslaget siden økt år for år (med unntak for 1999 og 2000) og utgjør 1178 kr for skadeårgang 2002. Det vises også til figur 3.1, der utviklingen av brutto erstatningskostnader pr. forsikret i perioden 1991–2002 blir sammenliknet med utviklingen av opptjent bruttopremie pr. forsikret i samme periode.

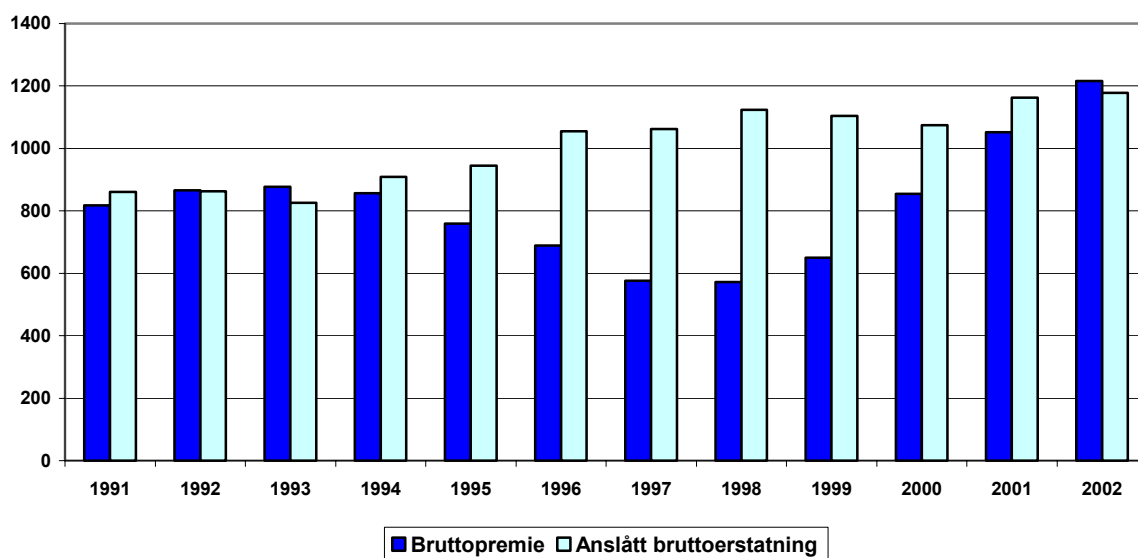
En tilsvarende utvikling har funnet sted i delbransjene Yrkesulykkesforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer:

- For delbransjen Yrkesulykkesforsikringer har anslått brutto erstatningskostnad pr. forsikret økt fra 713 kr for skadeårgang 1994 til 925 kr pr. forsikret for skadeårgang 2002, jf. tabell 3.3.B og figur 3.2.
- I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er det registret en økning i anslått brutto erstatningskostnad pr. forsikret fra 196 kr for skadeårgang 1994 til rundt 250 kr pr. forsikret for årgangene 2001 og 2002, jf. tabell 3.3.C samt figur 3.3.

Tabell 3.3.A. Anslåtte brutto erstatningskostnader 1991–2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.

Skadeårgang	Anslått brutto- erstatning (mill. kr)	Anslått bruttoerstatn. pr. forsikret (kr)
1991	880.8	861
1992	1017.4	863
1993	1012.2	826
1994	1122.6	909
1995	1264.0	945
1996	1372.7	1055
1997	1480.9	1062
1998	1612.6	1124
1999	1537.5	1104
2000	1395.9	1075
2001	1508.8	1163
2002	1662.2	1178

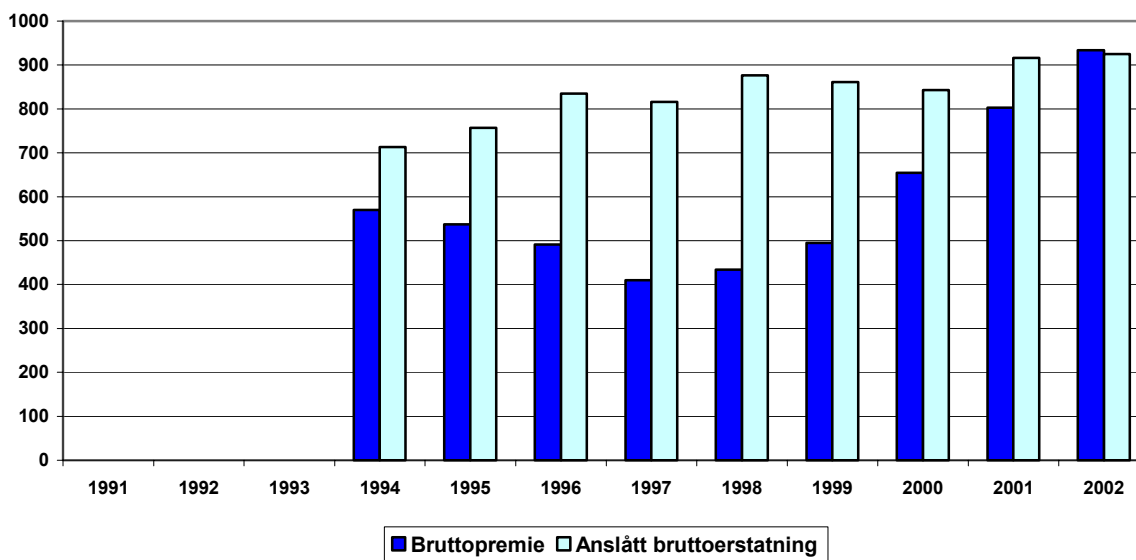
Figur 3.1. Opptjent bruttopremie og anslått bruttoerstatning pr. forsikret.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Beløp i kr.

Tabell 3.3.B. Anslåtte brutto erstatningskostnader 1994–2002.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.

Skadeårgang	Anslått brutto- erstatning (mill. kr)	Anslått bruttoerstatn. pr. forsikret (kr)
1994	880.1	713
1995	1012.9	757
1996	1087.1	835
1997	1137.8	816
1998	1256.2	876
1999	1199.2	861
2000	1094.2	843
2001	1187.7	916
2002	1305.2	925

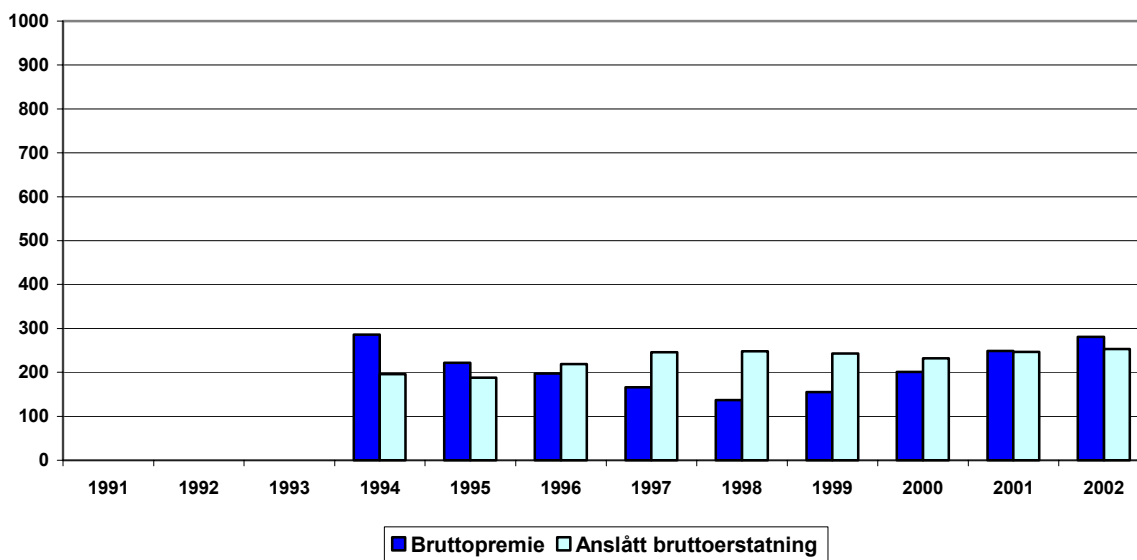
Figur 3.2. Opptjent bruttopremie og anslått bruttoerstatning pr. forsikret.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Beløp i kr.

Tabell 3.3.C. Anslåtte brutto erstatningskostnader 1994–2002.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

Skadeårgang	Anslått brutto- erstatning (mill. kr)	Anslått bruttoerstatn. pr. forsikret (kr)
1994	242.4	196
1995	251.1	188
1996	285.6	219
1997	343.1	246
1998	356.4	248
1999	338.3	243
2000	301.7	232
2001	321.0	247
2002	357.0	253

Figur 3.3. Opptjent bruttopremie og anslått bruttoerstatning pr. forsikret.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Beløp i kr.

En oversikt over den relative fordelingen av de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader mellom delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer for skadeårgangene 1994–2002 er gitt i tabell 3.4.

Tabell 3.4. Relativ fordeling av anslåtte brutto erstatningskostnader 1994–2002. Prosent.

Skadeårgang	Andeler av samlet anslått brutto erstatning Yrkesulykke	Yrkessykdom
1994	78.4	21.6
1995	80.1	19.9
1996	79.2	20.8
1997	76.8	23.2
1998	77.9	22.1
1999	78.0	22.0
2000	78.4	21.6
2001	78.7	21.3
2002	78.5	21.5

Av tabellen fremgår det at andelen av de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader som er allokert til delbransjen Yrkesulykkeforsikringer varierer mellom 76.8 og 80.1 prosent i perioden 1994–2002. Andelen av de samlede anslåtte brutto erstatningskostnader som er allokert til delbransjen Yrkesulykkeforsikringer har således vært klart høyere enn andelen av de samlede opptjente bruttopremier som er allokert til denne bransjen, men denne differansen har avtatt betydelig i løpet av perioden, og da spesielt etter 1997, jf. tabell 3.2.

I tilknytning til tabell 3.4 skal det påpekes at for alle skadeårganger er den beregnede fordeling av anslåtte brutto erstatningskostnader basert på de sist tilgjengelige data, dvs. anslag pr. 31. desember 2002. En sammenlikning med rapporten om bransjeregnskapet pr. 31. desember 2001 viser at andelen av anslåtte brutto erstatningskostnader som er allokert til delbransjen Yrkesulykkeforsikringer har blitt nedjustert med 1–2 prosentpoeng for hver av skadeårgangene 1994–2001 med unntak av 2000-årgangen. Det må forventes at slike justeringer av fordelingen mellom de to delbransjene vil finne sted også i forbindelse med de fremtidige oppdateringer av anslåtte brutto erstatningskostnader pr. skadeårgang.

3.3 Anslåtte brutto skadeprosjenter

I tabell 3.5 gis en oversikt over anslåtte brutto skadeprosjenter for skadeårgangene 1991–2002, slik disse er fastsatt ved utløpet av 2002. Oversikten omfatter både hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer og de to delbransjene. Dataene for delbransjene dekker imidlertid kun skadeårgangene 1994–2002. En tilsvarende illustrasjon er gitt i figur 3.4.

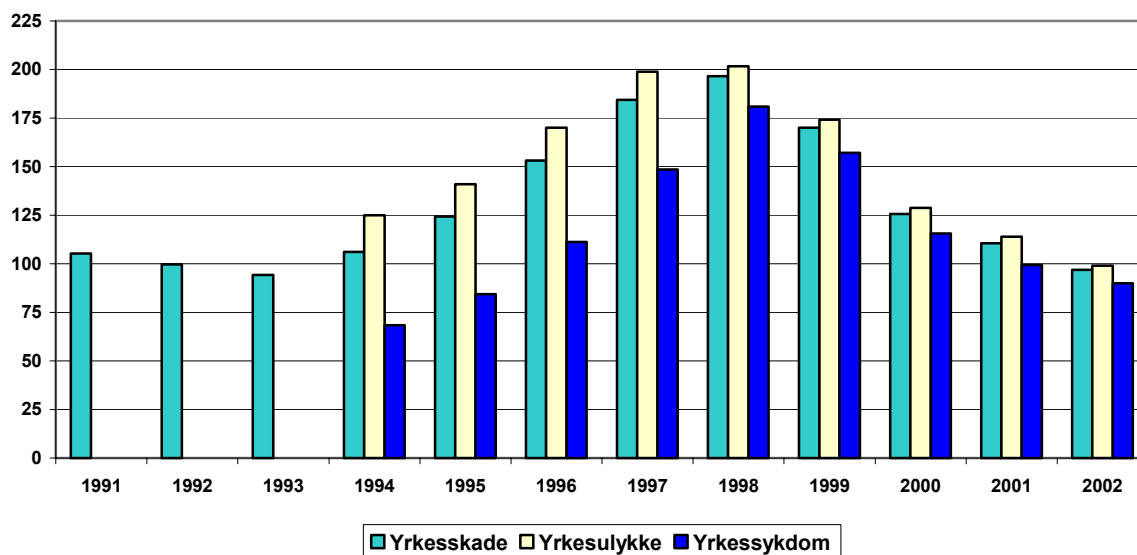
Av tabell 3.5 og figur 3.4 fremgår det at det er en kraftig økning i anslått brutto skadeprosjent for hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer fra 1993 til 1998, etter en viss nedjustering fra skadeårgang 1991 (105 prosent) til skadeårgang 1993 (94 prosent). For skadeårgang 1998 er

anslaget på brutto skadeprosent 196 ½. I løpet av de fire siste skadeårgangene (1999–2002) er imidlertid anslaget på brutto skadeprosent blitt omtrent halvert, og for 2002-årgangen er brutto skadeprosent foreløpig anslått til 97. Denne utviklingen har først og fremst sammenheng med de markerte økninger i bruttopremiene i løpet av denne perioden.

Tabell 3.5. Anslåtte brutto skadeprosent pr. 31. desember 2002.

Skadeårgang	Yrkesskedeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	105.3	—	—
1992	99.7	—	—
1993	94.2	—	—
1994	106.1	125.0	68.5
1995	124.4	141.0	84.3
1996	153.2	170.0	111.2
1997	184.4	198.9	148.5
1998	196.6	201.6	180.9
1999	170.0	174.1	157.0
2000	125.7	128.8	115.6
2001	110.6	114.0	99.4
2002	96.9	99.0	89.9

Figur 3.4. Anslåtte brutto skadeprosent for skadeårgangene 1991–2002. Estimert pr. 31. desember 2002. Prosent.

Også for delbransjene Yrkesulykkforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer er det en markert økning i de anslåtte brutto skadeprosent frem til 1998-årgangen:

- For Yrkesulykkforsikringer økte anslått brutto skadeprosent fra 125 for skadeårgang 1994 til 202 ½ for skadeårgang 1998.

- For Yrkessykdomsforsikringer økte anslått brutto skadeprosent fra 68 ½ for skadeårgang 1994 til 181 for skadeårgang 1998.

I løpet av perioden 1999–2002 er imidlertid anslaget på brutto skadeprosent blitt kraftig nedjustert for de to delbransjene. For delbransjen Yrkesulykkesforsikringer er den anslåtte skadeprosenten i løpet av disse årgangene redusert fra 201 ½ til 99. For delbransjen Yrkessykdomsforsikringer er skadeprosenten i samme periode redusert fra 181 til 90.

Avslutningsvis skal det bemerkes at det er til dels betydelig avvik mellom de årgangsspesifikke anslåtte brutto skadeprosenter som er angitt i tabell 3.5 og de årlige påløpne brutto skadeprosenter som er angitt i tabellene 2.2.A–C. Dette forholdet henger sammen med de årlige avviklingstap eller avviklingsgevinster som selskapene erfarer. Videre er det registrert til dels betydelige justeringer av de anslåtte brutto skadeprosenter fra utløpet av de respektive skadeårganger fram til utløpet av 2002. En nærmere dokumentasjon av disse utviklingstrekkene er gitt i kapitlene 4–6.

Oversiktene over opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader mv. som er presentert i avsnittene 3.1–3.3 foran er basert på nominelle størrelser (dvs. størrelser målt i løpende priser). Dette innebærer at det må vises varsomhet ved sammenlikninger over tid av både premier og erstatningskostnader siden det også må tas høyde for effekter av den underliggende inflasjonen.

I vedlegg G gis det noen illustrasjoner på utviklingen av inflasjonskorrigerte bruttopremier og brutto erstatningskostnader og en sammenlikning/vurdering av forskjellene mellom de nominelle og de inflasjonskorrigerte premie- og erstatningsstørrelser.

4. Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkesskadeforsikringer

Nedenfor gis oversikter over bl.a. hvordan anslagene på brutto erstatningskostnader og brutto skadeprosenter for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer har utviklet seg over tid. Tilsvarende oversikter for delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer gis i kapitlene 5 og 6.

Tabell 4.1 gir en oversikt over hvorledes anslagene på de samlede brutto erstatningskostnader for yrkesskader inntruffet i årene 1991–2002 har utviklet seg. For hver av skadeårgangene blir det oppgitt anslag på brutto erstatningskostnader slik disse fremkom ved utløpet av de respektive skadeårganger (opprinnelig anslag), samt de reviderte anslagene ved utløpet av hhv. 2001 og 2002. Tabell 4.2 viser hvorledes anslagene på de tilsvarende brutto skadeprosenter (for hver av skadeårgangene 1991–2002) har utviklet seg.

Av tabell 4.1 fremgår bl.a. følgende:

- For alle skadeårganger, med unntak av årgangene 1993, 2000 og 2001, har det vært til dels betydelige oppjusteringer av anslagene på brutto erstatningskostnader fra utgangen av de respektive skadeårganger frem til utgangen av 2002. Oppjusteringene har vært spesielt store for skadeårgang 1991 og skadeårgangene 1995–1998.
- For alle skadeårganger, med unntak av årgangene 1991, 2000 og 2001, har de anslåtte brutto erstatningskostnader blitt oppjustert også i løpet av 2002. Disse oppjusteringene er størst for skadeårgangene 1997 (5.9 prosent) og 1998 (5.8 prosent). Den samlede oppjusteringen av de anslåtte brutto erstatningskostnader fra utløpet av 2001 til utløpet av 2002 tilsvarer brutto avviklingstap for regnskapsåret 2002, jf. også tabellene 1.1. og 4.5.

*Tabell 4.1. Utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto erstatningskostnader		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2001	pr. 31.12.2002
1991	795.1	889.3	880.8
1992	968.8	1003.6	1017.4
1993	1055.2	986.7	1012.2
1994	1034.6	1088.5	1122.6
1995	952.7	1255.9	1264.0
1996	892.2	1334.1	1372.7
1997	1069.2	1398.2	1480.9
1998	1346.4	1523.7	1612.6
1999	1499.5	1477.5	1537.5
2000	1511.0	1432.6	1395.9
2001	1517.4	1517.4	1508.8
2002	1662.2	–	1662.2

Når det gjelder tabell 4.2 kan følgende utviklingstrekk registreres:

- Oppjusteringen av de anslåtte brutto erstatningskostnader har også medført kraftige oppjusteringer i de anslåtte brutto skadeprosenter for et flertall av skadeårgangene. Som følge av den markerte reduksjonen i de opptjente bruttopremier frem til 1998, samt det forhold at selskapene har måttet bruke flere år på å få premiene tilbake til nivået fra 1993, ligger nivået på de anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1995–2000 svært høyt (124–197) ved utløpet av 2002.

*Tabell 4.2. Utviklingen av anslagene på brutto skadeprosenter.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto skadeprosenter		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2001	pr. 31.12.2002
1991	95.1	106.3	105.3
1992	94.9	98.4	99.7
1993	98.2	91.8	94.2
1994	97.8	102.9	106.1
1995	93.8	123.6	124.4
1996	99.5	148.9	153.2
1997	133.2	174.1	184.4
1998	164.1	185.8	196.6
1999	165.8	163.4	170.0
2000	136.1	129.0	125.7
2001	111.2	111.2	110.6
2002	96.9	–	96.9

I de to foregående tabellene er det vist hvorledes anslagene på brutto erstatningskostnader og brutto skadeprosenter har utviklet seg fra utløpet av de respektive skadeårganger frem til utløpet av 2002 (siste rapporteringstidspunkt). Det er imidlertid av interesse også å kartlegge hvordan de anslåtte brutto erstatningskostnader – ved et gitt rapporteringstidspunkt – er fordelt mellom de følgende komponenter:

- betalte bruttoerstatninger,
- brutto avsetninger for de rapporterte, ikke oppgjorte skadetilfeller (brutto RBNS–avsetninger),
- brutto avsetninger for de inntrufne, ikke rapporterte skader (brutto IBNR–avsetninger).

I tabellene 4.3 og 4.4 nedenfor er det gitt oversikter over fordelingen pr. 31. desember 2002 av de anslåtte brutto erstatningskostnader (for skadeårgangene 1991–2002) på de tre forannevnte komponenter. Tabell 4.3 viser de nominelle beløp, mens tabell 4.4 angir de relative andeler. Av tabellene fremgår bl.a. følgende:

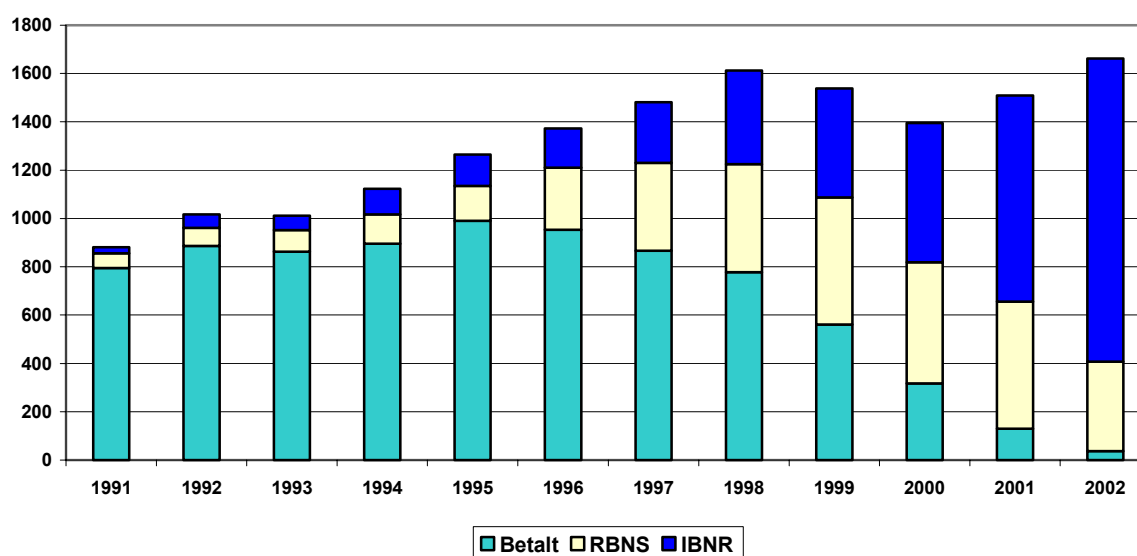
- Andelen som de betalte bruttoerstatninger utgjør av de anslåtte brutto erstatningskostnader, er bare 2 ¼ prosent for den siste skadeårgangen, men denne andelen øker raskt med skadeårgangens ”alder”. For 1991–årgangen utgjør de betalte bruttoerstatninger drøyt 90 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader.

- På den annen side utgjør brutto IBNR–avsetning for skadeårgang 2002 hele 75 ½ prosent av anslått brutto erstatningskostnad for denne årgangen. IBNR–andelen avtar raskt med skadeårgangenes ”alder” og utgjør hhv. 5.5 og 2.9 prosent for 1992–årgangen og 1991–årgangen.
- Hva angår brutto avsetninger for de meldte skadetilfeller (brutto RBNS–avsetninger) viser tabellen at disse avsetningenes andel av anslåtte brutto erstatningskostnader er størst for 1–3 år gamle skadeårganger.

Tabell 4.3. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1991	794.7	60.9	25.3
1992	886.7	74.9	55.8
1993	861.9	89.8	60.5
1994	895.5	121.6	105.5
1995	991.0	143.3	129.7
1996	953.2	256.6	162.9
1997	866.9	363.0	251.0
1998	777.4	447.4	387.8
1999	560.4	526.5	450.6
2000	317.3	502.0	576.6
2001	130.1	525.9	852.7
2002	36.5	370.9	1254.8

Figur 4.1. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.
Data pr. 31. desember 2002. Mill. kr.

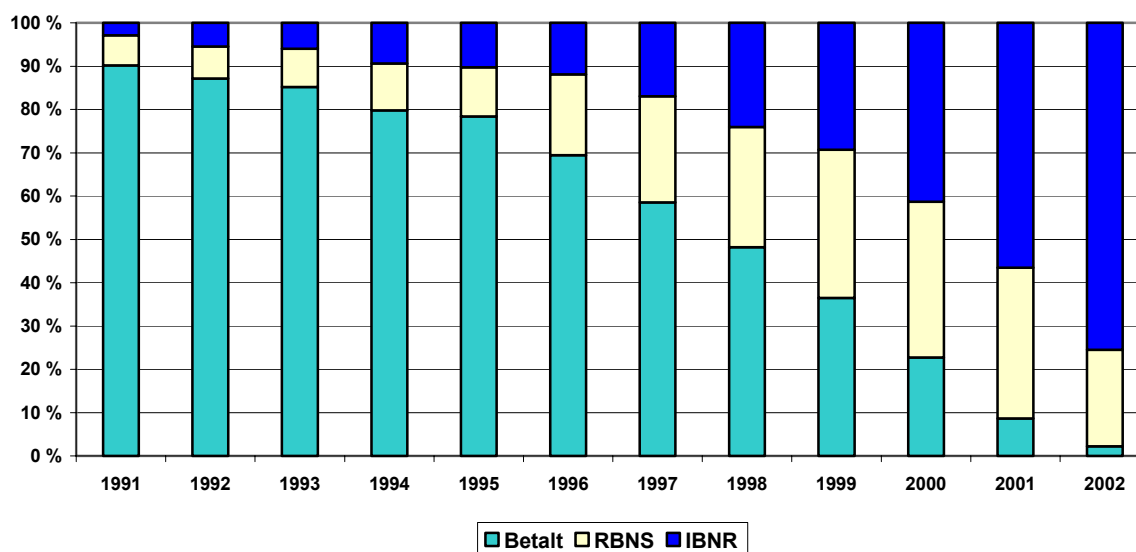
- For skadeårgangene 1991 og 1992 utgjør summen av betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS-avsetninger, dvs. de fastsatte bruttoerstatninger for meldte skader, hhv. 97 og 94 ½ prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen blir lavere desto ”yngre” skadeårgangen er, og utgjør hhv. 43 ½ og 24 ½ prosent for 2001-årgangen og 2002-årgangen.

Det vises også til illustrasjonene gitt ved figurene 4.1 og 4.2.

Tabell 4.4. *Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Relativ fordeling (prosent).*

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1991	90.2	6.9	2.9
1992	87.2	7.4	5.5
1993	85.2	8.9	6.0
1994	79.8	10.8	9.4
1995	78.4	11.3	10.3
1996	69.4	18.7	11.9
1997	58.5	24.5	17.0
1998	48.2	27.7	24.1
1999	36.5	34.2	29.3
2000	22.7	36.0	41.3
2001	8.6	34.9	56.5
2002	2.2	22.3	75.5

Figur 4.2. *Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.
Data pr. 31. desember 2002. Relative andeler.*

I figurene 4.1 og 4.2 er det – for hver av skadeårgangene 1991–2002 – illustrert hvordan anslaget på samlet brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2002 er fordelt mellom betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS–avsetninger og brutto IBNR–avsetninger. Endringene over tid i sammensetningen av anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader kan imidlertid også illustreres ved å betrakte en skadeårgang av gangen. I figur 4.3 nedenfor er det således illustrert hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1991 har blitt endret fra og med utløpet av 1991 (dvs. utløpet av skadeårgangen) til og med utløpet av 2002. Siden denne illustrasjonen er basert på nominelle beløp, fremgår det også hvorledes anslaget på den nominelle brutto erstatningskostnaden har endret seg fra utgangen av 1991 til utgangen av 2002.

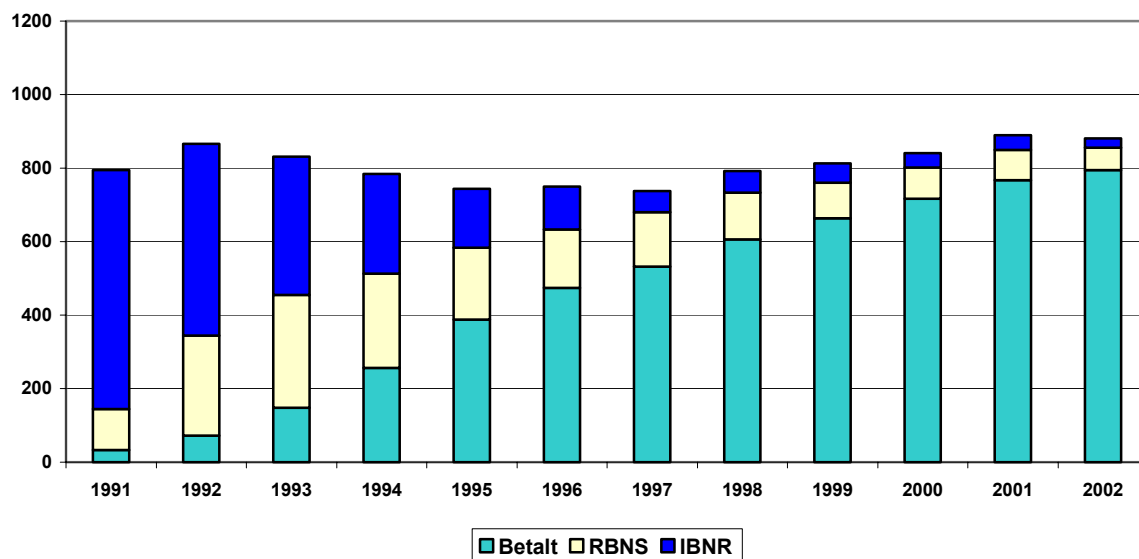
Tilsvarende illustrasjoner for skadeårgangene 1992–1998 er gitt ved figurene 4.4–4.10.

Av figurene 4.3–4.10 ser man bl.a. følgende:

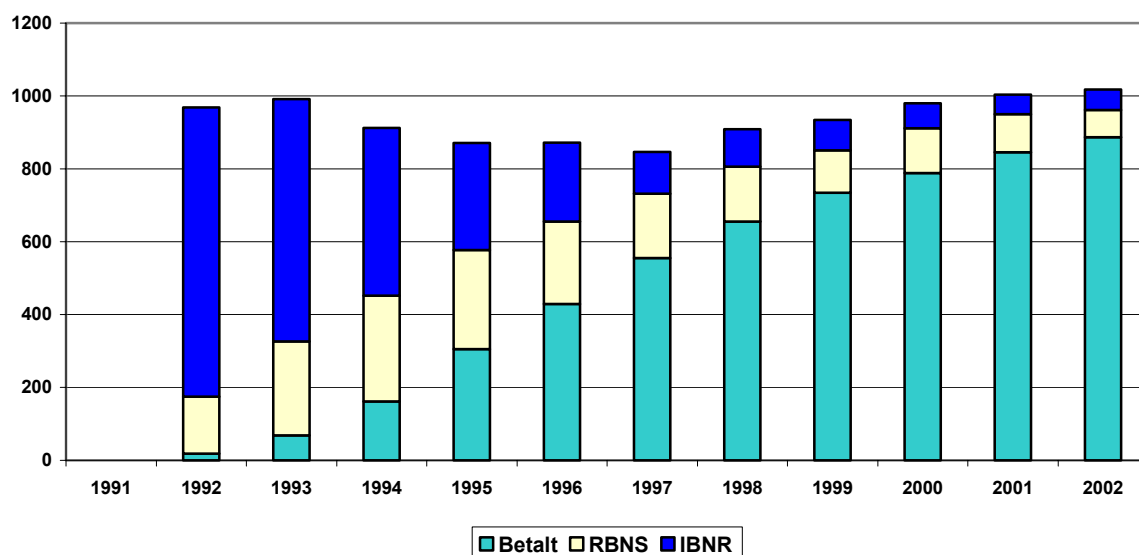
- Alle figurene viser det samme mønster. De betalte bruttoerstatninger utgjør en beskjeden andel av de anslåtte erstatningskostnader ved utløpet av de respektive skadeårganger (2–4 prosent), men andelen øker deretter markert. På den annen side utgjør brutto IBNR–avsetninger en dominerende andel ved utløpet av de respektive skadeårganger ($76\frac{1}{2}$ – $85\frac{1}{2}$ prosent), men deretter avtar denne andelen markert.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgangene 1991–1994 har blitt markert oppjustert siden utløpet av (regnskapsår) 1997, etter at disse anslagene hadde blitt nedjustert gjennom 1994, 1995 og til dels 1996.
For skadeårgangene 1991–1993 er de akkumulerte betalte bruttoerstatninger ved utgangen av 2002 betydelig høyere enn det anslaget på samlet brutto erstatningskostnad som forelå ved utgangen av 1997.
For skadeårgang 1994 er summen av de betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS–avsetninger ved utgangen av 2002 betydelig høyere enn det de anslåtte brutto erstatningskostnader var ved utgangen av 1997.
- Når det gjelder skadeårgangene 1995–1998 har anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader blitt kraftig oppjustert fra utløpet av de respektive skadeårganger og frem til utløpet av 2002. For de tre skadeårgangene 1995–1997 gjelder for øvrig at summen av de akkumulerte betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS–avsetningen ved utløpet av 2002 er betydelig høyere enn det opprinnelige anslaget på samlet brutto erstatningskostnad. Når det gjelder skadeårgangene 1995 og 1996 er faktisk de betalte bruttoerstatninger ved utløpet av 2002 alene høyere enn de opprinnelige anslagene på brutto erstatningskostnader.

En mer detaljert oversikt over grunnlagsdataene for betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS–avsetninger og brutto IBNR–avsetninger er gitt i vedlegg C.

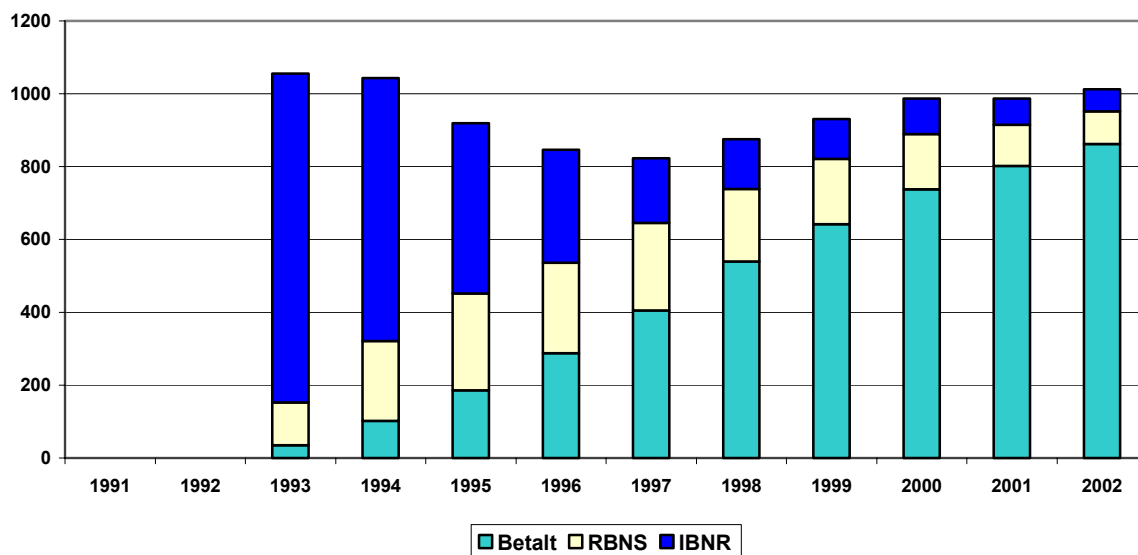
Figur 4.3. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1991.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1991–2002. Mill. kr.

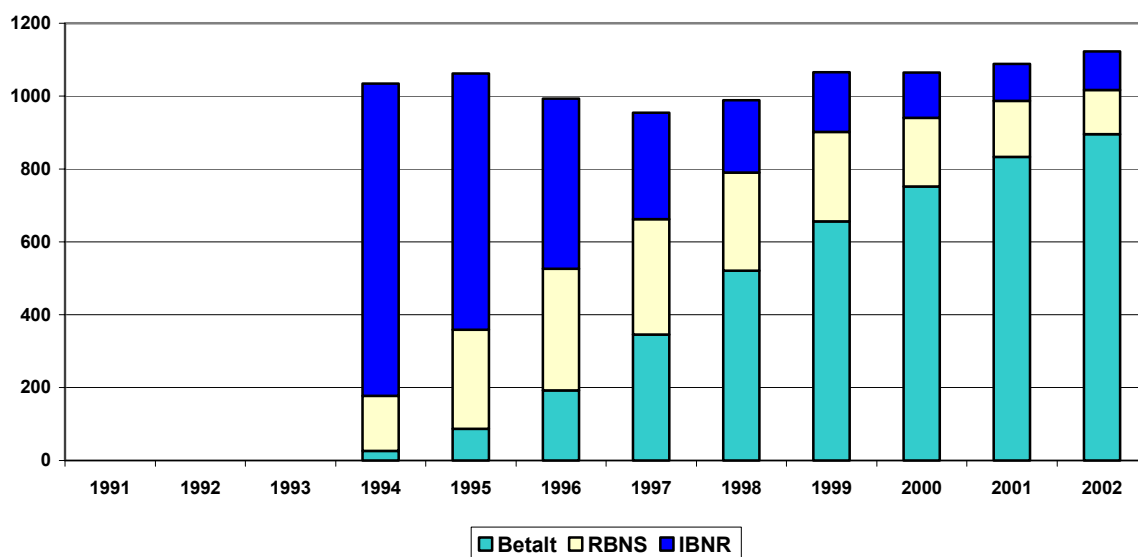
Figur 4.4. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1992.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1992–2002. Mill. kr.

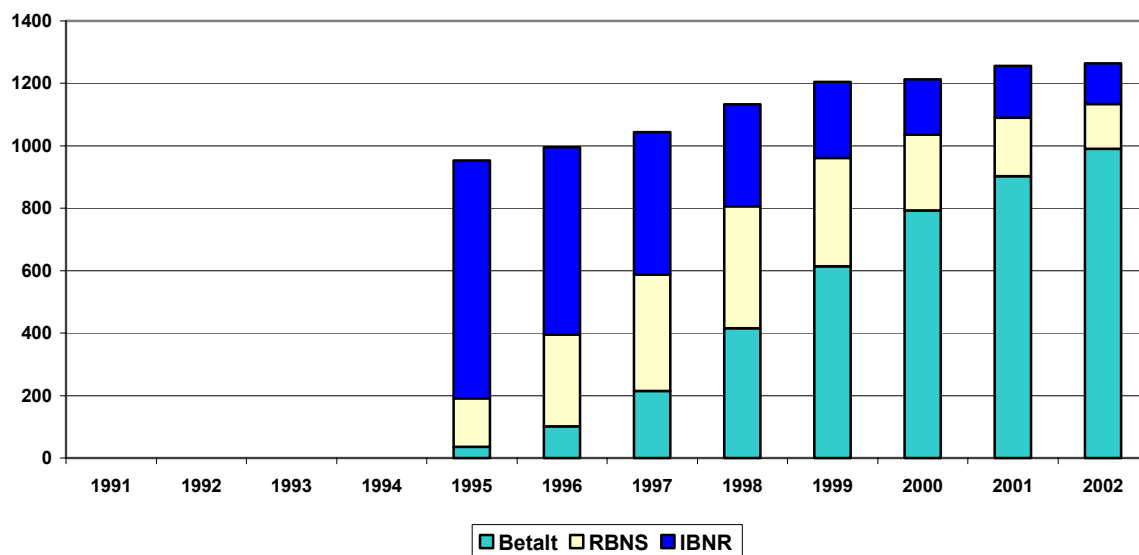
Figur 4.5. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1993.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1993–2002. Mill. kr.

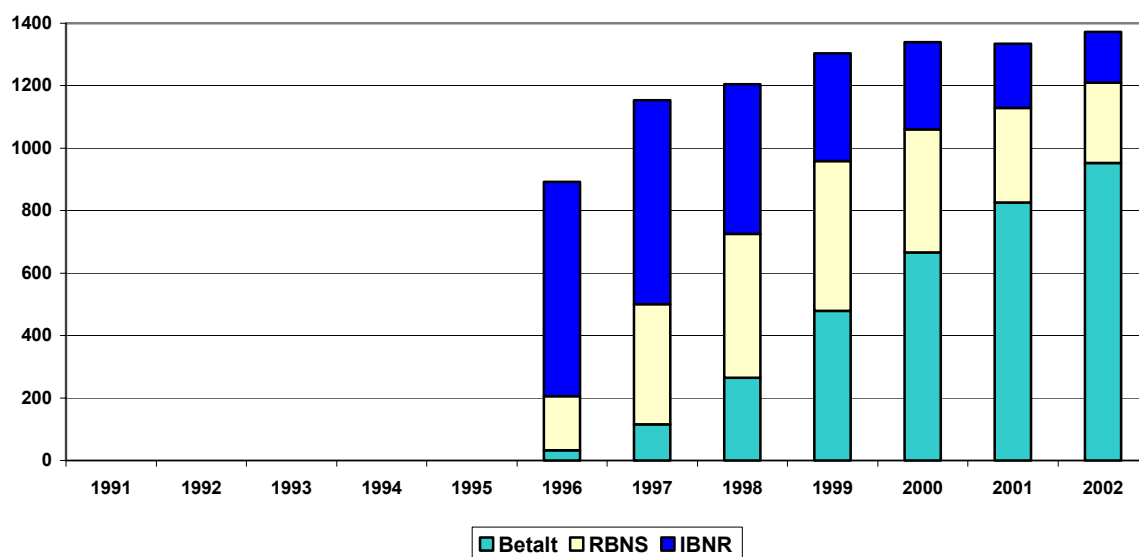
Figur 4.6. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1994.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1994–2002. Mill. kr.

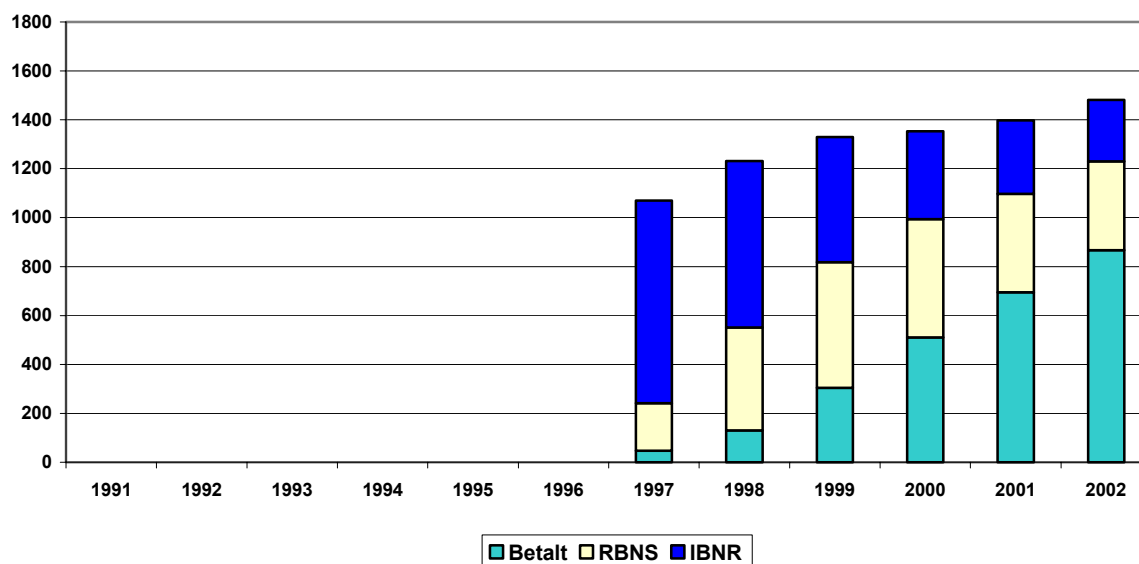
Figur 4.7. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1995.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1995–2002. Mill. kr.

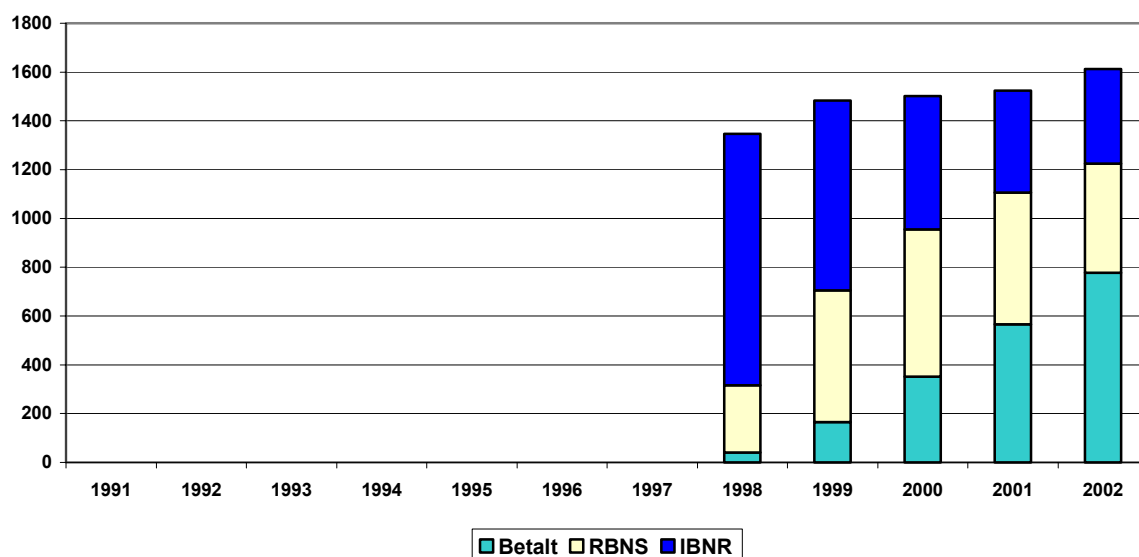
Figur 4.8. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1996.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1996–2002. Mill. kr.

Figur 4.9 Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1997.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1997–2002. Mill. kr.

Figur 4.10 Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer – Skadeårgang 1998.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1998–2002. Mill. kr.

I tilknytning til tabell 4.1 er det påpekt at økningen i de anslåtte brutto erstatningskostnader fra utløpet av 2001 til utløpet av 2002 (for skadeårgangene 1991–2001 sett under ett) tilsvarer selskapenes brutto avviklingstap slik dette gjenspeiles i det forsikringstekniske bruttoregnskapet for 2002. Av tabell 4.1 fremgår det for øvrig at bidraget til brutto avviklingstap for regnskapsåret 2002 er størst for skadeårgangene 1997 (82.7 mill. kr), 1998 (88.9 mill. kr) og 1999 (60.0 mill. kr). På den annen side er det en avviklingsgevinst på 36.7 mill. kr relatert til skadeårgang 2000. Det samlede brutto avviklingstap for regnskapsåret 2002 beløper seg til 297.8 mill. kr.

I tabell 4.5 illustreres den negative utviklingen hva angår brutto avviklingsresultat for de siste regnskapsår. I tabellen er det for hvert av regnskapsårene 1991–2002 foretatt en sammenlikning av de anslåtte brutto erstatningskostnader for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret – slik disse kostnader opprinnelig ble fastsatt ved utløpet av de respektive regnskapsår – og regnskapsårets påløpne brutto erstatningskostnader.

*Tabell 4.5. Brutto avviklingsresultat for regnskapsårene 1991–2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

Regnskapsår	Anslåtte brutto erstatningskostnader ¹⁾	Påløpne brutto erstatningskostnader	Brutto avviklingsresultat
1991	795.1	795.1	0.0
1992	968.8	1039.6	– 70.8
1993	1055.2	1043.0	12.1
1994	1034.6	897.3	137.3
1995	952.7	774.0	178.7
1996	892.2	800.3	91.9
1997	1069.2	1278.1	– 208.9
1998	1346.4	1854.5	– 508.2
1999	1499.5	2083.8	– 584.4
2000	1511.0	1693.5	– 182.5
2001	1517.4	1648.2	– 130.8
2002	1662.2	1959.9	– 297.8

1) Ved utløpet av de respektive regnskapsår.

Av tabellen fremgår det bl.a. at forsikringsselskapene hadde store positive brutto avviklingsresultater i regnskapsårene 1994–1996 på til sammen nesten 410 mill. kr etter et samlet avviklingstap i 1992 og 1993 på snaut 60 mill. kr. Etter 1996 snudde imidlertid denne trenden, og i løpet av regnskapsårene 1997–1999 ble brutto avviklingsresultat stadig mer negativt. For regnskapsårene 2000–2002 har imidlertid avviklingstapene vært vesentlig lavere enn i 1998 og 1999, og for regnskapsårene 2000 og 2001 også lavere enn i 1997. For de seks siste regnskapsårene beløper de samlede negative brutto avviklingsresultater seg til drøyt 1910 mill. kr, mens det akkumulerte avviklingstapet for regnskapsårene 1991–2002 sett under ett utgjør i underkant av 1565 mill. kr.

En mer detaljert oversikt over brutto avviklingsresultatet for de enkelte regnskapsår, herunder hvordan dette fremkommer (dvs. er fordelt på de enkelte skadeårganger), er gitt i vedlegg C.

Avslutningsvis blir det i tabell 4.6 illustrert hvorledes de betalte bruttoerstatninger pr. regnskapsår har utviklet seg i løpet av perioden 1991–2002. I tabellen blir det også angitt hvor stor andel av de betalte bruttoerstatninger som utgjøres av refusjonen til Rikstrygdeverket (RTV–refusjonen).

Tabell 4.6. Betalte bruttoerstatninger og RTV–refusjon pr. regnskapsår. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.

Regnskapsår	Betalte bruttoerstatninger	Refusjon til Rikstrygdeverket
1991	32.7	17.8
1992	57.7	31.5
1993	160.7	87.7
1994	294.9	160.9
1995	456.1	248.8
1996	515.5	281.2
1997	698.8	381.2
1998	958.6	522.9
1999	1129.1	615.9
2000	1213.3	661.8
2001	1214.2	662.3
2002	1339.9	730.9

Av tabellen fremgår det bl.a. at de syv forsikringsselskapene i regnskapsåret 2002 utbetalte 1340 mill. kr i bruttoerstatninger for yrkesskader inntruffet i årene 1991–2002. Av dette beløpet utgjorde refusjonen til RTV 730 mill. kr.

Under forutsetning av at antall forsikrede (i forsikringsselskapene som omfattes av bransjeregnskapet) forblir rimelig konstant, må det forventes at de betalte bruttoerstatninger pr. regnskapsår vil fortsette å øke noe inntil selskapenes erfaringsgrunnlag omfatter (minst) 14–15 skadeårganger (som vil være i ulike faser av avviklingsprosessen), dvs. i alle fall frem mot regnskapsår 2004 eller 2005.

5. Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkesulykkeforsikringer

I tabell 5.1 gis en oversikt over hvorledes anslagene på de samlede brutto erstatningskostnader for yrkesulykker inntruffet i årene 1994–2002 har utviklet seg. For hver av skadeårgangene blir det oppgitt anslag på brutto erstatningskostnader slik disse fremkom ved utløpet av de respektive skadeårganger (opprinnelig anslag), samt de reviderte anslagene ved utløpet av hhv. 2001 og 2002. Tabell 5.2 viser hvorledes anslagene på de tilsvarende brutto skadeprosenter (for hver av skadeårgangene 1994–2002) har utviklet seg.

Når det gjelder delbransjen Yrkesulykkeforsikringer har utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader klare likhetstrekk med den utviklingen som er registret for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett. For alle skadeårgangene 1994–1998 har anslaget på brutto erstatningskostnader blitt kraftig oppjustert i løpet av perioden fra utgangen av de respektive skadeårganger frem til utgangen av 2002. Anslaget for skadeårgang 1999 er i samme periode kun beskjedent oppjustert. Videre er anslaget for skadeårgang 2000 markert nedjustert (ca. 7 ½ prosent) i løpet av 2001 og 2002, mens anslaget for 2001–årgangen kun er marginalt nedjustert i løpet av 2002. I løpet av 2002 har det for øvrig ikke vært noen entydig tendens hva angår opp- og nedjusteringer av anslagene på brutto erstatningskostnader for de enkelte skadeårganger.

*Tabell 5.1. Utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto erstatningskostnader		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2001	pr. 31.12.2002
1994	726.4	871.6	880.2
1995	695.2	1018.0	1012.9
1996	689.0	1075.8	1087.1
1997	790.5	1098.9	1137.8
1998	1023.7	1219.1	1256.2
1999	1169.7	1174.5	1199.2
2000	1182.5	1155.4	1094.2
2001	1201.3	1201.3	1187.7
2002	1305.2	–	1305.2

I delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er anslagene på brutto skadeprosent til dels svært høye ved utløpet av 2002 for alle skadeårgangene 1994–2000, jf. tabell 5.2. Ved å sammenlikne tabell 5.2 med tabell 4.2 ses dessuten at anslaget på brutto skadeprosent for skadeårgangene 1994–1997 ligger 14 ½–19 prosentpoeng høyere i delbransjen Yrkesulykkeforsikringer enn i hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett. Fra og med skadeårgang 1998 avtar imidlertid forskjellen mellom de nevnte anslag på brutto skadeprosent kraftig, og for skadeårgangene 1998–2002 er anslaget på brutto skadeprosent for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer kun 2–5 prosentpoeng høyere enn anslaget for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett.

Tabell 5.2. Utviklingen av anslagene på brutto skadeprosenter.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.

Skadeårgang	Anslåtte brutto skadeprosenter		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2001	pr. 31.12.2002
1994	103.1	123.7	125.0
1995	96.8	141.7	141.0
1996	107.8	168.2	170.0
1997	138.2	192.1	198.9
1998	164.3	195.6	201.6
1999	169.8	170.5	174.1
2000	139.2	136.0	128.8
2001	115.3	115.3	114.0
2002	99.0	–	99.0

I tabellene 5.3 og 5.4 nedenfor er det gitt oversikter over fordelingen pr. 31. desember 2002 av de anslåtte brutto erstatningskostnader (for skadeårgangene 1994–2002) på de følgende komponenter:

- betalte bruttoerstatninger,
- brutto avsetninger for de rapporterte, ikke oppgjorte skadetilfeller (brutto RBNS–avsetninger),
- brutto avsetninger for de inntrufne, ikke rapporterte skader (brutto IBNR–avsetninger).

Tabell 5.3 viser de nominelle beløp, mens tabell 5.4 angir de relative andeler.

Av tabellene 5.3 og 5.4 fremgår bl.a. følgende:

- Andelen som de betalte bruttoerstatninger utgjør av de anslåtte brutto erstatningskostnader, er bare 2 ½ prosent for den siste skadeårgangen, men denne andelen øker raskt med skadeårgangens ”alder”. For 1994–årgangen utgjør de betalte bruttoerstatninger i underkant av 85 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader.
- På den annen side utgjør brutto IBNR–avsetning for skadeårgang 2002 71 ½ prosent av anslått brutto erstatningskostnad for denne årgangen. Denne andelen avtar raskt med skadeårgangens ”alder” og utgjør 5 ¾ prosent for 1994–årgangen.
- Brutto RBNS–avsetningenes andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader er størst for 1–3 år gamle skadeårganger.
- For skadeårgangene 1994 og 1995 utgjør summen av betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS–avsetninger, dvs. de fastsatte bruttoerstatninger for meldte yrkesulykker, hhv. 94 ¼ og 92 ½ prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen blir lavere desto ”yngre” skadeårgangen er, og utgjør hhv. 48 ¾ og 28 ½ prosent for 2001– og 2002–årgangen.

Det vises også til illustrasjonene gitt ved figurene 5.1 og 5.2.

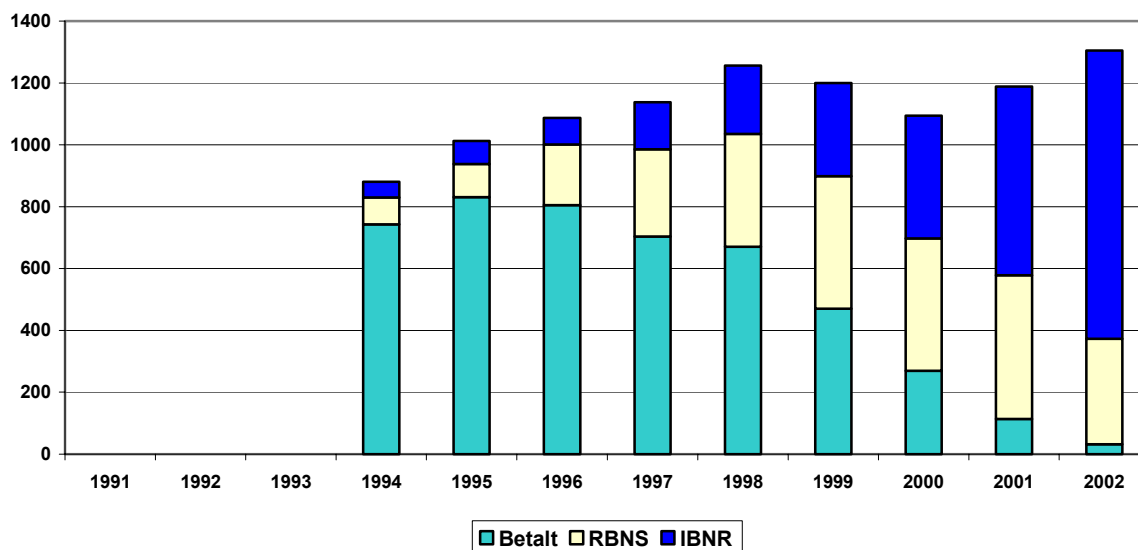
*Tabell 5.3. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2002.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	743.1	86.1	51.0
1995	830.4	107.8	74.7
1996	804.7	196.9	85.5
1997	704.0	281.6	152.3
1998	670.2	364.9	221.1
1999	470.1	429.3	299.8
2000	269.6	427.5	397.1
2001	114.0	465.0	608.7
2002	31.7	341.0	932.4

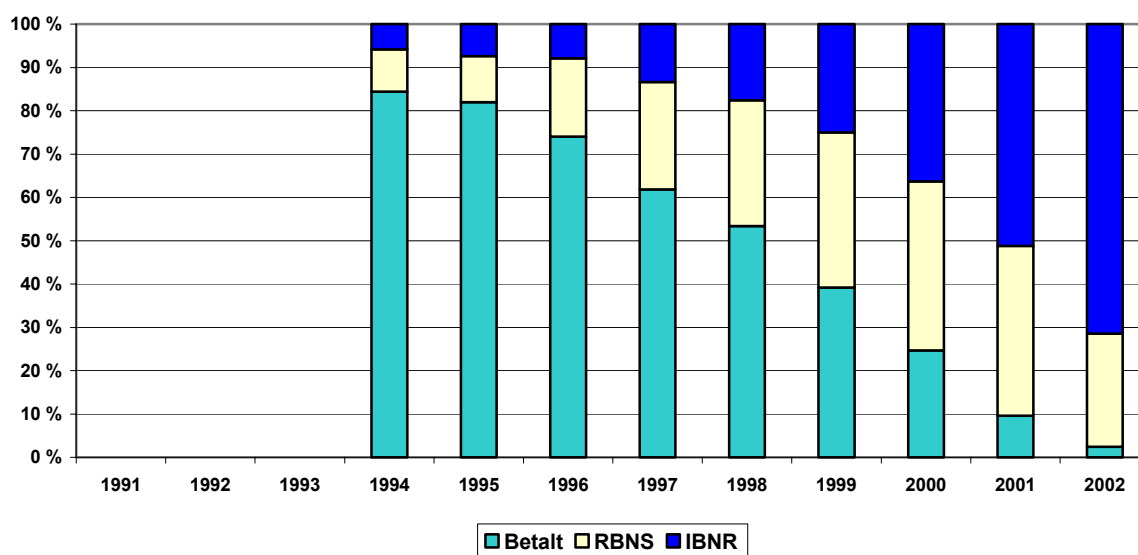
*Tabell 5.4. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2002.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Relativ fordeling (prosent).*

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	84.4	9.8	5.8
1995	82.0	10.6	7.4
1996	74.0	18.1	7.9
1997	61.9	24.8	13.4
1998	53.4	29.1	17.6
1999	39.2	35.8	25.0
2000	24.6	39.1	36.3
2001	9.6	39.2	51.3
2002	2.4	26.1	71.4

Figur 5.1. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.
 Data pr. 31. desember 2002. Mill. kr.

Figur 5.2. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.
 Data pr. 31. desember 2002. Relative andeler.

I figurene 5.1 og 5.2 er det – for hver av skadeårgangene 1994–2002 – illustrert hvordan anslaget på samlet brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2002 er fordelt mellom betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS–avsetninger og brutto IBNR–avsetninger. Endringene over tid i sammensetningen av anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader kan imidlertid også illustreres ved å betrakte en skadeårgang av gangen. I figur 5.3 nedenfor er det således illustrert hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 har blitt endret fra og med utløpet av 1994 (dvs. fra utløpet av skadeårgangen) til og med utløpet av 2002. Siden denne illustrasjonen er basert på nominelle beløp, fremgår det også hvorledes anslaget på den nominelle brutto erstatningskostnaden har endret seg fra utgangen av 1994 til utgangen av 2002.

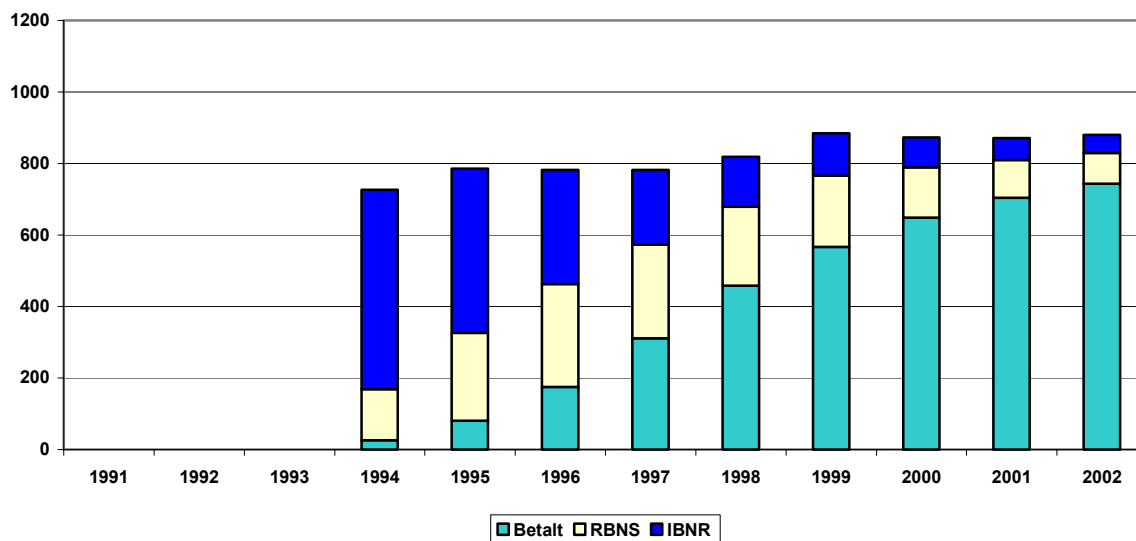
Tilsvarende illustrasjoner for skadeårgangene 1995–1998 er gitt ved figurene 5.4–5.7.

Av figurene 5.3–5.7 ser man bl.a. følgende:

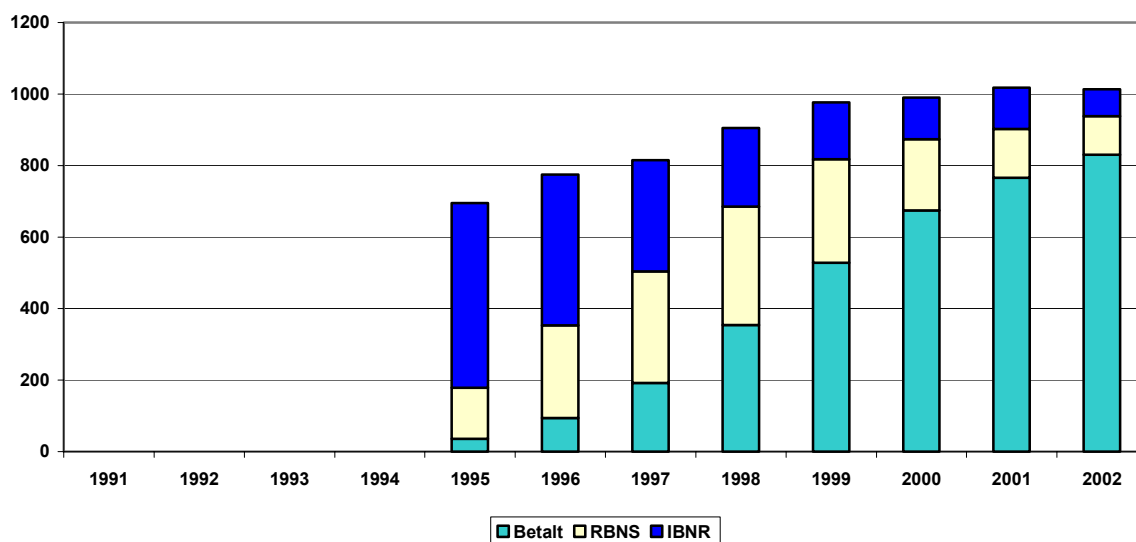
- Alle figurene viser det samme mønster. De betalte bruttoerstatninger utgjør en beskjeden andel av de anslåtte erstatningskostnader ved utløpet av de respektive skadeårganger (3–5 prosent), men andelen øker deretter markert. På den annen side utgjør brutto IBNR–avsetninger en dominerende andel ved utløpet av de respektive skadeårganger (71–77 prosent), men deretter avtar denne andelen markert.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 har blitt betydelig oppjustert (21 ¼ prosent) i løpet av regnskapsårene 1995–2002 betraktet under ett, og da først og fremst i perioden 1995–1999. De akkumulerte betalte bruttoerstatninger er ved utgangen av 2002 høyere enn det opprinnelige anslaget på brutto erstatningskostnader for denne skadeårgangen.
- Når det gjelder skadeårgangene 1995–1997 har anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader blitt meget kraftig oppjustert (45–60 prosent) fra utløpet av de respektive skadeårganger og frem til utløpet av 2002. Hva angår skadeårgangene 1995 og 1996 er de betalte bruttoerstatninger ved utløpet av 2002 betydelig høyere enn det opprinnelige anslaget på brutto erstatningskostnader for disse skadeårgangene. (For skadeårgang 1995 er de akkumulerte betalte bruttoerstatninger også høyere enn det anslag på brutto erstatningskostnader som ble utarbeidet ved utløpet av 1997.)
- Anslaget på brutto erstatningskostnader for skadeårgang 1998 er også betydelig oppjustert siden utløpet av skadeårgangen (22 ½ prosent i perioden 1999–2002).

En mer detaljert oversikt over grunnlagsdataene for betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS–avsetninger og brutto IBNR–avsetninger er gitt i vedlegg D.

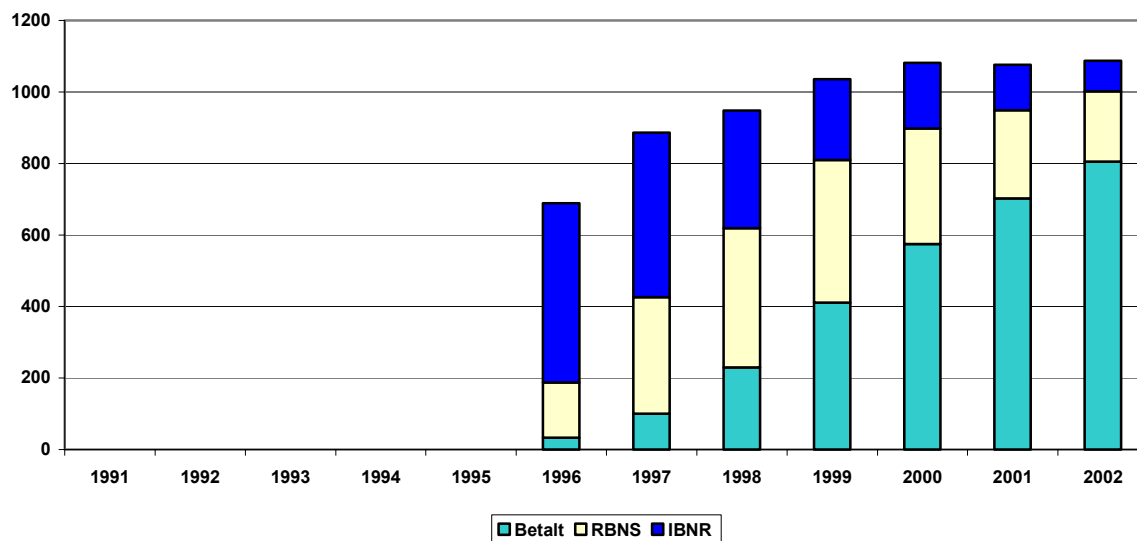
Figur 5.3. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer – Skadeårgang 1994.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1994–2002. Mill. kr.

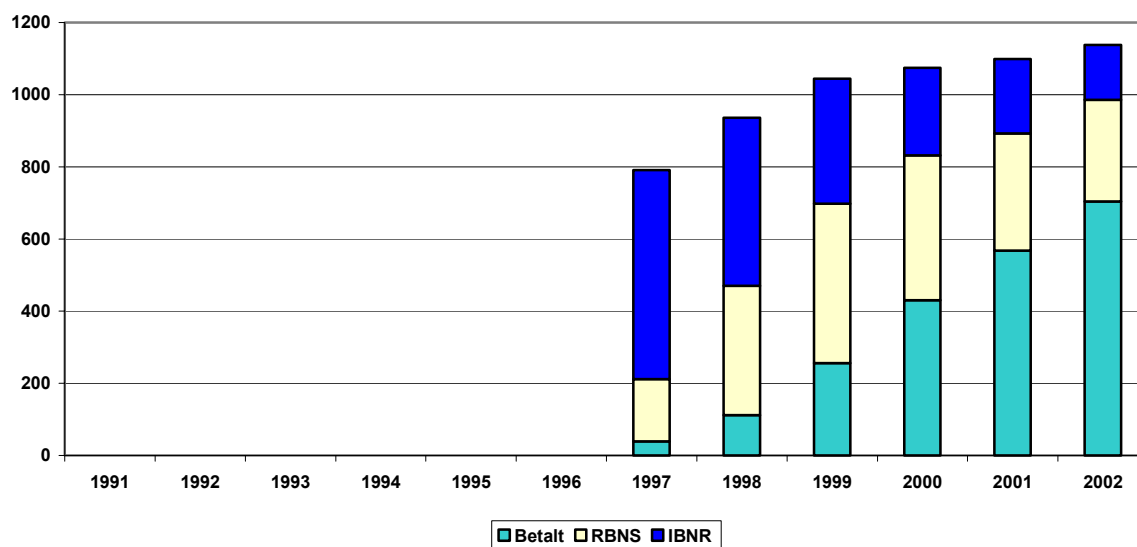
Figur 5.4. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer – Skadeårgang 1995.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1995–2002. Mill. kr.

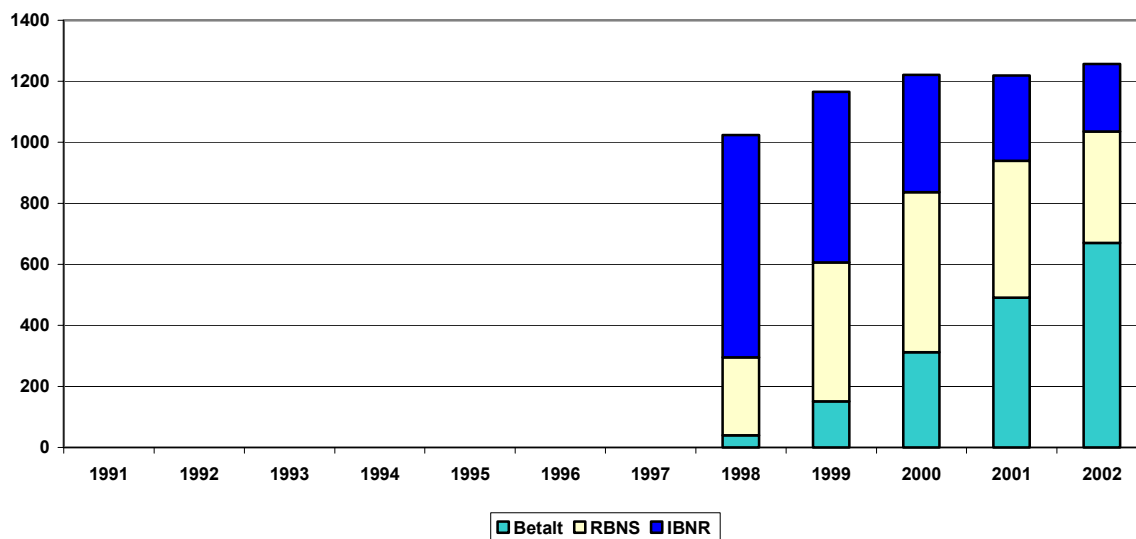
Figur 5.5. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer – Skadeårgang 1996.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1996–2002. Mill. kr.

Figur 5.6. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer – Skadeårgang 1997.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1997–2002. Mill. kr.

*Figur 5.7 Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer – Skadeårgang 1998.
Data ved utløpet av regnskapsårene 1998–2002. Mill. kr.*

I tabell 5.5 illustreres den negative utviklingen hva angår brutto avviklingsresultatet for de siste regnskapsårene. I tabellen er det for hvert av regnskapsårene 1994–2002 foretatt en sammenlikning av de anslåtte brutto erstatningskostnader for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret – slik disse kostnader opprinnelig ble fastsatt ved utløpet av de respektive regnskapsår – og regnskapsårets påløpne brutto erstatningskostnader.

*Tabell 5.5. Brutto avviklingsresultat for regnskapsårene 1994–2002.
Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Mill. kr.*

Regnskapsår	Anslåtte brutto erstatningskostnader ¹⁾	Påløpne brutto erstatningskostnader	Brutto avviklingsresultat
1994	726.4	669.1	57.3
1995	695.2	640.8	54.4
1996	689.0	816.6	– 127.6
1997	790.5	1047.0	– 256.5
1998	1023.7	1497.9	– 474.2
1999	1169.7	1732.4	– 562.7
2000	1182.5	1372.0	– 189.5
2001	1201.3	1261.9	– 60.6
2002	1305.2	1332.4	– 27.2

1) Ved utløpet av de respektive regnskapsår.

Av tabellen fremgår det bl.a. at forsikringsselskapene hadde positive brutto avviklingsresultater i regnskapsårene 1994 og 1995 på til sammen ca. 110 mill. kr. Etter 1995 snudde denne trenden, og i løpet av regnskapsårene 1996–1999 ble brutto avviklingsresultat stadig mer negativt. I 2000 var imidlertid avviklingstapet vesentlig lavere enn i 1999 og 1998 og også lavere enn i 1997. En ytterligere reduksjon av avviklingstapet har funnet sted i 2001 og 2002 – i disse regnskapsårene var avviklingstapene hhv. 60 ½ og 27 mill. kr. Det akkumulerte avviklingstapet for regnskapsårene 1994–2002 sett under ett utgjør drøyt 1585 mill. kr. Av dette kan nesten 1040 mill. kr relateres til regnskapsårene 1998 og 1999.

En mer detaljert oversikt over brutto avviklingsresultatet for de enkelte regnskapsår, herunder hvordan dette fremkommer (dvs. er fordelt på de enkelte skadeårganger), er gitt i vedlegg D.

6. Utviklingstrekk – Brutto erstatningskostnader for Yrkessykdomsforsikringer

I tabell 6.1 gis en oversikt over hvorledes anslagene på de samlede brutto erstatningskostnader for yrkessykdommer inntruffet i årene 1994–2002 har utviklet seg. For hver av skadeårgangene blir det oppgitt anslag på brutto erstatningskostnader slik disse fremkom ved utløpet av de respektive skadeårganger (opprinnelig anslag), samt de reviderte anslagene ved utløpet av hhv. 2001 og 2002. Tabell 6.2 viser hvorledes anslagene på de tilsvarende brutto skadeprosenter (for hver av skadeårgangene 1994–2002) har utviklet seg.

I delbransjen Yrkessykdomsforsikringer har utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader for skadeårgangene 1994–2002 vært noe forskjellig fra den utviklingen som er registrert både for hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer sett under ett og for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Av tabell 6.1 fremgår det bl.a. at de anslåtte brutto erstatningskostnader for skadeårgang 1994 er vesentlig lavere ved utgangen av 2002 enn ved utgangen av skadeårgangen. Dette anslaget har imidlertid blitt gradvis oppjustert siden utløpet av 1998, da anslaget på brutto erstatningskostnader for denne årgangen var helt nede i 170.7 mill. kr.

Også for skadeårgangene 1995 og 2000 er de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av 2002 lavere enn ved utløpet av de respektive skadeårganger. Det skal imidlertid påpekes at for alle skadeårgangene 1994–2001 er anslaget på brutto erstatningskostnader oppjustert i løpet av 2002. Denne oppjusteringen varierer fra 1 ½ prosent (2001–årgangen) til 17 prosent (1998–årgangen), og utgjør til sammen drøyt 225 mill. kr.

*Tabell 6.1. Utviklingen av anslagene på brutto erstatningskostnader.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto erstatningskostnader		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2001	pr. 31.12.2002
1994	308.1	216.9	242.4
1995	257.6	238.0	251.1
1996	203.2	258.4	285.6
1997	278.6	299.4	343.1
1998	322.6	304.6	356.4
1999	329.7	303.0	338.3
2000	328.5	277.2	301.7
2001	316.1	316.1	321.0
2002	357.0	–	357.0

Når det gjelder anslagene på brutto skadeprosent for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer, fremgår det av tabell 6.2 at denne er svært lav for skadeårgang 1994. De anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1995 og 2002 er også forholdsvis lave ved utløpet av 2002. For skadeårgangene 1996–2000 ligger imidlertid de anslåtte brutto skadeprosenter langt over 100 også i denne delbransjen, selv om disse anslagene er klart lavere enn de tilsvarende anslåtte brutto skadeprosenter for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer, jf. tabell 5.2. For øvrig skal det nevnes at som følge av betydelige premieøkninger de senere år har

anslått brutto skadeprosent har blitt kraftig redusert fra skadeårgang 1998 til skadeårgang 2002.

Tabell 6.2. *Utviklingen av anslagene på brutto skadeprosenter.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Skadeårgang	Anslåtte brutto skadeprosenter		
	Opprinnelig	pr. 31.12.2001	pr. 31.12.2002
1994	87.1	61.3	68.5
1995	86.5	79.9	84.3
1996	79.1	100.6	111.2
1997	120.6	129.6	148.5
1998	163.7	154.6	180.9
1999	153.0	140.6	157.0
2000	125.9	106.2	115.6
2001	97.9	97.9	99.4
2002	89.9	—	89.9

I tabellene 6.3 og 6.4 nedenfor er det gitt oversikter over fordelingen pr. 31. desember 2002 av de anslåtte brutto erstatningskostnader (for skadeårgangene 1994–2002) på de følgende komponenter:

- betalte bruttoerstatninger,
- brutto avsetninger for de rapporterte, ikke oppgjorte skadetilfeller (brutto RBNS–avsetninger),
- brutto avsetninger for de inntrufne, ikke rapporterte skader (brutto IBNR–avsetninger).

Tabell 6.3 viser de nominelle beløp, mens tabell 6.4 angir de relative andeler.

Av tabellene 6.3 og 6.4 fremgår bl.a. følgende:

- For den siste skadeårgangen utgjør de betalte bruttoerstatninger snaut 1 ½ prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen øker imidlertid raskt med skadeårgangens ”alder”, og for 1994–årgangen utgjør de betalte bruttoerstatninger i underkant av 63 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader.
- På den annen side utgjør brutto IBNR–avsetning for skadeårgang 2002 ca. 90 prosent av anslått brutto erstatningskostnad for denne årgangen. Denne andelen avtar raskt med skadeårgangens ”alder” og utgjør 22 ½ prosent for 1994–årgangen.
- Brutto RBNS–avsetningenes andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader er størst for skadeårgangene 1999 og 2000 (hhv. 28 ¾ og 24 ¾ prosent).
- For skadeårgangene 1994 og 1995 utgjør summen av betalte bruttoerstatninger og brutto RBNS–avsetninger, dvs. de fastsatte bruttoerstatninger for meldte yrkessykdommer, hhv. 77 ½ og 78 prosent av de anslåtte brutto erstatningskostnader. Denne andelen blir lavere desto ”yngre” skadeårgangen er, og utgjør hhv. 23 og 9 ¼ prosent for 2001– og 2002–årgangen.

Det vises også til illustrasjonene gitt ved figurene 6.1 og 6.2.

Tabell 6.3. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2002.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	152.3	35.5	54.6
1995	160.6	35.7	55.0
1996	148.5	59.7	77.4
1997	162.9	81.4	98.7
1998	107.2	82.5	166.7
1999	90.4	97.2	150.8
2000	47.7	74.5	179.5
2001	16.1	60.9	244.0
2002	4.8	29.9	322.3

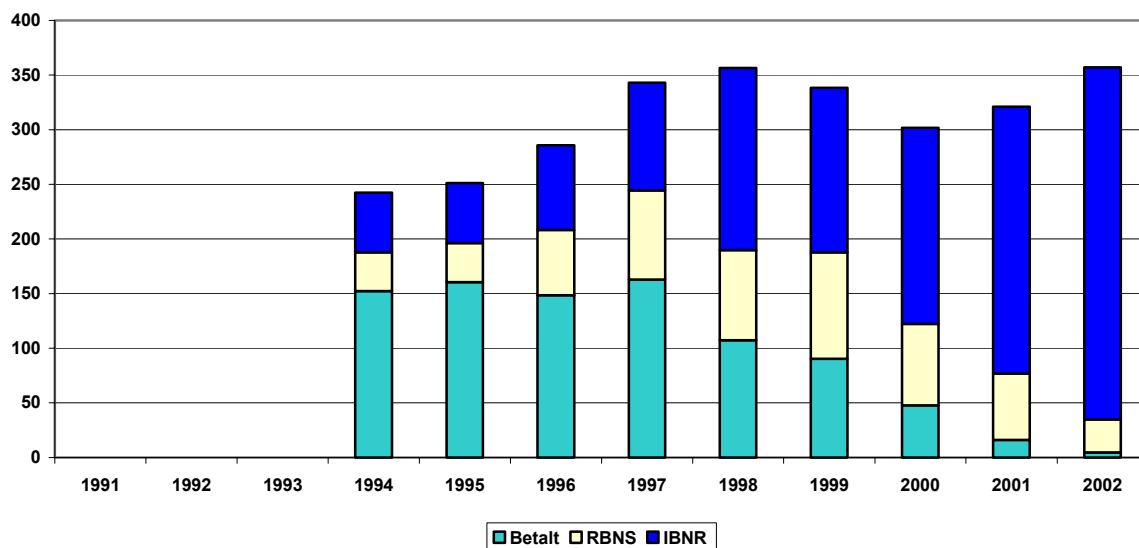
Tabell 6.4. Anslåtte brutto erstatningskostnader pr. 31. desember 2002.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Relativ fordeling (prosent).

Skadeårgang	Betalte brutto erstatninger	Brutto RBNS avsetninger	Brutto IBNR avsetninger
1994	62.8	14.7	22.5
1995	63.9	14.2	21.9
1996	52.0	20.9	27.1
1997	47.5	23.7	28.8
1998	30.0	23.2	46.8
1999	26.7	28.7	44.6
2000	15.8	24.7	59.5
2001	5.0	19.0	76.0
2002	1.3	8.4	90.3

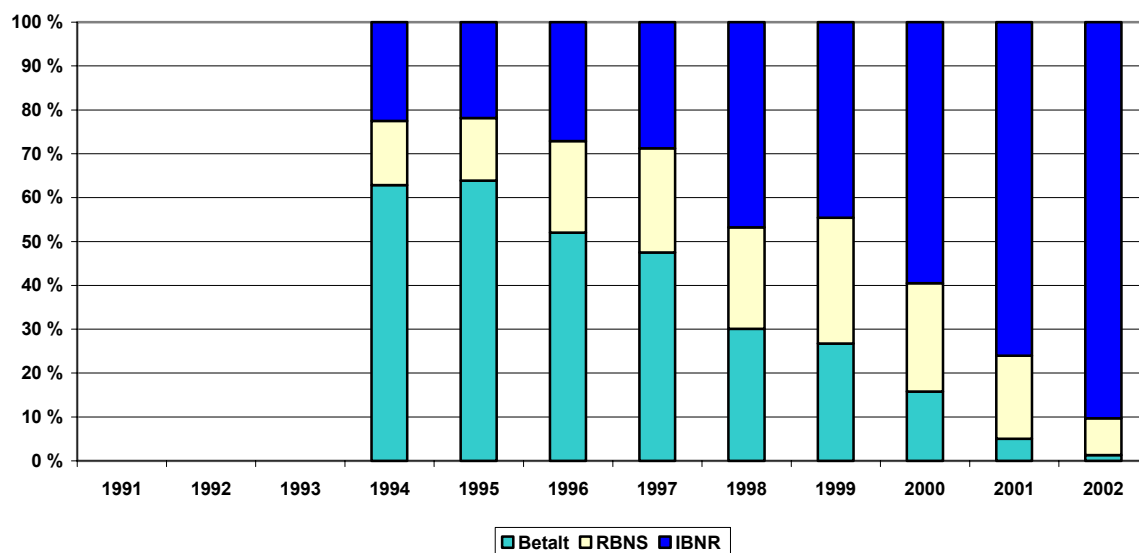
I figurene 6.1 og 6.2 er det – for hver av skadeårgangene 1994–2002 – illustrert hvordan anslaget på samlet brutto erstatningskostnad ved utløpet av 2002 er fordelt mellom betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS–avsetninger og brutto IBNR–avsetninger. Endringene over tid i sammensetningen av anslaget på de samlede brutto erstatningskostnader kan imidlertid også illustreres ved å betrakte en skadeårgang av gangen. I figur 6.3 nedenfor er det således illustrert hvordan sammensetningen av anslaget på samlet brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 har blitt endret fra og med utløpet av 1994 (dvs. fra utløpet av skadeårgangen) til og med utløpet av 2002. Siden denne illustrasjonen er basert på nominelle beløp, fremgår det også hvorledes anslaget på den nominelle brutto erstatningskostnaden har endret seg fra utgangen av 1994 til utgangen av 2002.

Tilsvarende illustrasjoner for skadeårgangene 1995–1998 er gitt ved figurene 6.4–6.7.

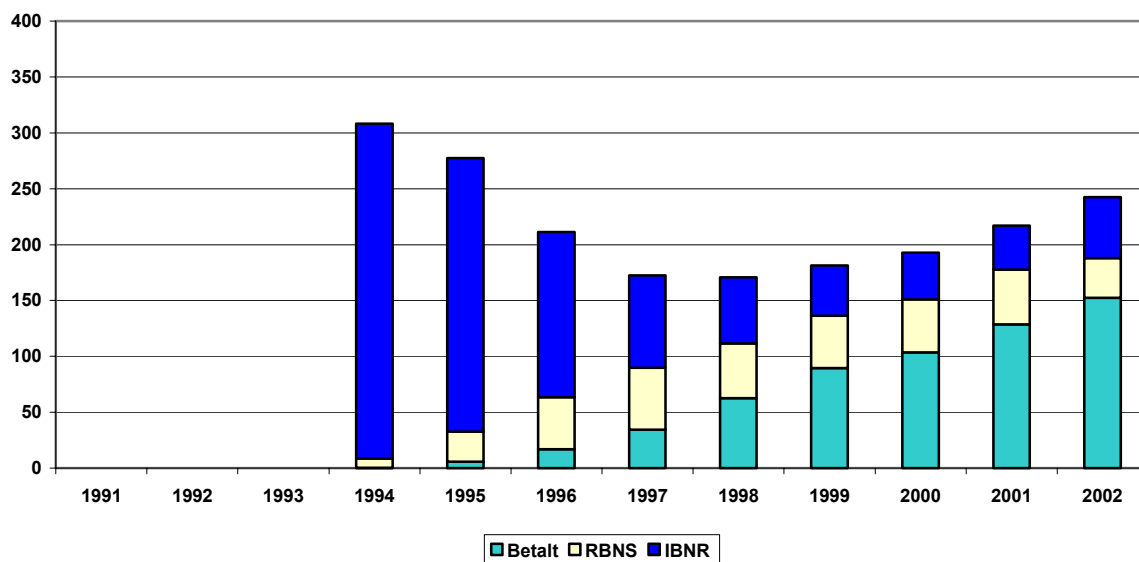
Figur 6.1. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.
 Data pr. 31. desember 2002. Mill. kr.

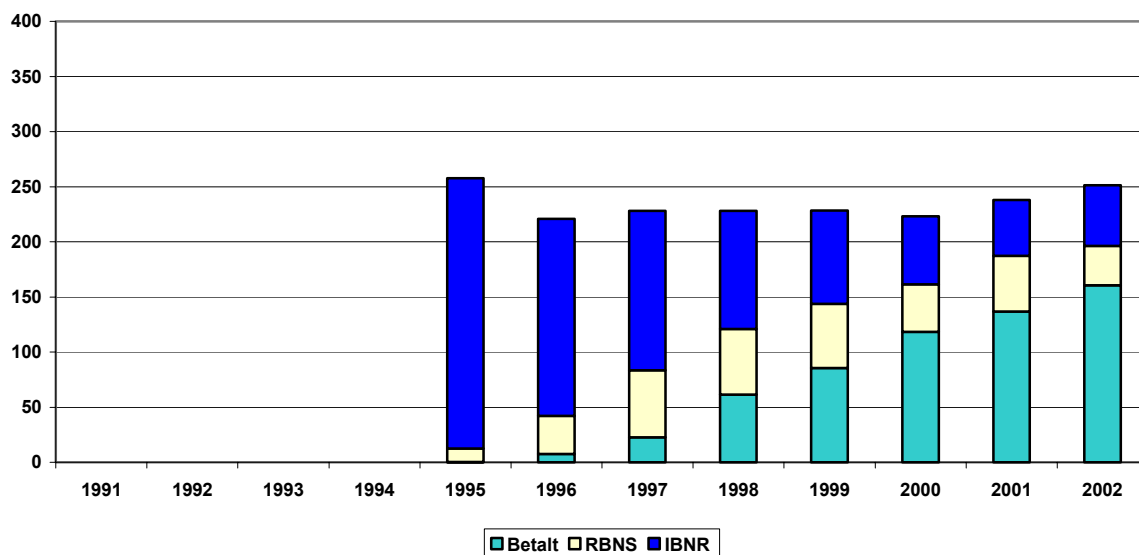
Figur 6.2. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.
 Data pr. 31. desember 2002. Relative andeler.

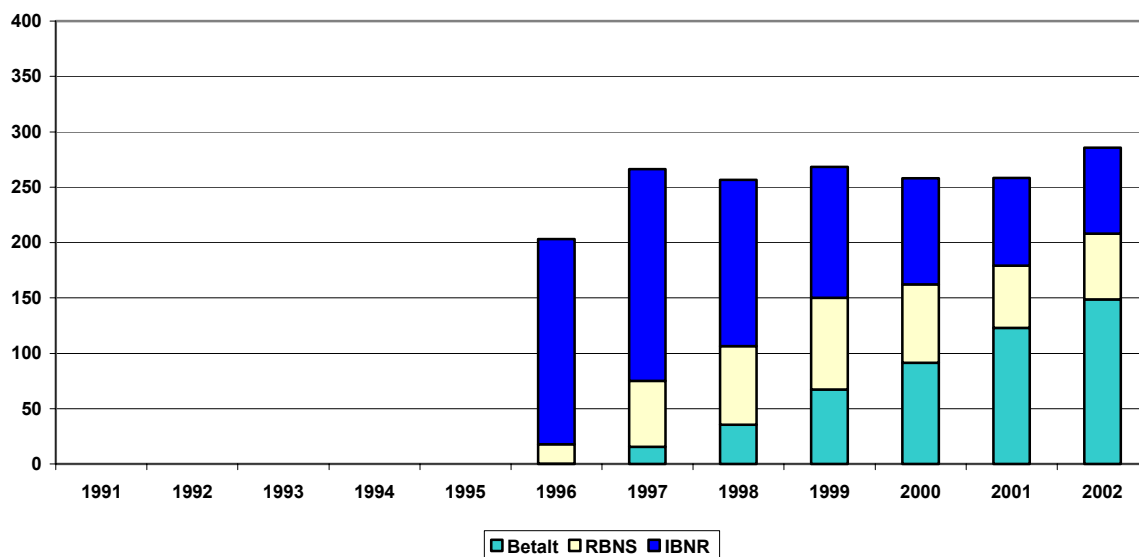
Figur 6.3. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1994.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1994–2002. Mill. kr.

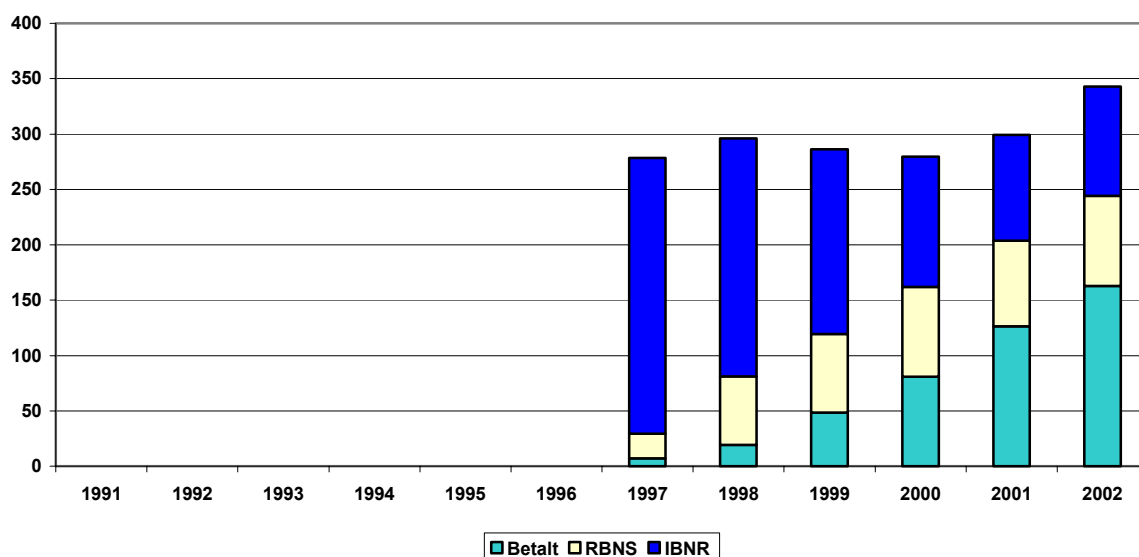
Figur 6.4. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1995.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1995–2002. Mill. kr.

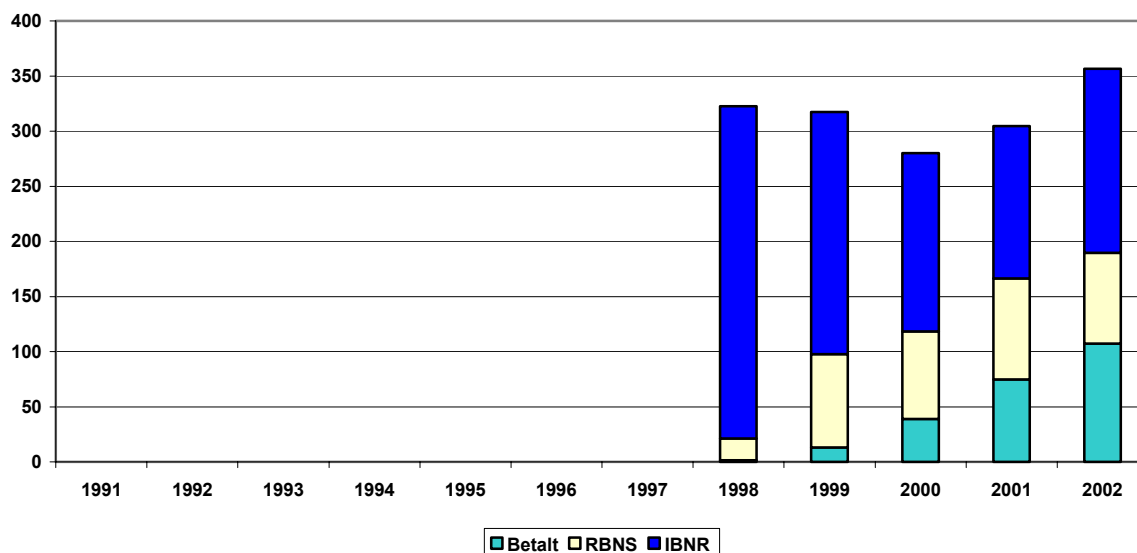
Figur 6.5. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1996.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1996–2002. Mill. kr.

Figur 6.6. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1997.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1997–2002. Mill. kr.

Figur 6.7. Sammensetningen av anslåtte brutto erstatningskostnader.
 Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer – Skadeårgang 1998.
 Data ved utløpet av regnskapsårene 1998–2002. Mill. kr.

Av figurene 6.3–6.7 ser man bl.a. følgende:

- Det er enkelte markerte likhetstrekk mellom figurene. Med unntak av skadeårgang 1997 utgjør de betalte bruttoerstatninger en nærmest neglisjerbar andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader ved utløpet av de respektive skadeårganger (under ½ prosent), men andelen øker deretter raskt. På den annen side utgjør brutto IBNR-avsetninger en helt dominerende andel ved utløpet av skadeårgangene (89 ½–97 prosent), men deretter avtar denne andelen markert.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1994 ble kraftig nedjustert i løpet av regnskapsårene 1995–1997. Gjennom de fire siste regnskapsårene har det imidlertid vært en klar tendens til oppjustering av dette anslaget.
- Når det gjelder skadeårgang 1995 ble anslaget på brutto erstatningskostnad betydelig nedjustert i løpet av regnskapsår 1996. Etter dette holdt anslaget seg forholdsvis stabilt frem til og med regnskapsår 2000, men har deretter blitt markert oppjustert i løpet av 2001 og 2002.
- Anslaget på brutto erstatningskostnad for skadeårgang 1996 var ganske stabilt gjennom de fire regnskapsårene 1998–2001 etter at dette anslaget hadde blitt kraftig oppjustert i løpet av 1997. Også i løpet av det siste regnskapsåret er anslaget på brutto erstatningskostnader betydelig oppjustert (10 ½ prosent).
- Hva angår skadeårgang 1997, så har anslaget på brutto erstatningskostnader variert noe over perioden 1998–2001. I løpet av 2002 har imidlertid dette anslaget blitt oppjustert med 14 ½ prosent, og ligger dermed mer enn 23 prosent over det opprinnelige anslaget.
- Anslaget på brutto erstatningskostnader for skadeårgang 1998 ble betydelig nedjustert i løpet av 1999 og 2000 for deretter å bli kraftig oppjustert i løpet av de to siste årene.

Ved utløpet av 2002 er anslaget på brutto erstatningskostnader for denne skadeårgangen 10 ½ prosent høyere enn det opprinnelige anslaget.

En mer detaljert oversikt over grunnlagsdataene for betalte bruttoerstatninger, brutto RBNS-avsetninger og brutto IBNR-avsetninger er gitt i vedlegg E.

I tabell 6.5 illustreres utviklingen hva angår brutto avviklingsresultat for de siste regnskapsårene. I tabellen er det for hvert av regnskapsårene 1994–2002 foretatt en sammenlikning av de anslåtte brutto erstatningskostnader for skader inntruffet i løpet av regnskapsåret – slik disse kostnader opprinnelig ble fastsatt ved utløpet av de respektive regnskapsår – og regnskapsårets påløpne brutto erstatningskostnader.

*Tabell 6.5. Brutto avviklingsresultat for regnskapsårene 1994–2002.
Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

Regnskapsår	Anslåtte brutto erstatningskostnader	Påløpne brutto erstatningskostnader	Brutto avviklingsresultat
1994	308.2	228.1	80.1
1995	257.6	133.3	124.3
1996	203.2	– 16.3	219.5
1997	278.6	231.1	47.5
1998	322.6	356.7	– 34.1
1999	329.7	354.1	– 24.4
2000	328.5	321.5	7.0
2001	316.1	386.3	– 70.2
2002	357.0	627.5	– 270.5

Det fremgår av tabellen at det i delbransjen Yrkessykdomsforsikringer har vært avviklingsgevinster på til sammen ca. 80 mill. kr for regnskapsårene 1994–2002 sett under ett. Dette positive avviklingsresultatet kan først og fremst relateres til de store avviklingsgevinster i regnskapsårene 1995 og 1996. (I 1996 var de påløpne brutto erstatningskostnader faktisk negative.) Også for regnskapsårene 1994 og 1997 var avviklingsgevinstene betydelige, mens denne delbransjen har pådratt seg store avviklingstap i 2001 og særlig i 2002.

En mer detaljert oversikt over brutto avviklingsresultatet for de enkelte regnskapsår, herunder hvordan dette fremkommer (dvs. er fordelt på de enkelte skadeårganger), er gitt i vedlegg E.

7. Forsikringsrelaterte driftskostnader

I dette kapitlet gis oversikter over utviklingen av de beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomforsikringer.

De beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader som benyttes i bransjeregnskapet, er basert på resultatene av en kostnadsundersøkelse som ble gjennomført i regi av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) i 2001. Det vises i denne sammenheng til "Rapport for arbeidet med kostnadsundersøkelsen i yrkesskadeforsikring" (september 2001). Hovedresultatene fra denne rapporten er kort oppsummert i avsnitt 7.1 nedenfor. Deretter blir det i avsnitt 7.2 gitt oversikter over de forsikringsrelaterte driftskostnader (både brutto og for egen regning) som inngår i bransjeregnskapet for hvert av regnskapsårene 1991–2002.

7.1. Kort om kostnadsundersøkelsen

FNHs kostnadsundersøkelse er basert på data fra de fem største skadeforsikringsselskapene som tegner yrkesskadeforsikringer i det norske markedet, nemlig If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikring, Vesta Forsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS og KLP Skadeforsikring AS. Disse selskapene hadde en samlet markedsandel innen yrkesskadeforsikring (målt ved antall forsikrede) på 92.3 prosent pr. 30. juni 2001 og 89.2 prosent pr. 30. juni 2002.

For de fem nevnte skadeforsikringsselskaper fordeler de beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader for 2001 seg på følgende måte:

Tabell 7.1. Beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader for regnskapsår 2001. Mill. kr.

Kostnadsart	Beløp
Skadeoppgjør ¹⁾	52.3
Salg ²⁾	158.4
Herav:	
Direkte salg	61.2
Meglet salg og storkundesalg	27.5
Meglerprovisjon	24.4
Poliseproduksjon	22.5
Risikovurdering/Analyse	22.8
Forsikringsrelaterte driftskostnader i alt	210.7

1) Av dette utgjør støttefunksjoner 13.3 mill. kr.

2) Av dette utgjør støttefunksjoner 30.0 mill. kr.

Av tabellen fremgår det at driftskostnadene relatert til yrkesskadeforsikringer er beregnet med utgangspunkt i

- oppgjørskostnader knyttet til behandling av nyanmeldte og løpende skader (uansett skadeårgang), samt
- kostnader som påløper ved selskapenes salg og fornyelser av yrkesskadeforsikringer.

Skadeoppgjørskostnadene er beregnet ut fra de samlede driftskostnader knyttet til én skadeoppgjørsmedarbeider og deretter multiplisert med antall anvendte årsverk i denne funksjonen. Driftskostnadene faller innenfor kalenderåret og skiller således ikke på hvilken skadeårgang de behandlede skadene tilhører.

Når det gjelder kostnadene relatert til salgsaktiviteter mv. er disse beregnet med utgangspunkt i årsverkskostnader for de ulike funksjoner og salgsenheter og deretter multiplisert med antall årsverk innenfor de respektive områdene. Salgskostnadene er inndelt i tre kategorier: Salgskanaler, Poliseproduksjon og Risikovurdering/Analyse. Salgskanalene er igjen spesifisert i Direkte salg og Meglet salg og storkundesalg, fordi kostnadsstrukturen for disse er ulik. Meglerprovisjonen knyttet til disse salgskanalene er skilt ut i en egen kostnadspost.

I rapporten fra FNH gis det også oversikter over de beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader for hvert av regnskapsårene 1991–2000. I denne sammenheng heter det i rapporten at (jf. side 3)

[d]isse er konstruert på basis av undersøkelsen for inneværende år under forutsetning om at kostnadsstrukturen for yrkesskadeforsikringsordningen i selskapene har vært den samme i angjeldende periode. De ulike driftskostnadene fra år til år er da fremkommet ved en justering av 2001–resultatet ut fra inflasjonsjustering og forutsetninger om antall årsverk innen oppgjør og salg.

Videre er det ved beregningen av driftskostnadene lagt til grunn at provisjonenes andel av bruttopremien er den samme for hvert av regnskapsårene 1991–2000, og den samme som i 2001 (dvs. 1.86 prosent).

Med dette som utgangspunkt blir de beregnede driftskostnadskomponenter for regnskapsårene 1991–2001 som angitt i tabell 7.2.

Tabell 7.2. Beregnede driftskostnadskomponenter for regnskapsårene 1991–2001. Mill. kr.

Regnskapsår	Skadeoppgjør	Salg	Støttefunksjon ¹⁾	Provisjoner
1991	2.8	80.8	31.3	17.0
1992	7.2	82.7	33.0	18.3
1993	9.5	84.6	33.7	19.7
1994	11.8	85.8	34.2	19.8
1995	14.0	87.9	36.0	18.1
1996	16.9	88.9	36.5	16.1
1997	21.2	91.3	38.4	14.7
1998	25.8	93.3	39.3	15.1
1999	30.9	95.5	40.2	17.8
2000	34.3	98.5	41.5	20.0
2001	39.0	104.0	43.3	24.4

1) Støttefunksjonen omfatter både skadeoppgjør og salg.

Ved hjelp av tabell 7.2 og oversikter over antall forsikrede (pr. 30. juni i de respektive regnskapsår) i de fem forannevnte selskaper beregnes de samlede forsikringsrelaterte driftskostnader og de forsikringsrelaterte driftskostnader pr. forsikret som angitt i tabell 7.3. Videre er det ved beregningen av forsikringsrelaterte driftskostnader pr. forsikret for regnskapsår 2002 tatt høyde for bl.a. prisstigningen fra 2001 til 2002 og at momsreformen har fått full effekt.

Tabell 7.3. Beregnede forsikringsrelaterte driftskostnader for regnskapsårene 1991–2002. Samlet og pr. forsikret.

Regnskapsår	Samlet (mill. kr)	Pr. forsikret (kr)
1991	132.0	131
1992	141.2	121
1993	147.5	121
1994	151.6	124
1995	156.1	117
1996	158.4	122
1997	165.6	119
1998	173.5	122
1999	184.4	133
2000	194.2	150
2001	210.7	163
2002	–	170

7.2 Forsikringsrelaterte driftskostnader i bransjeregnskapet (1991–2002)

Siden antall forsikrede som omfattes av bransjeregnskapet er noe høyere enn antallet som omfattes av FNHs kostnadsundersøkelse, blir også de samlede forsikringsrelaterte driftskostnader noe høyere.

I tabell 7.4 gis en oversikt over samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader for forsikringsselskapene som omfattes av bransjeregnskapet. For hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer sett under ett er disse kostnadene beregnet med utgangspunkt i opplysningene om antall forsikrede gitt ved tabell 3.1.A og forsikringsrelaterte driftskostnader pr. forsikret gitt ved tabell 7.3. For regnskapsårene 1994–2002 er de samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader fordelt mellom delbransjen Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer ved å anvende de opptjente bruttopremier som vektor, jf. fordelingsnøklerne gitt ved tabell 3.2.

Til slutt blir det i tabell 7.5 illustrert at forskjellen mellom forsikringsrelaterte brutto driftskostnader og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer er betydelig større for regnskapsårene 1998–2002 enn for tidligere regnskapsår. Den betydelige økningen i de mottatte provisjoner henger igjen sammen med det økte omfanget av selskapenes reassuransedekninger i årene 1998–2002 sammenliknet med regnskapsårene 1991–1997.

I tabellene 7.6 og 7.7 gis tilsvarende oversikter for de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer.

Tabell 7.4. Samlede forsikringsrelaterte brutto driftskostnader. Mill. kr.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer (1991–2002).
Delbransjene Yrkesulykke- og Yrkessykdomforsikringer (1994–2002).

Regnskapsår	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	134.0	—	—
1992	142.6	—	—
1993	148.3	—	—
1994	153.1	102.2	51.0
1995	156.6	111.2	45.4
1996	158.8	113.0	45.8
1997	166.0	118.3	47.7
1998	175.0	132.6	42.4
1999	185.2	140.4	44.7
2000	194.7	148.0	46.8
2001	211.4	160.7	50.7
2002	240.0	184.6	55.3

Tabell 7.5. Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader, provisjoner mottatt fra reassurandører og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.

Skadeårgang	Brutto driftskostnader	Provisjoner	Driftskostnader f.e.r.
1991	134.0	7.9	126.1
1992	142.6	25.8	116.7
1993	148.3	26.7	121.6
1994	153.1	33.2	119.9
1995	156.6	21.9	134.7
1996	158.8	31.8	127.0
1997	166.0	30.4	135.6
1998	175.0	76.9	98.1
1999	185.2	118.2	66.9
2000	194.7	91.4	103.3
2001	211.4	111.4	100.0
2002	240.0	122.2	117.8
Sum 1991–2002	2065.7	697.8	1367.7

Tabell 7.6. *Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader, provisjoner mottatt fra reassurandører og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning. Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Brutto driftskostnader	Provisjoner	Driftskostnader f.e.r.
1994	102.2	23.2	79.0
1995	111.2	15.6	95.6
1996	113.0	23.4	89.5
1997	118.3	22.7	95.6
1998	132.6	58.9	73.8
1999	140.4	90.0	50.5
2000	148.0	70.5	77.5
2001	160.7	85.4	75.3
2002	184.6	94.3	90.4
Sum 1994–2002	1211.0	484.0	727.2

Tabell 7.7. *Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader, provisjoner mottatt fra reassurandører og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning. Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

Skadeårgang	Brutto driftskostnader	Provisjoner	Driftskostnader f.e.r.
1994	51.0	10.0	40.9
1995	45.4	6.2	39.1
1996	45.8	8.4	37.4
1997	47.7	7.7	40.0
1998	42.4	18.0	24.3
1999	44.7	28.3	16.5
2000	46.8	20.9	25.8
2001	50.7	26.0	24.8
2002	55.3	27.9	27.4
Sum 1994–2002	429.8	153.4	276.2

8. Allokert investeringsavkastning mv.

I dette kapitlet blir det gitt oversikter over utviklingen av allokert investeringsavkastning, beregningsteknisk brutto investeringsavkastning samt renteinntekter på RTV-andelen av de betalte bruttoerstatninger – både for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomforsikringer.

I tillegg til oversiktene over de tallstørrelser som inngår i bransjeregnskapet for regnskapsårene 1991–2002, blir det gitt noen kommentarer til de prinsipper og metoder som er anvendt i forbindelse med fremskaffelsen av de aktuelle grunnlagsdata. Innledningsvis skal det imidlertid påpekes at beregningsgrunnlaget for beregningsteknisk brutto investeringsavkastning avviker fra beregningsgrunnlaget for allokert investeringsavkastning. Mens beregningsgrunnlaget for den førstnevnte størrelsen er gitt ved årsgjennomsnittet av summen av brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning, er beregningsgrunnlaget for den sistnevnte størrelsen gitt ved årsgjennomsnittet av summen alle forsikringstekniske avsetninger for egen regning, herunder spesielt sikkerhetsavsetninger i vid forstand.

8.1 Allokert investeringsavkastning

Ved beregningen av allokert investeringsavkastning er det benyttet samme metode som beskrevet i § 4–17 i årsoppgjørskriften for forsikringsselskaper⁵ samt i diverse rundskriv fra Kredittilsynet.

Ifølge den nevnte metode består beregningsgrunnlaget av de gjennomsnittlige forsikringstekniske avsetninger for det enkelte regnskapsår. I bransjeregnskapet er der imidlertid gjort en forenkling i forhold til de beregninger som gjøres i forbindelse med utarbeidingen av skadeforsikringsselskapenes årsregnskaper. Mens det i årsregnskapet blir benyttet et gjennomsnitt basert på kvartalsvise data over de forsikringstekniske avsetninger, er det i bransjeregnskapet benyttet gjennomsnitt av de samlede forsikringstekniske avsetninger slik disse er vurdert ved inngangen til og utløpet av de respektive regnskapsår.

Fordelingen av allokert investeringsavkastning mellom skadeforsikringsbransjer krever spesielt at sikkerhetsavsetningen, reassuranseavsetningen og administrasjonsavsetningen blir fordelt mellom bransjer. I denne sammenheng er det spesielt fordelingen av brutto sikkerhetsansvar og minstekrav til sikkerhetsavsetning som krever løsninger på enkelte beregningstekniske problemer. En kort redegjørelse for de løsninger som er valgt, er gitt i vedlegg F. Videre er det i vedlegg B gitt en oversikt over de forsikringstekniske avsetninger ved utløpet av de enkelte regnskapsår.

Når det gjelder den forsikringstekniske rente som er anvendt ved beregningen av allokert investeringsavkastning, vises det til årsoppgjørskriften § 4–17 der det bl.a. heter som følger:

Ved beregningen av investeringsavkastningen anvendes en forsikringsteknisk rente som settes lik regnskapsårets gjennomsnittlige rente på statsobligasjoner med gjenstående løpetid lik 3 år.

⁵ Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 1998.

En oversikt over de anvendte forsikringstekniske renter er gitt i tabell 8.1.

Ved å anvende beregningsgrunnlag og forsikringsteknisk rente som beskrevet ovenfor, blir den allokerte investeringsavkastning relatert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer som angitt i tabell 8.2.

Tabell 8.1. Forsikringsteknisk rente 1991–2002.

Regnskapsår	Rentesats
1991	10.05 pst
1992	10.51 pst
1993	6.75 pst
1994	6.51 pst
1995	6.36 pst
1996	5.48 pst
1997	4.62 pst
1998	5.29 pst
1999	5.39 pst
2000	6.59 pst
2001	6.46 pst
2002	6.40 pst

Tabell 8.2. Allokert investeringsavkastning 1991–2002. Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	49.9	–	–
1992	162.0	–	–
1993	173.9	–	–
1994	227.3	161.1	66.2
1995	258.0	183.5	74.5
1996	236.7	173.2	63.4
1997	216.9	161.6	55.2
1998	254.0	190.1	63.9
1999	251.8	191.3	60.5
2000	315.9	241.1	74.8
2001	329.4	247.5	81.9
2002	358.0	260.6	97.4
Sum 1994–2002	2448.0	1810.0	637.8
Sum 1991–2002	2833.8	–	–

Det forhold at det ved beregningen av allokert investeringsavkastning er lagt til grunn at årsoppgjørsforskriftens bestemmelser om valg av forsikringsteknisk rente skal benyttes, fortjener en kommentar. Bakgrunnen for dette er bl.a. at et valg av en annen rentesats nød-

vendigvis vil implisere mer inngående vurderinger/analyser av lønnsomheten av denne skadeforsikringsbransjen, herunder også vurderinger av normative spørsmål som hvor stor fortjeneste det er "rimelig" at forsikringsselskapene oppnår på obligatoriske forsikringsordninger. Slike vurderinger/analyser faller utenfor mandatet for det foreliggende pilotprosjektet.

På den annen side skal det presiseres at de fulle forsikringstekniske avsetninger er benyttet som grunnlag for beregningen av allokert investeringsavkastning, selv om selskapenes premieinntekter – for hele perioden 1991–2002 sett under ett – ikke har vært tilstrekkelige til å generere disse avsetningene.

8.2 Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning

Også ved fastsettelsen av beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er metoden beskrevet i § 4–17 i årsoppgjørsvorskriften for forsikringsselskaper benyttet, men med ett unntak.

Beregningsgrunnlaget for brutto investeringsavkastning er avgrenset til årsgjennomsnittet av summen av brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning. I denne sammenheng er gjennomsnittsberegningene kun basert på de nevnte bruttoavsetninger slik disse er vurdert ved inngangen til og utløpet av de respektive regnskapsår – og ikke på kvartalsdata slik det er foreskrevet i årsoppgjørsvorskriften. Den forsikringstekniske rente som er anvendt på dette beregningsgrunnlaget, er imidlertid den samme som den rente som benyttes ved beregningen av allokert investeringsavkastning, jf. tabell 8.1.

Anvendes det beregningsgrunnlag og den forsikringsteknisk rente som er angitt ovenfor, blir den allokerte investeringsavkastning relatert til hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer som vist i tabell 8.3.

Tabell 8.3. Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning 1991–2002. Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	48.2	–	–
1992	154.6	–	–
1993	165.0	–	–
1994	209.2	147.4	61.8
1995	232.9	165.0	67.9
1996	216.0	157.9	58.1
1997	201.8	151.3	50.5
1998	270.6	204.0	66.6
1999	326.6	248.5	78.1
2000	447.4	342.7	104.7
2001	471.3	360.2	111.1
2002	504.6	377.9	126.7
Sum 1994–2002	2880.4	2154.9	725.5
Sum 1991–2002	3248.2	–	–

Det skal i denne sammenheng presiseres at størrelsen beregningsteknisk brutto investeringsavkastning strengt tatt bare har mening i de tilfeller der selskapene ikke avgir noe av den tegnede bruttoforretning til sine reassurandører.

Hvis selskapene reassurerer deler av den tegnede forretning – noe som er tilfelle for de seks største skadeforsikringsselskapene (og da spesielt for regnskapsårene 1998–2002) – vil ikke selskapene forvalte reassurandørenes andeler av hhv. brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning. Det er således først og fremst for illustrasjonsformål at størrelsen beregningsteknisk brutto investeringsavkastning er innarbeidet i det forsikringstekniske bruttoregnskapet. Videre kan det argumenteres for at det på denne måten etableres en større grad av symmetri mellom de forsikringstekniske resultatregnskaper på hhv. bruttobasis og egenregningsbasis.

8.3 Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger

Ifølge gjeldende praksis skal skadeforsikringsselskapene overføre den andelen som RTV-refusjonen utgjør av de bruttoerstatninger som betales i løpet av et regnskapsår til Rikstrygdeverket innen 1. mars i det etterfølgende regnskapsår. Siden det må betales renter på dette beløpet for perioden 1. januar – 1. mars (i det etterfølgende regnskapsår), vil selskapene i gjennomsnitt forvalte RTV-refusjonen i et halvt år.

Ved beregningen av den renteinntekt som genereres ved at skadeforsikringsselskapene forvalter den forannevnte RTV-refusjonen i et halvt år, er det igjen benyttet den samme forsikringstekniske rente som ved beregningen av allokert investeringsavkastning, jf. tabell 8.1. En oversikt over renteinntektene på RTV-andelen av de bruttoerstatninger som er betalt i hvert av regnskapsårene 1991–2002, er gitt i tabell 8.4.

Tabell 8.4. Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger 1991–2002.
Mill. kr.

Regnskapsår	Yrkesskadeforsikring	Yrkesulykke	Yrkessykdom
1991	0.9	–	–
1992	1.7	–	–
1993	3.0	–	–
1994	5.2	4.7	0.5
1995	7.9	6.9	1.0
1996	7.7	7.0	0.7
1997	8.8	7.5	1.3
1998	13.8	11.7	2.1
1999	16.6	14.0	2.6
2000	21.8	17.9	3.9
2001	21.4	16.9	4.5
2002	23.4	18.7	4.7
Sum 1994–2002	126.6	105.3	21.3
Sum 1991–2002	132.2	–	–

Oversikten i tabell 8.4 omfatter både hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer og de to delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomforsikringer. Det fremgår av tabellen at disse renteinntektene er meget beskjedne sammenliknet med hhv. allokert investeringsavkastning og beregningsteknisk brutto investeringsavkastning.

Vedlegg A

Forsikringstekniske resultater for regnskapsårene 1991–2002

*Tabell A.1. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsårene 1991–1993.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

	1991	1992	1993
Opptjente bruttopremier	836.3	1020.4	1075.0
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	48.2	154.6	165.0
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	0.9	1.7	3.0
Påløpne bruttoerstatninger	– 795.1	– 1039.6	– 1043.0
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 795.1	– 968.8	– 1055.2
– Brutto avviklingsresultat	0.0	– 70.8	12.1
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 134.0	– 142.6	– 148.3
Forsikringsteknisk bruttoresultat	– 43.8	– 5.5	51.7

*Tabell A.2. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsårene 1991–1993.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.*

	1991	1992	1993
Opptjente premier f.e.r.	759.5	879.7	895.4
Andel av allokert investeringsavkastning	49.9	162.0	173.9
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	0.9	1.7	3.0
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 725.1	– 873.9	– 892.3
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 725.1	– 822.7	– 882.2
– Avviklingsresultat f.e.r.	0.0	– 51.2	– 10.1
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 126.1	– 116.7	– 121.6
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 40.8	– 52.8	58.4
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 102.6	– 247.9	– 183.0
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 143.5	– 195.1	– 124.6

Tabell A.3. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 1994. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	1058.2	704.4	353.8
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	209.2	147.4	61.8
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	5.2	4.7	0.5
Påløpne bruttoerstatninger	– 897.3	– 669.1	– 228.1
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1034.6	– 726.4	– 308.2
– Brutto avviklingsresultat	137.3	57.3	80.1
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 153.1	– 102.2	– 51.0
Forsikringsteknisk bruttoresultat	222.2	85.3	137.0

Tabell A.4. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 1994. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	896.9	589.1	307.8
Andel av allokert investeringsavkastning	227.3	161.1	66.2
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	5.2	4.7	0.5
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 736.1	– 542.5	– 193.6
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 875.4	– 610.2	– 265.1
– Avviklingsresultat f.e.r.	139.2	67.7	71.5
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 119.9	– 79.0	– 40.9
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	273.4	133.4	140.0
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 350.6	– 238.9	– 111.7
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 77.2	– 105.5	28.3

Tabell A.5. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 1995. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	1016.0	718.2	297.7
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	232.9	165.0	67.9
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	7.9	6.9	1.0
Påløpne bruttoerstatninger	– 774.0	– 640.8	– 133.3
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 952.7	– 695.2	– 257.6
– Brutto avviklingsresultat	178.7	54.4	124.3
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 156.6	– 111.2	– 45.4
Forsikringsteknisk bruttoresultat	326.2	138.2	188.0

Tabell A.6. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 1995. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	897.4	631.9	265.5
Andel av allokert investeringsavkastning	258.0	183.5	74.5
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	7.9	6.9	1.0
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 657.0	– 546.6	– 110.4
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 840.8	– 611.5	– 229.3
– Avviklingsresultat f.e.r.	183.8	64.9	118.9
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 134.7	– 95.6	– 39.1
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	371.6	180.1	191.5
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 34.2	– 36.0	1.8
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	337.4	144.1	193.3

Tabell A.7. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 1996. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	896.3	639.4	256.9
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	216.0	157.9	58.1
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	7.7	7.0	0.7
Påløpne bruttoerstatninger	– 800.3	– 816.6	16.3
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 892.2	– 689.0	– 203.2
– Brutto avviklingsresultat	91.9	– 127.6	219.4
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 158.8	– 113.0	– 45.8
Forsikringsteknisk bruttoresultat	160.9	– 125.2	286.2

Tabell A.8. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 1996. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	788.0	556.0	232.0
Andel av allokert investeringsavkastning	236.7	173.2	63.4
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	7.7	7.0	0.7
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 692.0	– 681.0	– 11.0
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 789.5	– 602.8	– 186.8
– Avviklingsresultat f.e.r.	97.5	– 78.2	175.7
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 127.0	– 89.6	– 37.4
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	213.4	– 34.4	247.7
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	10.9	– 15.2	26.0
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	224.2	– 49.5	273.8

Tabell A.9. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 1997. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	802.9	571.9	231.0
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	201.8	151.3	50.5
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	8.8	7.5	1.3
Påløpne bruttoerstatninger	– 1278.1	– 1047.0	– 231.1
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1069.2	– 790.5	– 278.6
– Brutto avviklingsresultat	– 208.9	– 256.5	47.6
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 166.0	– 118.3	– 47.7
Forsikringsteknisk bruttoresultat	– 430.6	– 434.5	4.0

Tabell A.10. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 1997. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	684.4	480.6	203.9
Andel av allokert investeringsavkastning	216.9	161.6	55.2
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	8.8	7.5	1.3
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 1079.3	– 850.8	– 228.5
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 936.4	– 683.2	– 253.2
– Avviklingsresultat f.e.r.	– 142.9	– 167.5	24.7
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 135.6	– 95.6	– 40.0
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 304.7	– 296.6	– 8.1
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	18.8	19.0	– 0.2
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 285.9	– 277.6	– 8.3

Tabell A.11. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 1998. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	820.3	623.3	197.1
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	270.6	204.0	66.6
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	13.8	11.7	2.1
Påløpne bruttoerstatninger	– 1854.5	– 1497.9	– 356.7
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1346.4	– 1023.7	– 322.6
– Brutto avviklingsresultat	– 508.2	– 474.1	– 34.0
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 175.0	– 132.6	– 42.4
Forsikringsteknisk bruttoresultat	– 924.8	– 791.6	– 133.2

Tabell A.12. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 1998. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	503.6	362.3	141.2
Andel av allokert investeringsavkastning	254.0	190.1	63.9
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	13.8	11.7	2.1
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 1206.9	– 944.3	– 262.6
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 774.1	– 553.9	– 220.2
– Avviklingsresultat f.e.r.	– 432.9	– 390.4	– 42.4
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 98.1	– 73.8	– 24.3
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 533.6	– 454.0	– 79.7
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	39.2	15.8	23.4
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 494.4	– 438.2	– 56.2

Tabell A.13. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 1999. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	904.3	688.8	215.5
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	326.6	248.5	78.1
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	16.6	14.0	2.6
Påløpne bruttoerstatninger	– 2083.8	– 1732.4	– 351.4
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1499.5	– 1169.7	– 329.7
– Brutto avviklingsresultat	– 584.4	– 562.7	– 21.7
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 185.2	– 140.4	– 44.7
Forsikringsteknisk bruttoresultat	– 1021.5	– 921.6	– 99.9

Tabell A.14. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 1999. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	470.0	337.4	132.6
Andel av allokert investeringsavkastning	251.8	191.3	60.5
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	16.6	14.0	2.6
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 1142.5	– 961.5	– 181.1
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 757.0	– 559.6	– 197.4
– Avviklingsresultat f.e.r.	– 385.5	– 401.9	16.4
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 66.9	– 50.5	– 16.5
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 471.0	– 469.3	– 1.7
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	51.8	24.6	27.2
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 419.2	– 444.7	25.5

Tabell A.15. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 2000. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	1110.2	849.3	260.9
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	447.4	342.7	104.7
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	21.8	17.9	3.9
Påløpne bruttoerstatninger	– 1693.5	– 1372.0	– 321.5
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1511.0	– 1182.5	– 328.5
– Brutto avviklingsresultat	– 182.5	– 189.5	7.0
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 194.7	– 148.0	– 46.8
Forsikringsteknisk bruttoresultat	– 308.9	– 310.1	1.2

Tabell A.16. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 2000. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	615.3	448.7	166.6
Andel av allokert investeringsavkastning	315.9	241.1	74.8
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	21.8	17.9	3.9
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 957.8	– 752.3	– 205.5
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 823.0	– 615.3	– 207.8
– Avviklingsresultat f.e.r.	– 134.7	– 137.0	2.3
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 103.3	– 77.5	– 25.8
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 108.1	– 122.0	14.0
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	0.9	9.2	– 8.3
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 107.2	– 112.8	5.6

Tabell A.17. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 2001. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	1364.5	1041.5	323.0
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	471.3	360.2	111.1
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	21.4	16.9	4.5
Påløpne bruttoerstatninger	– 1648.2	– 1261.9	– 386.3
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1517.4	– 1201.3	– 316.1
– Brutto avviklingsresultat	– 130.8	– 60.6	– 70.2
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 211.4	– 161.0	– 50.7
Forsikringsteknisk bruttoresultat	– 2.4	– 3.9	1.5

Tabell A.18. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 2001. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	891.8	673.7	218.1
Andel av allokert investeringsavkastning	329.4	247.5	81.9
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	21.4	16.9	4.5
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 1061.9	– 813.5	– 248.4
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 1010.1	– 798.1	– 212.1
– Avviklingsresultat f.e.r.	– 51.7	– 15.4	– 36.3
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 100.0	– 75.3	– 24.8
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	80.7	49.4	31.3
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 25.5	– 6.6	– 19.0
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	55.2	42.8	12.3

Tabell A.19. Forsikringsteknisk bruttoresultat for regnskapsåret 2002. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente bruttopremier	1716.0	1319.0	397.0
Beregningsteknisk brutto investeringsavkastning	504.6	377.9	126.7
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	23.4	18.7	4.7
Påløpne bruttoerstatninger	– 1959.9	– 1332.4	– 627.5
Herav:			
– Anslåtte bruttoerstatninger	– 1662.2	– 1305.2	– 357.0
– Brutto avviklingsresultat	– 297.8	– 27.2	– 270.5
Forsikringsrelaterte brutto driftskostnader	– 240.0	– 184.6	– 55.3
Forsikringsteknisk bruttoresultat	44.1	198.5	– 154.4

Tabell A.20. Forsikringsteknisk resultat f.e.r. for regnskapsåret 2002. Mill. kr.

	Yrkesskade- forsikringer	Yrkesulykke- forsikringer	Yrkessykdom- forsikringer
Opptjente premier f.e.r.	1 123.7	857.8	265.9
Andel av allokert investeringsavkastning	358.0	260.6	97.4
Renteinntekter på RTV-andelen av betalte bruttoerstatninger	23.4	18.7	4.7
Påløpne erstatninger f.e.r.	– 1 249.3	– 731.6	– 517.6
Herav:			
– Anslåtte erstatninger f.e.r.	– 1 091.5	– 857.0	– 234.5
– Avviklingsresultat f.e.r.	– 157.8	125.4	– 283.2
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	– 117.8	– 90.4	– 27.4
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. før endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	138.0	315.1	– 177.1
Endr. i sikkerhetsavsetninger mv.	– 146.9	– 84.9	– 62.0
Forsikringsteknisk resultat f.e.r. etter endr. i sikkerhetsavsetn. mv.	– 8.9	230.2	– 239.1

Vedlegg B

Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsårene 1991–2002

Tabell B.1. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsårene 1991–1993. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer. Mill. kr.

	Pr. 31.12.1991	Pr. 31.12.1992	Pr. 31.12.1993
Brutto premieavsetning	196.2	239.9	278.9
Brutto erstatningsavsetning	762.4	1744.3	2626.7
Premieavsetning f.e.r.	192.6	209.1	245.2
Erstatningsavsetning f.e.r.	697.9	1530.6	2284.4
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	73.0	230.4	364.0
Reassuranseavsetning	4.8	21.4	31.6
Administrasjonsavsetning	24.9	98.8	138.0
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	993.2	2090.3	3063.2

Tabell B.2. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 1994. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	291.9	189.7	102.2
Brutto erstatningsavsetning	3229.1	2289.6	939.5
Premieavsetning f.e.r.	260.9	169.6	91.3
Erstatningsavsetning f.e.r.	2775.0	1966.7	808.3
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	671.5	476.6	194.9
Reassuranseavsetning	37.2	29.4	7.8
Administrasjonsavsetning	175.4	125.1	50.3
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	3920.0	2767.4	1152.6

*Tabell B.3. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 1995.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	257.3	180.1	77.2
Brutto erstatningsavsetning	3547.0	2530.2	1016.8
Premieavsetning f.e.r.	240.0	168.0	72.0
Erstatningsavsetning f.e.r.	3034.7	2169.0	865.7
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	697.7	505.6	192.1
Reassuranseavsetning	37.2	28.8	8.4
Administrasjonsavsetning	183.4	132.7	50.7
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	4193.0	3004.1	1188.9

*Tabell B.4. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 1996.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	248.6	174.0	74.6
Brutto erstatningsavsetning	3831.8	2878.4	953.4
Premieavsetning f.e.r.	224.3	157.0	67.3
Erstatningsavsetning f.e.r.	3312.3	2478.2	834.1
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	675.1	505.7	169.4
Reassuranseavsetning	34.7	28.1	6.6
Administrasjonsavsetning	197.7	148.6	49.1
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	4444.1	3317.6	1126.5

*Tabell B.5. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 1997.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	243.2	170.3	73.0
Brutto erstatningsavsetning	4411.1	3326.3	1084.8
Premieavsetning f.e.r.	216.9	151.8	65.1
Erstatningsavsetning f.e.r.	3838.3	2863.8	974.5
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	638.9	474.4	164.5
Reassuranseavsetning	36.1	29.5	6.6
Administrasjonsavsetning	213.7	159.5	54.2
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	4943.9	3679.0	1264.9

*Tabell B.6. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 1998.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	269.4	202.1	67.4
Brutto erstatningsavsetning	5307.1	4013.6	1293.5
Premieavsetning f.e.r.	232.7	172.5	60.2
Erstatningsavsetning f.e.r.	3576.7	2687.1	889.6
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	569.3	436.3	133.0
Reassuranseavsetning	73.1	55.7	17.4
Administrasjonsavsetning	207.1	155.6	51.6
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	4658.9	3507.2	1151.8

*Tabell B.7. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 1999.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	278.7	209.0	69.6
Brutto erstatningsavsetning	6261.8	4796.1	1465.7
Premieavsetning f.e.r.	203.1	147.3	55.8
Erstatningsavsetning f.e.r.	3683.9	2819.8	864.2
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	516.6	408.3	108.2
Reassuranseavsetning	71.6	54.2	17.4
Administrasjonsavsetning	209.6	160.4	49.1
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	4684.8	3590.0	1094.7

*Tabell B.8. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 2000.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	295.4	221.6	73.8
Brutto erstatningsavsetning	6742.0	5172.8	1569.2
Premieavsetning f.e.r.	238.7	174.8	63.9
Erstatningsavsetning f.e.r.	3868.0	2939.6	928.5
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	503.8	392.4	111.3
Reassuranseavsetning	76.5	57.0	19.4
Administrasjonsavsetning	216.6	164.3	52.3
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	4903.5	3728.1	1175.4

*Tabell B.9. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 2001.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	378.7	284.2	94.5
Brutto erstatningsavsetning	7176.0	5473.4	1702.6
Premieavsetning f.e.r.	288.7	216.7	72.0
Erstatningsavsetning f.e.r.	4182.5	3096.8	1085.7
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	478.1	365.2	112.9
Reassuranseavsetning	104.1	76.5	27.6
Administrasjonsavsetning	240.1	178.6	61.6
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	5293.5	3933.7	1359.8

*Tabell B.10. Forsikringstekniske avsetninger pr. 31. desember i regnskapsår 2002.
Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer og delbransjene Yrkesulykkeforsikringer
og Yrkessykdomsforsikringer. Mill. kr.*

	Yrkesskade	Yrkesulykke	Yrkessykdom
Brutto premieavsetning	418.3	315.3	103.0
Brutto erstatningsavsetning	7796.0	5736.7	2059.3
Premieavsetning f.e.r.	271.3	204.4	66.9
Erstatningsavsetning f.e.r.	4654.4	3300.4	1354.0
Sikkerhetsavsetning f.e.r.	579.2	426.6	152.6
Reassuranseavsetning	123.4	88.5	34.9
Administrasjonsavsetning	266.7	190.1	76.6
Forsikringstekniske avsetninger f.e.r.	5894.9	4210.0	1685.0

Tabell C.6. *Brutto avviklingsresultat fordelt etter skadeårganger for regnskapsårene 1991–2002. Mill. kr.*

Skade- årgang	Brutto avviklingsresultat for regnskapsår											
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1991	–	– 70.8	34.9	46.7	40.9	– 6.5	12.0	– 54.7	– 20.7	– 27.8	– 48.2	8.4
1992	–	–	– 22.8	78.9	41.6	– 0.6	24.8	– 61.8	– 25.2	– 45.9	– 23.8	– 13.8
1993	–	–	–	11.8	124.1	72.9	23.3	– 52.4	– 55.4	– 56.2	0.5	– 25.5
1994	–	–	–	–	– 27.9	69.2	39.1	– 34.5	– 76.9	0.3	– 23.2	– 34.1
1995	–	–	–	–	–	– 43.2	– 47.5	– 89.9	– 71.4	– 8.3	– 43.0	– 8.1
1996	–	–	–	–	–	–	– 260.7	– 52.1	– 99.2	– 35.0	5.1	– 38.5
1997	–	–	–	–	–	–	–	– 162.7	– 98.3	– 23.4	– 44.6	– 82.7
1998	–	–	–	–	–	–	–	–	– 137.1	– 17.2	– 23.0	– 88.9
1999	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31.0	– 9.0	– 60.0
2000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	78.4	36.7
2001	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.7
2002	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sum	–	– 70.8	12.1	137.3	178.7	91.9	– 208.9	– 508.2	– 584.4	– 182.5	– 130.8	– 297.8

Tabell D.6. *Brutto avviklingsresultat fordelt etter skadeårganger for regnskapsårene 1994–2002. Mill. kr.*

Skade- årgang	Brutto avviklingsresultat for regnskapsår								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1991–93	57.3	113.1	– 50.8	– 18.9	– 141.1	– 87.1	– 72.3	– 23.2	13.4
1994	–	– 58.7	3.1	0.1	– 36.2	– 66.2	11.6	1.0	– 8.5
1995	–	–	– 79.8	– 40.3	– 89.7	– 71.2	– 13.3	– 28.3	5.1
1996	–	–	–	– 197.5	– 61.8	– 87.6	– 45.2	5.3	– 11.3
1997	–	–	–	–	– 145.2	– 108.3	– 30.0	– 24.9	– 39.0
1998	–	–	–	–	–	– 142.2	– 54.8	1.6	– 37.1
1999	–	–	–	–	–	–	14.4	– 19.2	24.7
2000	–	–	–	–	–	–	–	27.1	61.2
2001	–	–	–	–	–	–	–	–	13.5
2002	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sum	57.3	54.4	– 127.6	– 256.5	– 474.1	– 562.7	– 189.5	– 60.6	– 27.2

Tabell E.6. *Brutto avviklingsresultat fordelt etter skadeårganger for regnskapsårene 1994–2002. Mill. kr.*

Skade- årgang	Brutto avviklingsresultat for regnskapsår								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1991–93	80.1	93.6	116.7	79.1	– 27.5	– 14.3	– 57.6	– 49.2	– 44.4
1994	–	30.7	66.1	38.9	1.7	– 10.7	– 11.3	– 24.2	– 25.5
1995	–	–	36.7	– 7.2	– 0.1	– 0.1	5.0	– 14.7	– 13.1
1996	–	–	–	– 63.3	9.7	– 11.6	10.2	– 0.2	– 27.2
1997	–	–	–	–	– 17.4	10.0	6.5	– 19.8	– 43.7
1998	–	–	–	–	–	5.1	37.6	– 24.7	– 51.8
1999	–	–	–	–	–	–	16.6	10.2	– 35.3
2000	–	–	–	–	–	–	–	51.4	– 24.5
2001	–	–	–	–	–	–	–	–	– 4.9
2002	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sum	80.1	124.3	219.5	47.6	– 33.7	– 21.7	7.0	– 71.1	– 270.5

Vedlegg F

En metode for fordeling av sikkerhetsavsetningen mellom bransjer

For å kunne fordele den samlede allokerede investeringsavkastning mellom de enkelte skadeforsikringsbransjer må først alle de forsikringstekniske avsetningskomponenter fordeles mellom bransjer.

Siden premieavsetningen og erstatningsavsetningen, samt minstekravene til disse to avsetningskomponenter, allerede er fordelt mellom bransjer (jf. forskriftene om forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring), gjenstår det å fordele sikkerhetsavsetningen, reassuranseavsetningen og administrasjonsavsetningen. Av de tre sistnevnte avsetningskomponenter er det først og fremst fordelingen av sikkerhetsavsetningen mellom bransjer som kan volde problemer. Så snart det er utarbeidet en (hensiktsmessig) metode for fordelingen av sikkerhetsavsetningen (herunder også minstekravet til sikkerhetsavsetning) mellom bransjer, vil bransjefordelingen av reassuranseavsetningen og administrasjonsavsetningen følge nærmest automatisk.

Ved fordelingen av minstekravet til sikkerhetsavsetning mellom bransjer er det lagt til grunn at summen av minstekravene til premieavsetning og erstatningsavsetning (for egen regning) skal benyttes som grunnlag (vekt) for fordelingen. I denne sammenheng skal det for øvrig presiseres at det i utgangspunktet er beregnet separate minstekrav til sikkerhetsavsetning for hhv. gruppen av privatbetonte bransjer, gruppen av næringslivsbetonte bransjer (inkl. de marine bransjer) og gruppen av bransjer innefor inngående reassuranse, jf. igjen forskriftene om forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring.

Med bakgrunn i kommentarene over innføres følgende størrelser for den aktuelle bransjegruppe (dvs. for gruppen av næringslivsbetonte bransjer):

BPA og PA, minstekrav til hhv. brutto premieavsetning og premieavsetning for egen regning,

BEA og EA, minstekrav til hhv. brutto erstatningsavsetning og erstatningsavsetning for egen regning,

BSA og SA, minstekrav til hhv. brutto sikkerhetsavsetning og sikkerhetsavsetning for egen regning.

De tilsvarende størrelser for en vilkårlig bransje (i den gitte bransjegruppe) markeres ved å benytte fotskriften k (for bransje nr. k).

Av kommentarene foran fremgår det videre at minstekravet til sikkerhetsavsetning for egen regning skal fordeles mellom bransjer ved å benytte en metode der summen av minstekravene til premieavsetning og erstatningsavsetning for egen regning inngår som vekt. Dette gir

$$SA_K = C_K \cdot SA, \quad (1)$$

der vektene (C_K -ene) er gitt ved

$$C_K = (PA_K + EA_K)/(PA + EA). \quad (2)$$

Det er imidlertid ikke opplagt hvorledes minstekravet til brutto sikkerhetsavsetning skal fordeles mellom bransjer. En rimelig enkel metode som i det minste ikke gir inkonsistente resultater, er å ta utgangspunkt i differansen mellom brutto sikkerhetsavsetning og sikkerhetsavsetning for egen regning for bransjegruppen sett under ett, og deretter fordele denne differansen ved å benytte differansen mellom summen av brutto premieavsetning og brutto erstatningsavsetning og summen av premieavsetning for egen regning og erstatningsavsetning for egen regning som vektor.

For dette formål innføres først differansen mellom minstekravene til hhv. brutto sikkerhetsavsetning og sikkerhetsavsetning for egen regning, dvs.

$$\Delta SA = BSA - SA. \quad (3)$$

Andelen som skal allokere til bransje nr. k, er dermed gitt ved

$$(\Delta SA)_K = Q_K \cdot \Delta SA, \quad (4)$$

der

$$Q_K = \{(BPA_K - PA_K) + (BEA_K - EA_K)\} / \{(BPA - PA) + (BEA - EA)\}. \quad (5)$$

Minstekravet til brutto sikkerhetsavsetning for den aktuelle bransje fastsettes til slutt på følgende måte:

$$(BSA)_K = (SA)_K + (\Delta SA)_K. \quad (6)$$

Når det gjelder fordelingen av eventuelle sikkerhetsavsetninger utover minstekravet til denne avsetningskomponenten, er følgende prinsipper lagt til grunn:

- Først fordeles de sikkerhetsavsetninger (utover minstekravet) som er direkte øremerket enkelte bransjer.
- Deretter fordeles eventuell gjenstående sikkerhetsavsetning utover minstekravet mellom bransjene ved å benytte samme nøkkel som ved fordelingen av selve minstekravet.

Når minstekravet til sikkerhetsavsetning er fordelt mellom bransjer, vil bransjefordelingen av administrasjonsavsetningen følge automatisk, jf. det forhold at minstekravet til administrasjonsavsetning er lik 5 prosent av summen av minstekravene til premieavsetning, erstatningsavsetning og sikkerhetsavsetning. (For alle praktiske formål kan man se bort fra administrasjonsavsetninger utover minstekravet.)

Det gjenstår dermed å fordele minstekravet til reassuranseavsetning mellom bransjer. Den enkleste måten å foreta denne fordelingen på, er å ta utgangspunkt i en bransjefordeling av beregningsgrunnlaget for denne avsetningskomponenten. Dette krever i tilfelle at brutto sikkerhetsansvar (minstekravet til brutto sikkerhetsavsetning) blir fordelt mellom bransjer, og denne fordelingen er foretatt ved hjelp av metoden gitt ved (3)–(6) over. (Også når det gjelder reassuranseavsetningen kan man se bort fra eventuelle avsetninger utover minstekravet.)

Avslutningsvis skal det nevnes at avsetningen til garantifondet ikke er fordelt på de enkelte bransjer, jf. formålet med denne avsetningskomponenten.

Vedlegg G

Inflasjonskorreksjon av opptjente bruttopremier og brutto erstatningskostnader

Oversiktene over opptjente bruttopremier og anslåtte brutto erstatningskostnader mv. som er presentert i kapittel 3, er basert på nominelle størrelser (dvs. størrelser målt i løpende priser). Dette innebærer at det må vises varsomhet ved sammenlikninger over tid av både premier og erstatningskostnader, siden det også må tas høyde for effekter av den underliggende inflasjonen. Selv om prisveksten fra år til år har vært relativt beskjeden de siste 10–12 år, ligger likevel gjennomsnittlig konsumprisindeks for 2002 ca. 27 prosent over gjennomsnittet for 1991. I tillegg kommer det forhold at de brutto erstatningsavsetninger som i forbindelse med den foreliggende rapporten er benyttet ved estimeringen av anslåtte brutto erstatningskostnader, ikke er neddiskontert. Siden erstatningsavsetningen utgjør en betydelig andel av de anslåtte brutto erstatningskostnader (og da spesielt for de ”yngste” skadeårganger), vil anslagene på brutto erstatningskostnader som er presentert i tabellene 3.3.A–C i kapittel 3, også være påvirket av selskapenes forventninger hva angår fremtidig inflasjon.

Det skal imidlertid påpekes at det ikke er like naturlig i alle sammenhenger å benytte konsumprisveksten som grunnlag for omregningen fra nominelle størrelser til ”realverdier” (dvs. for inflasjonskorreksjonen) av bruttopremier og brutto erstatningskostnader. Et argument for å benytte konsumprisindeksen ved inflasjonskorreksjonen kan være at det er denne som benyttes i forbindelse med parameterestimeringer, minstekravsberegninger mv. På den annen side er utviklingen av erstatningskostnader (pr. forsikret) i stor grad ”styrt” av veksten i Folketrygdens grunnbeløp (G). Over tid vil dette forholdet også måtte gjenspeiles i utviklingen av bruttopremier (pr. forsikret). I den foreliggende situasjon der fokus vil være på sammenlikninger over tid av bruttopremier og brutto erstatningskostnader (pr. forsikret) innenfor en gitt skadeforsikringsbransje, synes det mer naturlig å benytte G-utviklingen som utgangspunkt for inflasjonskorreksjonen. Denne fremgangsmåten vil følgelig bli benyttet i dette vedlegget.

1. Inflasjonskorreksjonsfaktorer

For å få et inntrykk av forskjellen mellom å anvende G-veksten og konsumprisveksten som utgangspunkt for inflasjonskorreksjonen er det i tabell G.1 gitt en oversikt over inflasjonskorreksjonsfaktorer for årene 1991–2002 for disse to alternativer.

Korreksjonsfaktorene basert på Folketrygdens grunnbeløp ($I_1(t)$) er beregnet på følgende måte:

$$I_1(t) = G(2002)/G(t), \quad t = 1991, \dots, 2002, \quad (1)$$

der $G(t)$ er Folketrygdens grunnbeløp i år t .

På tilsvarende måte beregnes serien av inflasjonskorreksjonsfaktorer basert på konsumprisindeksen ($I_2(t)$), dvs.

$$I_2(t) = KPI(2002)/KPI(t), \quad t = 1991, \dots, 2002, \quad (2)$$

der $KPI(t)$ er gjennomsnittlig konsumprisindeks for år t .

Tabell G.1. Alternative inflasjonskorreksjonsindekser.

Årgang	Inflasjonskorreksjonsindeks basert på	
	Grunnbeløpet $I_1(t)$	Konsumprisindeksen $I_2(t)$
1991	1.520	1.271
1992	1.472	1.243
1993	1.437	1.215
1994	1.408	1.198
1995	1.370	1.169
1996	1.317	1.155
1997	1.267	1.126
1998	1.199	1.101
1999	1.147	1.076
2000	1.100	1.044
2001	1.052	1.013
2002	1.000	1.000

Av tabell G.1 fremgår det tydelig at økningen i Folketrygdens grunnbeløp har vært betydelig større enn økningen i konsumprisindeksen i løpet av perioden 1991–2002. Mens grunnbeløpet i Folketrygden har økt med 52 prosent i denne perioden, har økningen i konsumprisindeksen drøyt 27 prosent,

Av tabellen fremgår det videre at de årlige prosentvise økninger i Folketrygdens grunnbeløp de siste 6–7 årene gjennomgående har vært betydelig større enn økningen i konsumprisindeksen.

I resten av dette vedlegget vil det kun bli referert til G-utviklingen i forbindelse med inflasjonskorreksjonen.

2. Inflasjonskorrigerte bruttopremier pr. forsikret

I tabellene G.2–G.4 sammenliknes utviklingen av de nominelle bruttopremier pr. forsikret med utviklingen av inflasjonskorrigerte bruttopremier pr. forsikret, der korreksjonen er foretatt ved å anvende G-utviklingen gitt ved tabell G.1. Tabell G.2 gjelder hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer, mens tabellene G.3 og G.4 gjelder hhv. Yrkesulykkeforsikringer og Yrkessykdomforsikringer. De to sistnevnte tabeller dekker kun perioden 1994–2002.

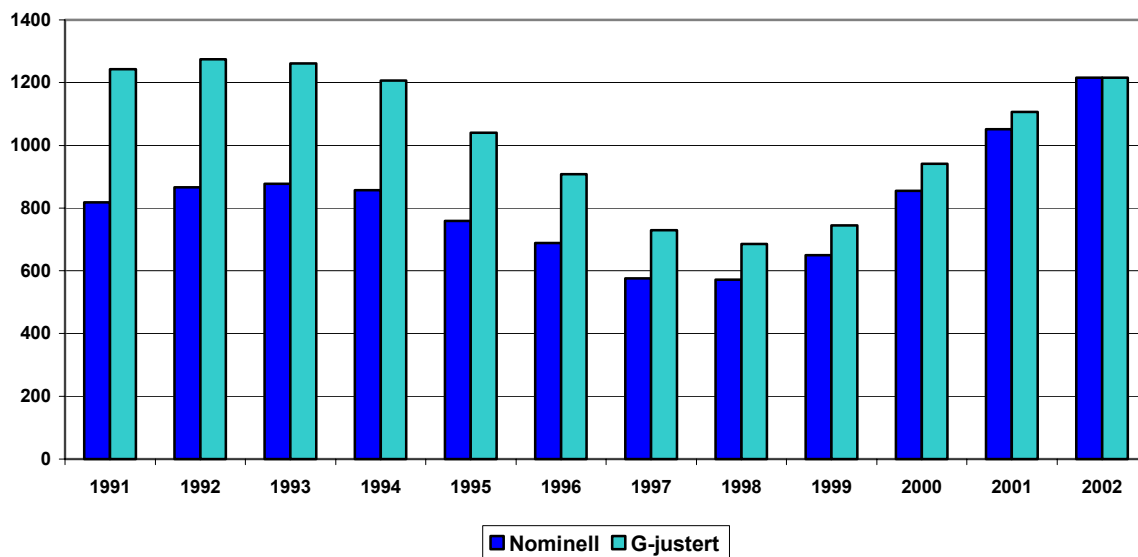
Av tabell G.2 fremgår det bl.a. at dersom grunnbeløpet i Folketrygden blir benyttet ved inflasjonskorreksjonen, vil den inflasjonskorrigerte bruttopremien pr. forsikret for årgangene 1991–1993 bli 1245–1275 kr målt i ”2002-priser”, noe som er 2 ¼ – 5 prosent høyere enn den faktiske bruttopremien pr. forsikret for 2002-årgangen.

Det vises for øvrig til illustrasjonen gitt ved figur G.1 nedenfor.

Tabell G.2. *Bruttopremier pr. forsikret (kr). Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer.*

Årgang	Nominelle beløp	Inflasjonskorrigerte beløp
1991	818	1243
1992	866	1275
1993	877	1261
1994	857	1206
1995	759	1040
1996	689	908
1997	576	730
1998	572	686
1999	650	745
2000	855	941
2001	1052	1107
2002	1216	1216

Figur G.1. *Bruttopremier pr. forsikret (kr). Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer.*

Tabell G.3. *Bruttopremier pr. forsikret (kr). Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.*

Årgang	Nominelle beløp	Inflasjonskorrigerte beløp
1994	570	802
1995	537	736
1996	491	647
1997	410	520
1998	434	520
1999	495	568
2000	654	720
2001	803	845
2002	934	934

Tabell G.4. *Bruttopremier pr. forsikret (kr). Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Årgang	Nominelle beløp	Inflasjonskorrigerte beløp
1994	286	403
1995	222	304
1996	197	260
1997	166	210
1998	137	164
1999	155	178
2000	201	221
2001	249	262
2002	281	281

Av tabell G.3 fremgår det bl.a. at for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer er bruttopremien pr. forsikret for 1994-årgangen – omregnet til ”2002-priser” – drøyt 14 prosent lavere enn den faktiske bruttopremien pr. forsikret for 2002-årgangen når Folketrygdens grunnbeløp benyttes ved inflasjonskorreksjonen.

Tilsvarende fremgår det av tabell G.4 at for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer blir bruttopremien for 1994-årgangen – omregnet til ”2002-priser” – ca. 53 ½ prosent høyere enn den faktiske bruttopremien pr. forsikret for 2002-årgangen når Folketrygdens grunnbeløp benyttes ved inflasjonskorreksjonen.

3. *Inflasjonskorrigerte brutto erstatningskostnader pr. forsikret*

I tabellene G.5–G.7 sammenliknes utviklingen av de nominelle brutto erstatningskostnader pr. forsikret med utviklingen av de tilsvarende inflasjonskorrigerte størrelser.

Når det gjelder de anslåtte brutto erstatningskostnader er inflasjonskorreksjonen gjennomført på følgende måte:

- De betalte bruttoerstatninger (i de enkelte kalenderår) er inflasjonskorrigert ved å anvende G-utviklingen som angitt i tabell G.1.
- De gjestående brutto erstatningsavsetninger er neddiskontert ved å anvende en diskonteringsrate på 2 ½ prosent. I denne sammenheng er det for øvrig lagt til grunn en avviklingstid på 15 år for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer og 18 år for delbransjen Yrkessykdomforsikringer. Med disse forutsetninger blir de nominelle brutto erstatningsavsetninger for hovedbransjen Yrkesskade- og sykdomsforsikringer nedjustert med mellom snaut 7 prosent (1991-årgangen) og drøyt 13 prosent (2002-årgangen). Nedjusteringen er noe mindre for delbransjen Yrkesulykkeforsikringer og noe større for delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.

Det skal bemerkes at det i metoden for neddiskontering av brutto erstatningsavsetning implisitt er lagt grunn en forventet fremtidig inflasjon på 2 ½ prosent, jf. bestemmelsen i § 3–12 i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper som innebærer at diskonteringsraten ikke kan settes høyere enn den forventede fremtidige inflasjonsrate. I prinsippet kunne man i stedet ha tatt utgangspunkt i forventet vekst i Folketrygdens grunnbeløp. En slik forutsetning vil imidlertid lett bli noe spekulativ (selv om det er rimelig å tro at G-veksten vil bli høyere enn konsumprisveksten også i de nærmeste år). I tillegg vil denne forutsetningen medføre et brudd på den forannevnte bestemmelse i årsregnskapsforskriften.

Tabell G.5. Brutto erstatningskostnader pr. forsikret (kr). Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Hovedbransjen Yrkesskade- og sykdomsforsikringer.

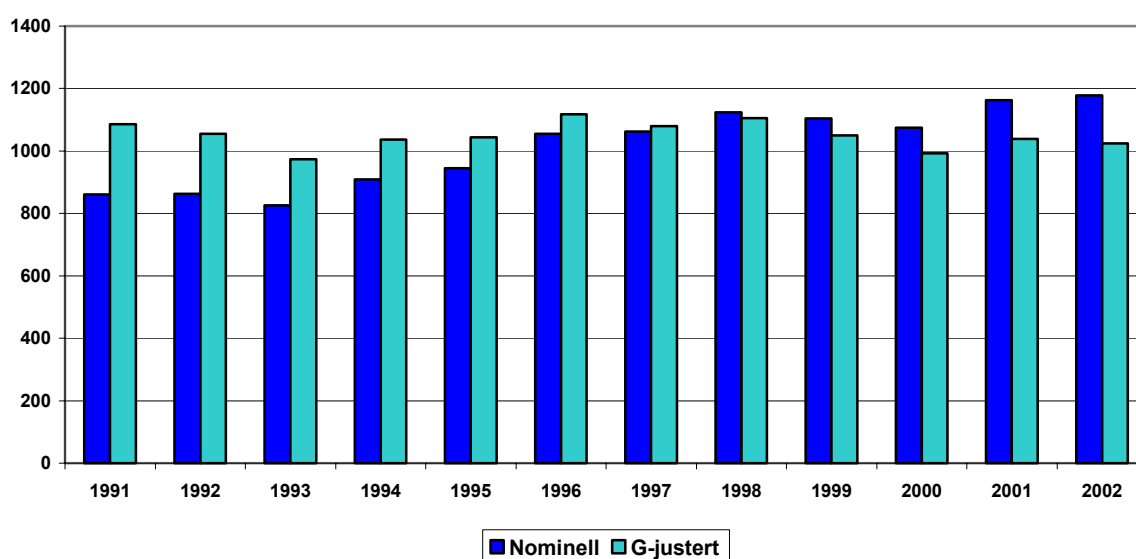
Årgang	Nominelle beløp	Inflasjonskorrigerte beløp
1991	861	1086
1992	863	1055
1993	826	973
1994	909	1037
1995	945	1044
1996	1055	1118
1997	1062	1080
1998	1124	1105
1999	1104	1050
2000	1075	993
2001	1163	1039
2002	1178	1024

Av tabell G.5 fremgår bl.a. følgende:

- For skadeårgangene til og med 1997 er de inflasjonskorrigerte brutto erstatningskostnader pr. forsikret (regnet i 2002-priser) til dels betydelig høyere enn de tilsvarende nominelle størrelser. For disse skadeårgangene er med andre ord neddiskontering av de gjenstående brutto erstatningsavsetninger ikke tilstrekkelig til å nøytralisere effekten av at de betalte bruttoerstatninger oppjusteres i samsvar med gjennomsnittlig G-nivå for 2002. For de senere årganger er imidlertid diskonteringseffekten større enn effekten av å oppjustere de betalte bruttoerstatninger.
- Variasjonen mellom skadeårgangene i de anslåtte brutto erstatningskostnader pr. forsikret blir naturlig nok vesentlig lavere når de inflasjonskorrigerte størrelser legges til grunn, jf. også første strekpunkt. De inflasjonskorrigerte brutto erstatningskostnader varierer fra 973 til 1118 kr pr. forsikret, mens tilsvarende variasjon i de nominelle størrelser er fra 826 til 1178 kr pr. forsikret.

Det vises for øvrig til illustrasjonen gitt ved figur G.2 nedenfor.

Figur G.2. Brutto erstatningskostnader pr. forsikret (kr). Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.

Av tabell G.6 nedenfor vedrørende delbransjen Yrkesulykkeforsikringer fremgår bl.a. følgende:

- For skadeårgangene til og med 1997 er de inflasjonskorrigerte brutto erstatningskostnader pr. forsikret (regnet i 2002-priser) til dels markert høyere enn de tilsvarende nominelle størrelser. For disse skadeårgangene er med andre ord neddiskontering av de gjenstående brutto erstatningsavsetninger ikke tilstrekkelig til å nøytralisere effekten av at de betalte bruttoerstatninger oppjusteres i samsvar med gjennomsnittlig G-nivå for 2002. For de senere årganger er imidlertid diskonteringseffekten større enn effekten av å oppjustere de betalte bruttoerstatninger.

- Variasjonen mellom skadeårgangene i de anslåtte brutto erstatningskostnader pr. forsikret blir vesentlig lavere når de inflasjonskorrigerte størrelser legges til grunn, jf. tilsvarende kommentar til tabell G.5

Videre skal følgende forhold trekkes frem hva angår tabell som dekker delbransjen Yrkes-sykdomsforsikringer:

- For skadeårgangene 1994–1996 er de inflasjonskorrigerte brutto erstatningskostnader pr. forsikret (regnet i 2002-priser) noe høyere enn de tilsvarende nominelle størrelser. For de senere årganger er imidlertid de inflasjonskorrigerte brutto erstatningskostnader til dels markert lavere enn de nominelle størrelser. For de sistnevnte skadeårganger er dermed diskonteringseffekten større enn effekten av å oppjustere de betalte bruttoerstatninger.

*Tabell G.6. Brutto erstatningskostnader pr. forsikret (kr).
Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Delbransjen Yrkesulykkeforsikringer.*

Årgang	Nominelle beløp	Inflasjonskorrigerte beløp
1994	713	829
1995	757	847
1996	835	897
1997	816	839
1998	876	874
1999	861	828
2000	843	787
2001	916	827
2002	925	813

*Tabell G.7. Brutto erstatningskostnader pr. forsikret (kr).
Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp. Delbransjen Yrkessykdomsforsikringer.*

Årgang	Nominelle beløp	Inflasjonskorrigerte beløp
1994	196	208
1995	188	197
1996	219	221
1997	246	241
1998	248	232
1999	243	223
2000	232	207
2001	247	213
2002	253	212

4. Anslåtte brutto skadeprosenter (basert på inflasjonskorrigerte størrelser)

Avslutningsvis er det i tabell G.8 gitt en oversikt over de anslåtte brutto skadeprosenter for skadeårgangene 1991–2002, slik disse anslagene er fastsatt pr. 31. desember 2002. Tabellen omfatter anslåtte skadeprosenter basert på både nominelle størrelser og inflasjonskorrigerte størrelser. Oversikten omfatter kun hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer sett under ett.

Tabell G.8. Anslåtte brutto skadeprosenter for hovedbransjen Yrkesskedeforsikringer. Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp.

Årgang	Brutto skadeprosent basert på:	
	Nominelle beløp	Inflasjonskorr. beløp
1991	105.3	87.4
1992	99.7	82.8
1993	94.2	77.2
1994	106.1	86.0
1995	124.4	100.3
1996	153.2	123.2
1997	184.4	148.0
1998	196.6	161.2
1999	170.0	141.0
2000	125.7	105.5
2001	110.6	93.9
2002	96.9	84.2

Tabell G.8 illustrerer tydelig at de anslåtte brutto skadeprosenter basert på inflasjonskorrigerte størrelser er betydelig lavere enn de anslåtte brutto skadeprosenter basert på nominelle størrelser.

Forskjellene mellom anslåtte brutto skadeprosenter basert på hhv. nominelle størrelser og inflasjonskorrigerte størrelser blir som følger:

- mellom 17 og 20 prosentpoeng for skadeårgangene 1991–1994,
- mellom 24 og 36 ½ prosentpoeng for skadeårgangene 1995–1999,
- gradvis avtakende fra 20 ¼ til 12 ¾ prosentpoeng for skadeårgangene 2000–2002.

Det vises for øvrig til illustrasjonen gitt ved figur G.3 nedenfor.

Figur G.3. Anslåtte brutto skadeprosenter for hovedbransjen Yrkesskadeforsikringer.
Nominelle og inflasjonskorrigerte beløp.

